

วิทยานิพนธ์

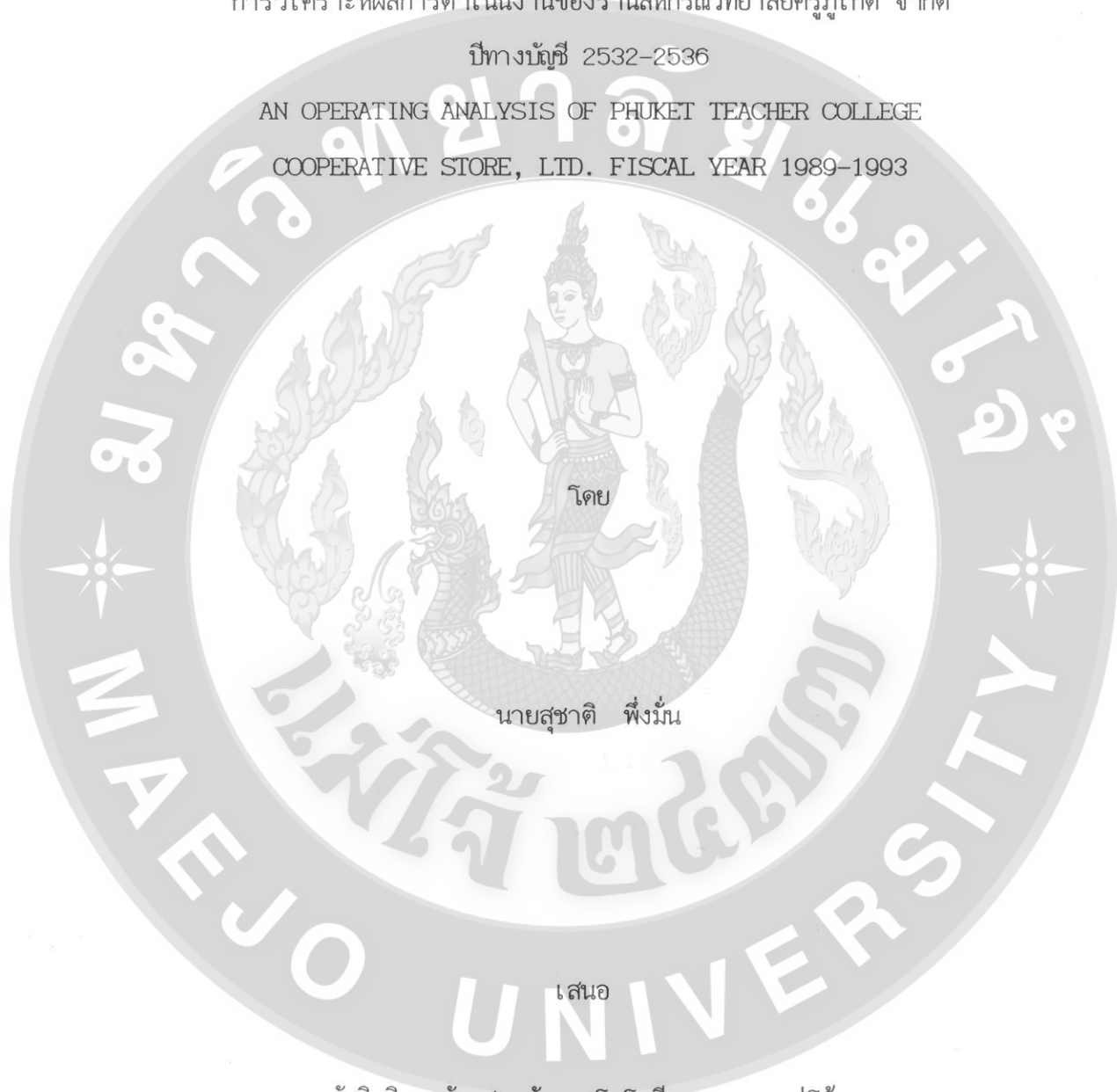
เรื่อง

การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด

ปีทางบัญชี 2532-2536

AN OPERATING ANALYSIS OF PHUKET TEACHER COLLEGE

COOPERATIVE STORE, LTD. FISCAL YEAR 1989-1993

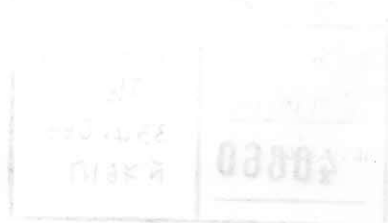

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์)

พ.ศ. 2539

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
 บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้
 วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์)

ปริญญา

เศรษฐศาสตร์สหกรณ์

เศรษฐศาสตร์และสหกรณ์การเกษตร

สาขาวิชา

ภาควิชา

เรื่อง

การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด
 ปีทางบัญชี 2532-2536
 AN OPERATING ANALYSIS OF PHUKET TEACHER COLLEGE
 COOPERATIVE STORE, LTD. FISCAL YEAR 1989-1993

นามผู้วิจัย นายสุชาติ พึ่งมั่น

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ.....

(Signature)

(ศาสตราจารย์พิเศษบรรยง สิทธิชัย)

วันที่ 25 เดือน ๖ พ.ศ. 2539

กรรมการ.....

(Signature)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์บัญชา ไตรวิทยาคูณ)

วันที่ 25 เดือน ๖ พ.ศ. 39

กรรมการ.....

(Signature)

(อาจารย์ณรงค์ สร้อยทอง)

วันที่ 25 เดือน ๗ พ.ศ. 39

หัวหน้าภาควิชา.....

(Signature)

(อาจารย์วิเชียร วันชัยนาวิน)

วันที่ 25 เดือน ๗ พ.ศ. 2539

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(Signature)

(รองศาสตราจารย์ ดร.อานนท์ เทียงตรง)

ประธานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา

วันที่ 6 เดือน ๗ พ.ศ. 2539

คำนิยม

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เป็นเพราะได้รับความอนุเคราะห์จาก ศาสตราจารย์พิเศษบรรจง ลิทธิชัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์บัญชา ไตรวิทยาคุณ และอาจารย์ ณรงค์ สร้อยทอง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาและแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิษยาภิบาล มณีพันธุ์ ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านการประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ รวมตลอดทั้งผู้ช่วย ศาสตราจารย์จรยา อภิชาติตรากุล ที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบแก้ไขบทความย่อภาษาอังกฤษให้เรียบร้อยสมบูรณ์ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือจากสมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ ผู้จัดการและพนักงานของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครุภูเก็ต จำกัด เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต และนักศึกษาวิทยาลัยครุภูเก็ต ในการกรอกแบบสอบถามและ ให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการวิจัย อาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสภาวิชาความรู้ต่าง ๆ แก่ผู้วิจัย รวมทั้งคุณสมาน หน่อแก้ว ที่มีส่วนช่วยติดต่อประสานงานเสมอมา บุคคลที่สำคัญ ที่สุดที่มีส่วนช่วยให้งานวิจัยนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ได้แก่ มารดา พี่ ๆ ทุกคน ของผู้วิจัยซึ่ง เป็นผู้วางรากฐานการศึกษาและคอยให้กำลังใจมาโดยตลอด อีกทั้งบุตรชายของผู้วิจัยที่เป็นแรงบันดาลใจ จึงขอกราบขอบพระคุณ ขอบใจ ไว้เป็นอย่างสูง

สุชาติ พึ่งมัน

พฤษภาคม 2539

สารบัญเรื่อง

หน้า

สารบัญตาราง	(7)	
สารบัญตารางภาคผนวก	(10)	
บทคัดย่อ	(11)	
บทที่ 1	บทนำ	1
	ความสำคัญของปัญหา	2
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
	ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย	6
	นิยามศัพท์ทั่วไป	6
	นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	8
บทที่ 2	การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง	11
	แนวความคิดและทฤษฎี	11
	อุดมการณ์สหกรณ์	11
	หลักสหกรณ์รอตเตล	12
	หลักการสหกรณ์ในปัจจุบัน	13
	ความสำเร็จของสหกรณ์	15
	การจัดการทั่วไปของสหกรณ์	17
	การจัดการด้านการเงินของสหกรณ์	21
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	22
	สรุป	26
	สมมติฐานในการวิจัย	27

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

หน้า

บทที่ 3	วิธีการวิจัย	29
	สถานที่ดำเนินการวิจัย	29
	ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง	29
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	32
	การทดสอบแบบสอบถาม	33
	วิธีรวบรวมข้อมูล	34
	การวิเคราะห์ข้อมูล	34
บทที่ 4	ผลการวิจัยและวิจารณ์	40
	การวิเคราะห์ห้บการเงิน	40
	การวิเคราะห์อัตราร้อยละของแนวโน้ม	42
	การวิเคราะห์การย่อส่วนตามแนวตั้ง	53
	การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน	62
	การวิเคราะห์แบบสอบถาม	78
	ผลการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นต่อขบวนการจัดการด้านทั่วไป	79
	ผลการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสาเหตุที่นักศึกษาส่วนใหญ่	
	ไม่มาสมัครเป็นสมาชิก	106
บทที่ 5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ปัญหาและข้อเสนอแนะ	112
	สรุปผลการวิจัย	112
	อภิปรายผล	113
	ปัญหาและข้อเสนอแนะ	121
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย	130

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

หน้า

เอกสารอ้างอิง 132

ภาคผนวก 136

ภาคผนวก ก แบบสอบถาม 137

ภาคผนวก ข ประวัติความเป็นมาของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครู
ภูเก็ต จำกัด 151

ภาคผนวก ค ตารางแสดงเกณฑ์มาตรฐานอัตราส่วนการวิเคราะห์
ทางการเงิน 157

ภาคผนวก ง ตารางแสดงงบการเงินของสหกรณ์ 162

ภาคผนวก จ ประวัติผู้วิจัย 167

สารบัญตาราง

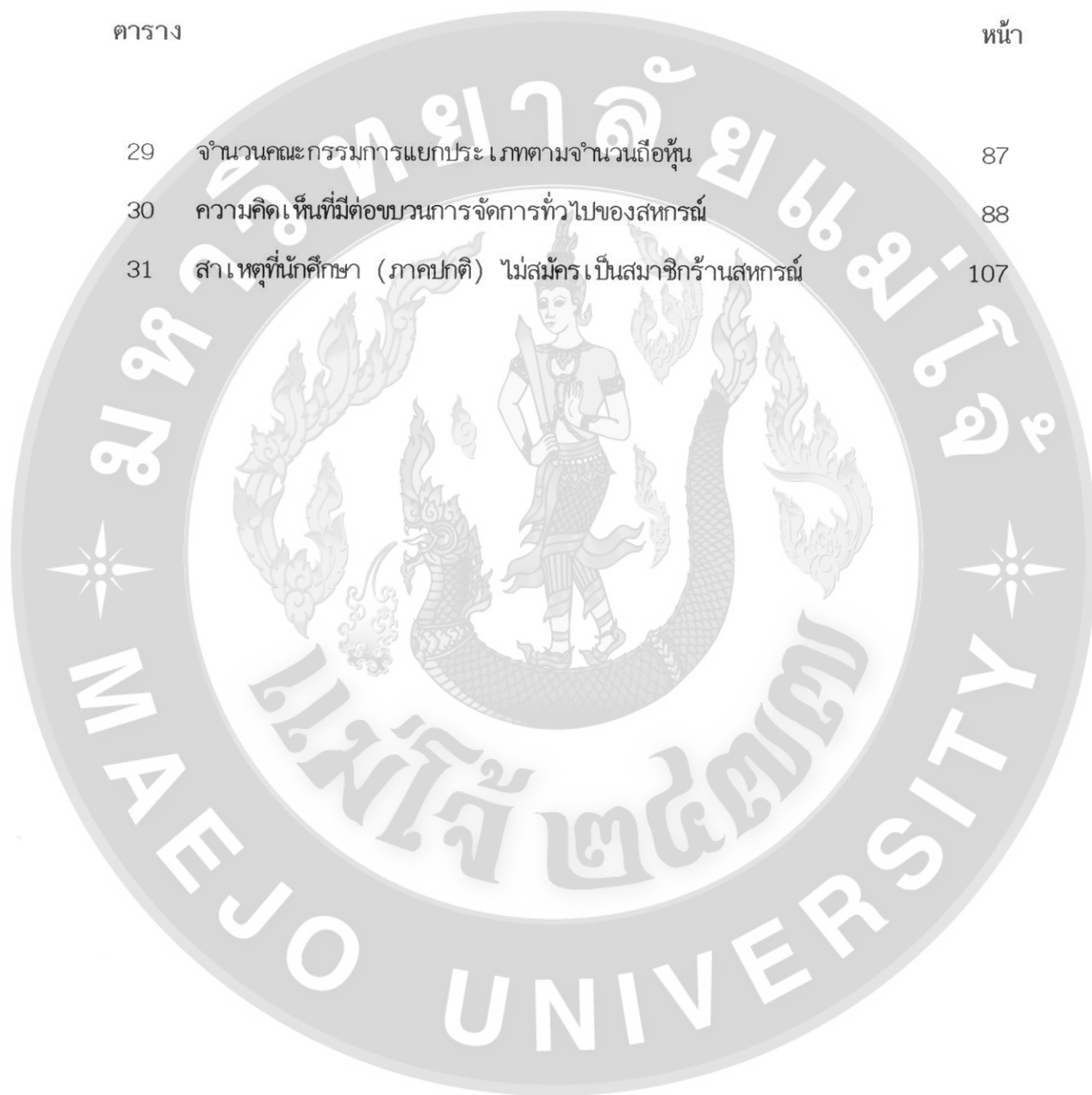
ตาราง		หน้า
1	ผลการดำเนินงานของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด ประจำปี 2532-2536	4
2	จำนวนประชากรและการลุ่มตัวอย่างจากสมาชิก	31
3	จำนวนประชากรและการลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาที่มิใช่สมาชิก	32
4	งบดุลเปรียบเทียบและการวิเคราะห์อัตราร้อยละของแนวโน้มระหว่างปีทางบัญชี 2532-2536 ของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2532-2536	43
5	งบกำไรขาดทุนเปรียบเทียบและการวิเคราะห์อัตราร้อยละของแนวโน้มระหว่างปีทางบัญชี 2532-2536 ของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2532-2536	51
6	งบดุลเปรียบเทียบและการย่อส่วนตามแนวดิ่ง ระหว่างปีทางบัญชี 2532-2536 ของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2532-2536	54
7	งบกำไรขาดทุนเปรียบเทียบและการย่อส่วนตามแนวดิ่ง ระหว่างปีทางบัญชี 2532-2536 ของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2532-2536	61
8	อัตราล้วนทุนหมุนเวียนของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด ปี 2532-2536	63
9	อัตราล้วนทุนหมุนเวียนอย่างรวดเร็วของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด ปี 2532-2536	64
10	อัตราล้วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้นของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด ปี 2532-2536	65
11	อัตราล้วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด ปี 2532-2536	66
12	อัตรากำไรสุทธิของร้านค้าปลีกของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด ปี 2532-2536	68

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
13	อัตราค่าธรรมเนียมของสินทรัพย์ทั้งสิ้นของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด ปีทางบัญชี 2532-2536	69
14	อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขายของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด ปี 2532-2536	70
15	อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้นของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด ปี 2532-2536	71
16	อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของเจ้าของของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด ปี 2532-2536	72
17	สรุปอัตราส่วนทางการเงินของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด ปี 2532-2536	74
18	จำนวนสมาชิกแยกประเภทตามเพศ	80
19	จำนวนสมาชิกแยกประเภทตามอายุ	81
20	จำนวนสมาชิกแยกประเภทตามระดับการศึกษา	81
21	จำนวนสมาชิกแยกประเภทตามอาชีพ	82
22	จำนวนสมาชิกแยกประเภทตามปริมาณธุรกิจที่ทำกับสหกรณ์	83
23	จำนวนสมาชิกแยกประเภทตามจำนวนถือหุ้น	83
24	จำนวนคณะกรรมการแยกประเภทตามเพศ	84
25	จำนวนคณะกรรมการแยกประเภทตามอายุ	84
26	จำนวนคณะกรรมการแยกประเภทตามระดับการศึกษา	85
27	จำนวนคณะกรรมการแยกประเภทตามอาชีพ	86
28	จำนวนคณะกรรมการแยกประเภทตามปริมาณธุรกิจที่ทำกับสหกรณ์	86

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
29	จำนวนคณะกรรมการแยกประเภทตามจำนวนถือหุ้น	87
30	ความคิดเห็นที่มีต่อขบวนการจัดการทั่วไปของสหกรณ์	88
31	สาเหตุที่นักศึกษา (ภาคปกติ) ไม่สมัครเป็นสมาชิกร้านสหกรณ์	107

สารบัญตารางภาคผนวก

ตารางภาคผนวก		หน้า
1	อัตราส่วนมาตรฐานของสินค้าในสถานศึกษา	154
2	เกณฑ์ในการแบ่งขนาดของสหกรณ์ร้านค้า	154
3	ทะเบียนคุมสินค้าเป็นหน่วย	155
4	ทะเบียนคุมสินค้าตามจำนวนเงิน	156
5	เปรียบเทียบจำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี กับจำนวนสมาชิกทั้งสิ้นของร้านสหกรณ์วิทยาลัยศรีภูมิ จำกัด	157
6	การเปรียบเทียบต้นทุนขาย ระหว่างปีทางบัญชี 2532-2536	159
7	การเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร ระหว่างปีทางบัญชี 2532-2536	160
8	การเปรียบเทียบงบแสดงการเปลี่ยนแปลงฐานะทางการเงิน ระหว่างปีทางบัญชี 2532-2536	161

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด
ปีทางบัญชี 2532-2536

โดย : นายสุชาติ พึ่งมั่น

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์)

สาขาวิชาเอก: เศรษฐศาสตร์สหกรณ์

ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

(ศาสตราจารย์พิเศษ รรยง สิทธิชัย)

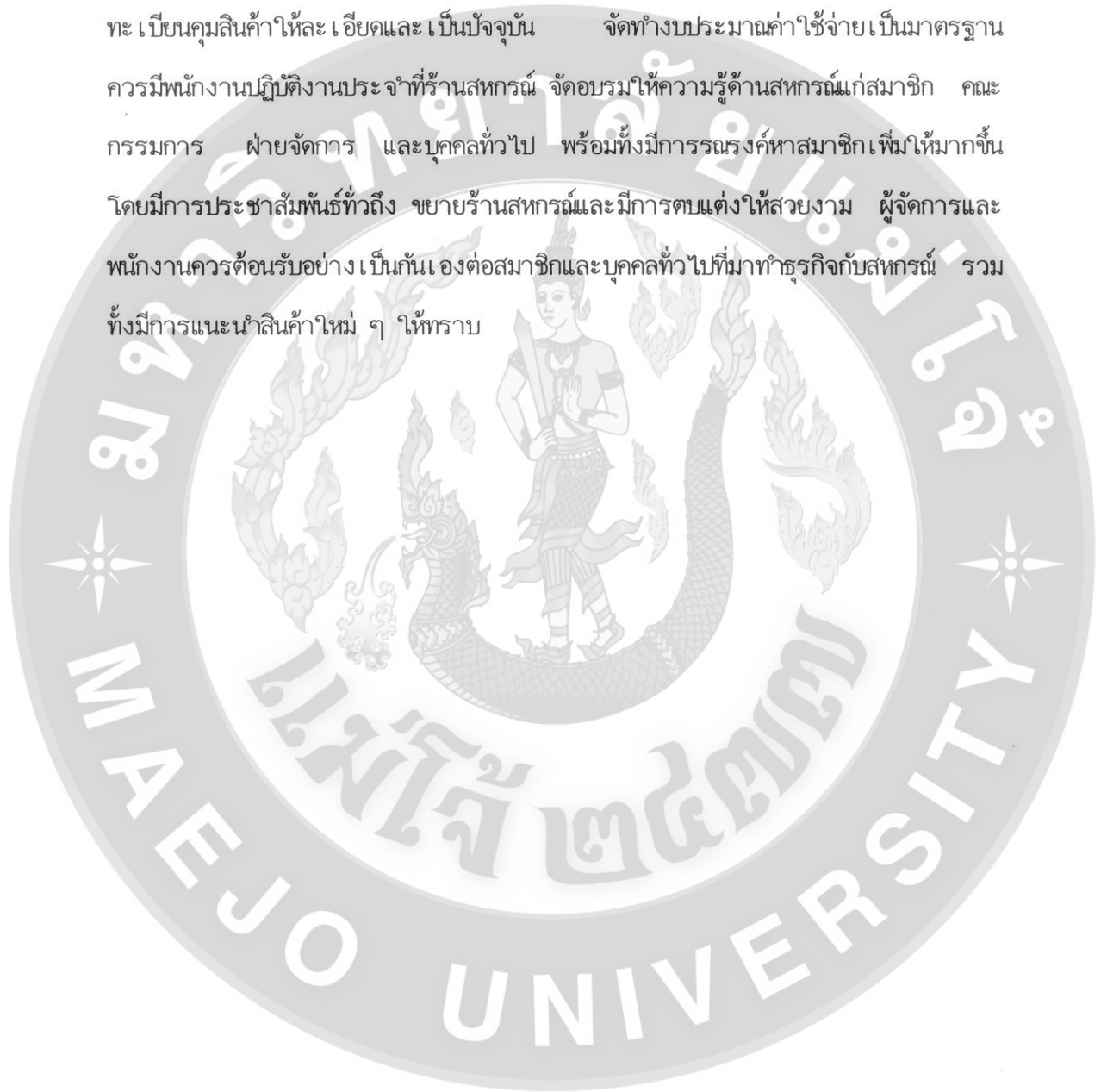
..25../พ.ศ./2537.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน
ทราบปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว ปัญหาและอุปสรรคใน
การดำเนินงานตลอดจนแนวทางแก้ไข และสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่สมัครเป็น
สมาชิกของร้านสหกรณ์ ซึ่งแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ด้านด้วยกัน ได้แก่ การจัดการด้านการ
เงิน อาศัยข้อมูลทางบัญชีที่ผ่านมา โดยวิเคราะห์อัตราร้อยละของแนวโน้ม เพื่อดูแนวโน้ม
หรือทิศทาง การวิเคราะห์การย่อยส่วนตามแนวตั้ง และวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน
แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน ส่วนอีกด้านหนึ่งเป็นการจัดการด้านทั่วไป โดย
ทำการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความรู้ การส่งเสริมความรู้และ
เผยแพร่สหกรณ์ การดำเนินงานทั่วไปและการบริการของสหกรณ์ การแก้ไขปัญหาทาง
เศรษฐกิจและการจัดสรรกำไร จากกลุ่มตัวอย่างสมาชิก 110 คน คณะกรรมการดำเนินการ
ฝ่ายจัดการ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย และทำการทดสอบสมมติฐาน
ด้วยค่าสถิติ Z นอกจากนี้ได้ทำการวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับสาเหตุที่นักศึกษาส่วนใหญ่
ไม่สมัครเป็นสมาชิกของร้านสหกรณ์ จากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่มีชื่อสมาชิก 94 คน โดย
การแจกแจงความถี่และร้อยละ

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า ร้านสหกรณ์ไม่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน เนื่องจากการจัดการทางการเงิน อันประกอบด้วย สภาพคล่องในการชำระหนี้ระยะสั้น การจัดหาและการใช้เงินทุน การดำเนินงาน รวมทั้งการทำกำไรหรือผลประกอบการดำเนินงาน เป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะอัตราส่วนทางการเงินส่วนใหญ่จะต่ำกว่ามาตรฐาน รวมทั้งแนวโน้มหรือทิศทางของรายการสำคัญ ๆ ในงบการเงินมีสภาพที่ไม่น่าพอใจ และการจัดการด้านทั่วไป ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการจัดการของบุคคลทั้ง 4 ฝ่าย คือ สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ ฝ่ายจัดการของสหกรณ์ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ กล่าวคือ สมาชิก คณะกรรมการ และฝ่ายจัดการมีความรู้ด้านสหกรณ์พอใช้ การส่งเสริมความรู้และการเผยแพร่สหกรณ์ของคณะกรรมการผู้จัดการ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ให้สมาชิกและชุมชนได้ทราบน้อย การดำเนินงานทั่วไปและการบริการของสหกรณ์โดยรวมพอใช้ได้ และการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและการจัดสรรกำไรโดยรวมอยู่ในเกณฑ์พอใช้ รวมทั้งการทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าสถิติ Z-test ปรากฏว่า ค่า Z จากการคำนวณมีค่าน้อยกว่า Z_α จากตารางที่แนบสำคัญ 0.01 อันเป็นผลสรุปว่า การจัดการทั่วไปไม่มีประสิทธิภาพเช่นกัน สำหรับสาเหตุส่วนใหญ่ที่ทำให้นักศึกษาไม่สมัครเป็นสมาชิกพอสรุปได้ เช่น ขาดการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร สินค้ามีจำนวนและประเภทน้อย ไม่เคยมีใครชักชวนแนะนำให้สมัครเป็นสมาชิก มีร้านค้าประเภทซูเปอร์มาเก็ตอยู่ใกล้กับวิทยาลัยหลายร้าน สินค้าโดยเฉลี่ยมีราคาไม่ต่ำกว่าท้องตลาด และทำเลที่ตั้งพื้นที่ของร้านสหกรณ์ไม่ดีและคับแคบ ฯลฯ

สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของร้านสหกรณ์แห่งนี้ สามารถประมวลได้คือ การขาดแคลนเงินทุน ปริมาณธุรกิจไม่เพียงพอ การควบคุมภายในยังบกพร่อง สมาชิกมีจำนวนน้อย ไม่ค่อยมีความรู้ด้านสหกรณ์ และไม่สนใจที่จะให้ความร่วมมือกับสหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินการขาดการดูแลและเอาใจใส่ต่องานของสหกรณ์ อาคารสถานที่ของร้านสหกรณ์เก่ามากและคับแคบ และการให้บริการต่อผู้มาติดต่อกับร้านสหกรณ์ของผู้จัดการและพนักงานไม่น่าพอใจ จึงใคร่ให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นที่เป็น

ประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาร้านสหกรณ์ให้ประสบความสำเร็จไว้มากขึ้น ร้านสหกรณ์ควรระดมทุนจากสมาชิกให้มากขึ้น เน้นการทำธุรกิจกับสมาชิกให้มากกว่าเดิม จัดทำทะเบียนคุณสมบัติให้ละเอียดและเป็นปัจจุบัน จัดทำงบประมาณค่าใช้จ่ายเป็นมาตรฐาน ควรมีพนักงานปฏิบัติงานประจำที่ร้านสหกรณ์ จัดอบรมให้ความรู้ด้านสหกรณ์แก่สมาชิก คณะกรรมการ ฝ่ายจัดการ และบุคคลทั่วไป พร้อมทั้งมีการรณรงค์หาสมาชิกเพิ่มให้มากขึ้น โดยมีการประชาสัมพันธ์ทั่วถึง ขยายร้านสหกรณ์และมีการตกแต่งให้สวยงาม ผู้จัดการและพนักงานควรต้อนรับอย่างเป็นกันเองต่อสมาชิกและบุคคลทั่วไปที่มาทำธุรกิจกับสหกรณ์ รวมทั้งมีการแนะนำสินค้าใหม่ ๆ ให้ทราบ

ABSTRACT

Title : AN OPERATING ANALYSIS OF PHUKET TEACHER COLLEGE
COOPERATIVE STORE, LTD. FISCAL YEAR 1989-1993

By : Mr. Suchat Phungman

Degree : Master of Science (Cooperative Economics)

Major Field : Cooperative Economics

Chairman, Thesis Advisory Board :

Y. Sitdhichai
.....
(Professor Yanyong Sitdhichai)

..... 25.../ May.../ 1996.....

The aim of this study was to investigate the result of the cooperative store's operations, the factors leading to its success or failure, problems and obstacles in the operations as well as how to tackle them, and factors preventing most students from being members of the cooperative store. The research was divided into two aspect: financial management, using the accounting information of the previous years as well as the trend percentage analysis to estimate a trend or direction, the common-size analysis and then analyze the financial ratio to compare with the standard norm, and general management which was carried out by analyzing the questionnaires asking for opinions on knowledge, cooperative promotion, general operations and services of the cooperative, economic improvement and allocation of profits. The questionnaires were administered to the sample group of 110 members, the committee, the management staff and

the cooperative promotion officers, by using mean and hypothesis test with Z statistics. The questionnaires were also administered to 94 students who were not members of the cooperative to find out the reasons for their non-membership by using frequency distribution and percentage.

The findings revealed that the cooperative did not succeed in its financial management due to inefficiency in liquidity to pay off short-term liabilities, capital procurement and utilization, and its operation including profitability. All these were because most of the financial ratios were lower than standards. Moreover, the trends or direction of necessary items in the statement were unsatisfactory. The general management included the participation of the members, the committee, the management staff, and the cooperative promotion officers. It was found that member, the committee, and the management staff had a moderate level of knowledge. The cooperative promotion and knowledge dissemination by the committee, the manager and the cooperative promotive officers were scarce. The general operation and services of the cooperative, economic improvement, and profit allocation were moderate. The hypothetical test by using Z - test showed that Z was less than Z_{α} at 0.01, which implied the inefficient general management. The main reasons for most students' non-membership included lack of public relation in information, limited quantities and types of goods, no inducement into membership, other super-markets in the vicinity, prices of goods

approximately the same as market prices, and unsuitable location and the limited area of the store.

The problems and obstacles of the cooperative were: lack of capital, the small size of the business, deficiency in internal control, the small number of members, the members' lack of cooperative information and activities, the committee's indifference to the cooperative's business, the limited area of the cooperative, and unsatisfactory services provided by the manager and personnel.

To improve the cooperative's operations, the following recommendations were made:

- The cooperative should seek more capital from the members.
- Business among members should be more emphasized.
- Stock cards in more details and up-to-date should be made.
- Standard expense budgets should be prepared.
- There should be an accountant to work at the store.
- In-service training should be provided for the members, committee, and cooperative personnel and more information about the cooperative should be publicized.
- Campaigns for more membership should be carried out by better and greater public relations.
- The area should be expanded and made more attractive.
- Cooperative personnel should be more friendly and enthusiastic to provide services including the introduction of new goods to customers.

บทที่ 1

บทนำ

(INTRODUCTION)

ปัญหาเศรษฐกิจของประชาชนในด้านการบริโภคนั้นมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าปัญหาในด้านอื่น ๆ การดำเนินชีวิตของคนเราในระบบเศรษฐกิจการค้าทุกคนจำเป็นต้องซื้อสิ่งอุปโภคบริโภคประจำวันมาสนองความต้องการ แต่ประชาชนมักไม่ได้รับความเป็นธรรมในการซื้อสิ่งของและบริการของเอกชนในเรื่องราคา คุณภาพปริมาณของสินค้าและบริการ เช่น การจำหน่ายสินค้าในราคาแพงเกินควร การปลอมปนสินค้า การเอาเปรียบในการชั่ง ตวง วัด การโฆษณาชวนเชื่อด้วยวิธีการต่าง ๆ และการปฏิบัติอย่างอื่นที่ไม่ชอบธรรมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังกล่าว ได้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในหลายประเทศรวมทั้งประเทศไทยด้วยว่า วิธีที่ดีที่สุดวิธีหนึ่งที่จะนำมาใช้คือ การร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามวิธีการสหกรณ์ โดยการรวมตัวกันจัดตั้งธุรกิจในรูปของร้านสหกรณ์ เพื่อจัดหาสินค้าเครื่องอุปโภคบริโภคมาบริการแก่สมาชิกในราคายุติธรรม บัดหลักการดำเนินงานแบบหลักสหกรณ์สากล สมาชิกลงทุนร่วมกันในสหกรณ์ด้วยความสมัครใจ เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในการซื้อหาเครื่องอุปโภคบริโภค และเพื่อพัฒนาฐานะทางเศรษฐกิจของตนและหมู่คณะ (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2524:1)

เช่นเดียวกัน ประชาชนกลุ่มหนึ่งของจังหวัดภูเก็ตได้รวมตัวกันจัดตั้งสหกรณ์แห่งแรกของจังหวัดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2491 ชื่อ "ร้านสหกรณ์จังหวัดภูเก็ต จำกัด" ประชาชนในกลุ่มซึ่งล้วนเป็นสมาชิกได้รวมตัวกันเป็นเจ้าของโดยการถือหุ้น มีการเลือกตั้งสมาชิกด้วยตนเอง เป็นคณะกรรมการดำเนินการในการบริหารงานสหกรณ์ ช่วยกันคิดช่วยกันทำเพื่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่สมาชิกด้วยกัน การดำเนินงานของร้านสหกรณ์จังหวัดภูเก็ต จำกัด ในระยะนั้นเจริญก้าวหน้าเป็นที่ยอมรับทั่วไป มีประชาชนศรัทธาเข้าร่วมเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้นในเวลาต่อมา ทั้งนี้ เป็นเพราะสมาชิกและคณะกรรมการดำเนินการของ

สหกรณ์ได้ร่วมมือกันดำเนินงานสหกรณ์ภายใต้อุดมการณ์ หลักและวิธีการสหกรณ์อย่างแท้จริง (สำนักงานสหกรณ์จังหวัดภูเก็ต, 2535:1) ปัจจุบันร้านสหกรณ์ในจังหวัดภูเก็ตมีอยู่ทั้งสิ้น 4 สหกรณ์ คือร้านสหกรณ์จังหวัดภูเก็ต จำกัด ร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด ร้านสหกรณ์วิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต จำกัด และร้านสหกรณ์โรงพยาบาลวชิระภูเก็ต จำกัด ซึ่งจัดตั้งขึ้นมาเรียงตามลำดับ

สำหรับร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด เกิดขึ้นจากการริเริ่มของอาจารย์ในวิทยาลัย เนื่องจากเห็นว่าพ่อค้าคนกลางในตลาดขายสินค้าราคาแพง และวิทยาลัยอยู่ห่างจากตลาด ทำให้บรรดาครู อาจารย์ คนงานภารโรงของวิทยาลัยตลอดจนนักศึกษาไม่ได้รับความสะดวกในการซื้อสิ่งของเครื่องใช้ จึงรวมตัวกันจัดตั้งร้านสหกรณ์ขึ้นมาเพื่อนำสินค้าที่จำเป็นแก่การครองชีพต่าง ๆ รวมทั้งเครื่องเขียนแบบเรียน และของใช้จำเป็นมาบริการบุคลากรและนักศึกษาของวิทยาลัย รวมทั้งบุคคลทั่วไป อันเป็นการช่วยเหลือให้สมาชิกของร้านสหกรณ์ได้ซื้อสินค้าในราคายุติธรรม ซึ่งได้รับการจดทะเบียนเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2521 หมายเลขทะเบียนที่ กพร.11/2521 มีสมาชิกเริ่มแรก 69 คน ประกอบด้วยอาจารย์ของวิทยาลัยครูเป็นส่วนใหญ่ และมีทุนเริ่มแรก 20,200 บาท ได้เริ่มดำเนินธุรกิจตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา จนกระทั่งถึงปัจจุบัน

ความสำคัญของปัญหา

(Statement of the Problem)

สหกรณ์ร้านค้ามีบทบาทสำคัญในการพิทักษ์ผลประโยชน์ของผู้บริโภค โดยมี ความมุ่งหวังจะให้ผู้บริโภคได้รับประโยชน์จากสหกรณ์ ซึ่งเป็นองค์การธุรกิจชนิดหนึ่งจัดหา สินค้าเครื่องอุปโภคบริโภคมาจำหน่ายในราคายุติธรรม สินค้ามีคุณภาพเชื่อถือได้ สหกรณ์ มีความซื่อตรงต่อลูกค้า เพราะมีวัตถุประสงค์ที่จะช่วยผู้บริโภคในการซื้อสินค้าที่มีคุณภาพดี ราคายุติธรรมมาจำหน่าย และไม่แสวงหากำไร สหกรณ์เปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปสมัคร เข้าเป็นสมาชิกได้เสมอ เมื่อเป็นสมาชิกแล้วย่อมได้สิทธิต่าง ๆ ตามข้อบังคับ เช่น เมื่อซื้อ

สินค้าจากร้านสหกรณ์ของตนแล้วมีสิทธิได้รับเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนมูลค่าสินค้าที่ซื้อจากสหกรณ์ โดยซื้อมากก็ได้คืนมาก เท่ากับประหยัดทรัพย์อีกทางหนึ่ง และสมาชิกจะได้รับประโยชน์ต่าง ๆ จากสหกรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์ กล่าวโดยสรุปสหกรณ์ทำหน้าที่ที่เป็นประโยชน์แก่สมาชิกผู้บริโภค ดังนี้

1. จัดหาสินค้า เครื่องอุปโภคบริโภคมาจำหน่ายให้แก่สมาชิกในราคายุติธรรม เป็นสินค้าที่มีคุณภาพไม่ปลอมปน และไม่เอาไรต์เอาเปรียบในการชั่ง ตวง วัด
 2. ช่วยขยุงราคาสินค้าให้อยู่ในราคาที่เหมาะสม ตัดคนกลางที่ไม่จำเป็นออกไปเพื่อให้ผู้บริโภคซื้อสินค้าได้ในราคาต่ำลง
 3. ช่วยจัดหาสินค้าเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นในโอกาสที่ขาดแคลน หรือจำกัดมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก
 4. ช่วยประหยัดเงินสมาชิก โดยสมาชิกมีโอกาสได้รับเงินเฉลี่ยคืนตามมูลค่าที่ซื้อสินค้าคืนไปในตอนสิ้นปีบัญชีของสหกรณ์
 5. ช่วยส่งเสริมเผยแพร่ความรู้ด้านสหกรณ์ และความสมัครสมานสามัคคีในหมู่สมาชิก ฯลฯ
- ถ้าสหกรณ์สามารถดำเนินงานได้ตามวัตถุประสงค์ก็จะทำให้สหกรณ์ประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี แต่สหกรณ์จะทำได้สำเร็จเพียงใดขึ้นอยู่กับการจัดการ

ร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด ได้ดำเนินงานมาตั้งแต่ปี 2521 จนถึงปัจจุบัน (2536) นับเป็นเวลา 16 ปี โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดหาสินค้ามาจำหน่ายให้แก่สมาชิกและเป็นประโยชน์ในด้านการศึกษาลูกและวิธีการสหกรณ์แก่นักศึกษาของวิทยาลัย แต่ยังไม่มีความวิจยผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคและทัศนคติของฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับร้านสหกรณ์ จึงไม่สามารถสรุปได้ว่าการดำเนินงานของร้านสหกรณ์ประสบความสำเร็จหรือไม่ ประกอบกับข้อสังเกตจากรายงานกิจการประจำปีตั้งแต่ปี 2532-2536 จะเห็นความแตกต่างของปริมาณธุรกิจ ยอดกำไรสุทธิ ทุนดำเนินการ จำนวนสมาชิกส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ของวิทยาลัยเองซึ่งดูได้จากทะเบียนสมาชิก จึงเป็นเหตุทำให้ผู้วิจัยนำมาก็คษาว่าการดำเนินงานของร้านสหกรณ์ที่จะประสบความสำเร็จ มีปัจจัยอะไรที่มีส่วนสนับสนุนและด้วยเหตุใดนักศึกษารส่วนใหญ่ของวิทยาลัยจึงไม่สมัครเป็นสมาชิกของร้านสหกรณ์

ตาราง 1 ผลการดำเนินงานของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด ประจำปี 2532-2536

หน่วย : บาท

ปี	จำนวน สมาชิก (คน)	ทุน ดำเนินการ	รายได้			ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ		รวม	กำไร (ขาดทุน)
			ขาย	อื่น ๆ	รวม	ต้นทุนขาย	ค่าใช้จ่ายใน การดำเนินงาน		
2532	123	187,374.21	1,151,542.74	786.94	1,152,329.68	1,022,391.66	59,571.25	1,081,962.91	70,366.77
2533	132	246,913.78	1,401,751.11	833.84	1,402,584.95	1,232,263.95	71,504.10	1,303,768.05	98,816.90
2534	159	315,419.65	1,753,891.04	1,734.88	1,755,625.92	1,545,199.38	89,521.83	1,634,721.21	120,904.71
2535	148	327,737.52	1,141,779.17	736.20	1,142,515.37	970,159.27	96,138.00	1,066,297.27	76,218.10
2536	150	349,543.37	1,786,157.30	678.19	1,786,835.49	1,584,435.98	137,033.75	1,721,469.73	65,365.76

ที่มา : รายงานกิจการประจำปี ของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด พ.ศ. 2532-2536

วัตถุประสงค์ของการวิจัย
(Objectives of the Research)

1. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงานของร้านสหกรณ์ ระหว่างปี 2532-2536
2. วิเคราะห์หาปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานของร้านสหกรณ์ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว
3. วิเคราะห์หาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานและแนวทางแก้ไขปัญหาของร้านสหกรณ์
4. วิเคราะห์หาสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่สมัครเป็นสมาชิกของร้านสหกรณ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
(Expected Results)

1. จะได้ทราบถึงวิธีการดำเนินงาน ประสิทธิภาพในการจัดการของฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนแนวทางแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานของร้านสหกรณ์
2. ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาร้านสหกรณ์วิทยาลัยศรีภูมิ เกิด จำกัด ให้เจริญก้าวหน้าสามารถให้บริการแก่สมาชิกด้วยดี และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษาและชุมชนใกล้เคียง
3. ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าวิจัย และปรับปรุงพัฒนาร้านสหกรณ์อื่น ๆ ให้เจริญก้าวหน้าต่อไป
4. ใช้เป็นแนวทางที่จะทำให้นักศึกษาเกิดความเลื่อมใสและสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์มากขึ้น

ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย

(Scope and Limitation of the Research)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาข้อมูลจากร้านสหกรณ์วิทยาลัยครุภูเก็ตจำกัด เฉพาะในช่วงปีทางบัญชี 2532-2536 เท่านั้น ซึ่งเป็นช่วงเวลาหลังจากที่ร้านสหกรณ์ได้ดำเนินการมาแล้ว 12-16 ปี มีข้อมูลที่จะนำมาศึกษาวิจัยประกอบด้วย

1. ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยชุดที่ 1 กำหนดให้สมาชิกกลุ่มตัวอย่าง 110 คน (จากการสุ่มตัวอย่าง 150 คน) คณะกรรมการดำเนินการ 7 คน ฝ่ายจัดการ 2 คน และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ 2 คน เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนชุดที่ 2 กำหนดให้นักศึกษาของวิทยาลัย (ภาคปกติ) ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง 94 คน (จากการสุ่มตัวอย่าง 1,362) เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม)

2. ข้อมูลทุติยภูมิ ได้จากการรายงานผลการสอบบัญชีของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ งบการเงินและข้อมูลทางการบัญชีที่เกี่ยวข้องจากร้านสหกรณ์วิทยาลัยครุภูเก็ต จำกัด

ผลสรุปที่ได้จากการวิจัย เป็นเพียงผลที่เกิดขึ้นในสหกรณ์แห่งเดียว ซึ่งเป็นหนึ่งในร้านสหกรณ์หลาย ๆ แห่งเท่านั้น ดังนั้นผลที่ได้ในครั้งนี้ไม่อาจเป็นตัวแทนของร้านสหกรณ์ได้ทั้งหมด แต่เป็นกรณีตัวอย่างสำหรับร้านสหกรณ์แห่งหนึ่งที่จะใช้เปรียบเทียบกับร้านสหกรณ์อื่น ในการศึกษาวิจัยต่อไป อีกทั้งไม่อาจนำผลที่ได้ไปปรับใช้กับสหกรณ์ประเภทอื่น ๆ ได้เต็มที่ เพราะสภาพภาพของสมาชิกสหกรณ์แต่ละประเภทอาจมีลักษณะแตกต่างกัน

นิยามศัพท์ทั่วไป

(General Definition of Terms)

สหกรณ์ หมายถึง องค์การธุรกิจอย่างหนึ่งจัดตั้งขึ้นและดำเนินการ โดยกลุ่มบุคคลผู้มีความประสงค์อย่างเดียวกัน เพื่อจัดปัญหาความเดือดร้อนทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในหมู่สมาชิก หรือดำเนินธุรกิจร่วมกันโดยถือหลักความสมัครใจ ประชาธิปไตย ยุติธรรม หลักการศึกษาและช่วยเหลือตนเองและซึ่งกันและกัน (กาญจนา สงวนวงศ์วาน, 2531:2)

สหกรณ์ร้านค้า หมายถึง สหกรณ์ที่สมาชิกรวมกันจัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการในด้านการจัดหาเครื่องอุปโภคและบริโภคมาจำหน่ายแก่สมาชิกเป็นอันดับแรก และบุคคลทั่วไปเป็นอันดับรอง โดยมีได้แสวงหากำไร แต่เพื่อจัดการเอารอดเอาเปรียบและความเป็นธรรมในการจัดซื้อสินค้า สหกรณ์จะช่วยให้สมาชิกประหยัดและซื้อของที่มีคุณภาพดี ราคาเป็นธรรม และเมื่อสิ้นปีมีกำไรนอกจากสมาชิกจะได้รับเงินปันผลตามหุ้นแล้ว สมาชิกยังจะได้รับเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนที่สมาชิกมีธุรกิจกับสหกรณ์ด้วย (พันธุรม ติษยมณฑล, 2530:68)

อุดมการณ์สหกรณ์ หมายถึง แนวความคิดที่เชื่อว่าจะแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมให้มีความกินดีอยู่ดี และมีสันติสุข โดยการประหยัด ช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2536)

หลักการสหกรณ์ หมายถึง แนวทางสำหรับสหกรณ์ที่เชื่อมั่นในอุดมการณ์ยึดถือเป็นหลักในการปฏิบัติ (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2536)

วิธีการสหกรณ์ หมายถึง การนำหลักการสหกรณ์มาใช้ในทางปฏิบัติ ซึ่งสหกรณ์แต่ละประเภทก็จะมีวิธีปฏิบัติที่แตกต่างกันไป (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2536)

การจัดการสหกรณ์ หมายถึง การจัดธุรกิจของสหกรณ์ให้ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายของสหกรณ์ ซึ่งการจัดธุรกิจได้แก่ การจัดระเบียบ วางแผน และควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ ที่กลุ่มบุคคลร่วมกันปฏิบัติให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (กาญจนาสงวนวงศ์วาน, 2531:47)

ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึก แนวความคิดเห็น ความเชื่อที่ไม่ได้ตั้งอยู่บนความแน่นอนหรือความรู้สึกที่แท้จริง แต่ตั้งอยู่ที่จิตใจ

ความรู้ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจในงานที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ซึ่ง ได้แก่ หลักและวิธีการสหกรณ์ สิทธิและหน้าที่ของฝ่ายต่าง ๆ ตลอดจนกระบวนการจัดการงานสหกรณ์

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ
(Operational Definition of Terms)

เพื่อความเข้าใจความหมายของศัพท์ที่จะใช้ในการศึกษาวิจัยให้ตรงกัน ผู้วิจัย
จึงได้กำหนดความหมายเฉพาะไว้ดังนี้

ร้านสหกรณ์ หมายถึง ร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด

สมาชิก หมายถึง สมาชิกของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด

คณะกรรมการ หมายถึง คณะกรรมการดำเนินการของร้านสหกรณ์วิทยาลัย
ครูภูเก็ต จำกัด

ฝ่ายจัดการ หมายถึง ผู้จัดการและพนักงานของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครู
ภูเก็ต จำกัด

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ หมายถึง เจ้าหน้าที่ของทางราชการ โดย
กรมส่งเสริมสหกรณ์ส่งเข้ามาเพื่อให้การส่งเสริม แนะนำ และกำกับดูแลสหกรณ์ ในพื้นที่เป็น
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ จากสหกรณ์อำเภอเมืองภูเก็ต

วิทยาลัย หมายถึง วิทยาลัยครูภูเก็ต (เปลี่ยนเป็นสถาบันราชภัฏภูเก็ต
เมื่อ 25 มกราคม 2538)

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาวิทยาลัยครูภูเก็ต

ความมักคี่ หมายถึง การที่สมาชิกทำธุรกิจกับร้านสหกรณ์ของตนอย่างสม่ำเสมอ
ไม่หันเหไปกับคำโฆษณาชักจูงของธุรกิจอื่น

ปี หมายถึง ปีทางบัญชีของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด ซึ่งกำหนดวันสิ้นปีทางบัญชีวันที่ 31 ธันวาคม ของทุกปี

ข้อมูลทางบัญชี หมายถึง ตัวเลขที่ปรากฏอยู่ในสมุดบัญชีต่าง ๆ ที่บันทึกไว้ อย่างเป็นระบบหรือตามระบบบัญชีที่วางไว้ โดยอาศัยเอกสารประกอบการลงบัญชีที่มีอยู่ครบถ้วนสมบูรณ์ แล้วจัดทำเป็นงบการเงินเพื่อแสดงผลการดำเนินงาน ฐานะการเงินและการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด ตั้งแต่ปี 2532-2536

การวิเคราะห์งบการเงิน หมายถึง กระบวนการค้นหาข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของสหกรณ์จากงบการเงิน พร้อมทั้งนำข้อเท็จจริงที่ได้มาประกอบการตัดสินใจ

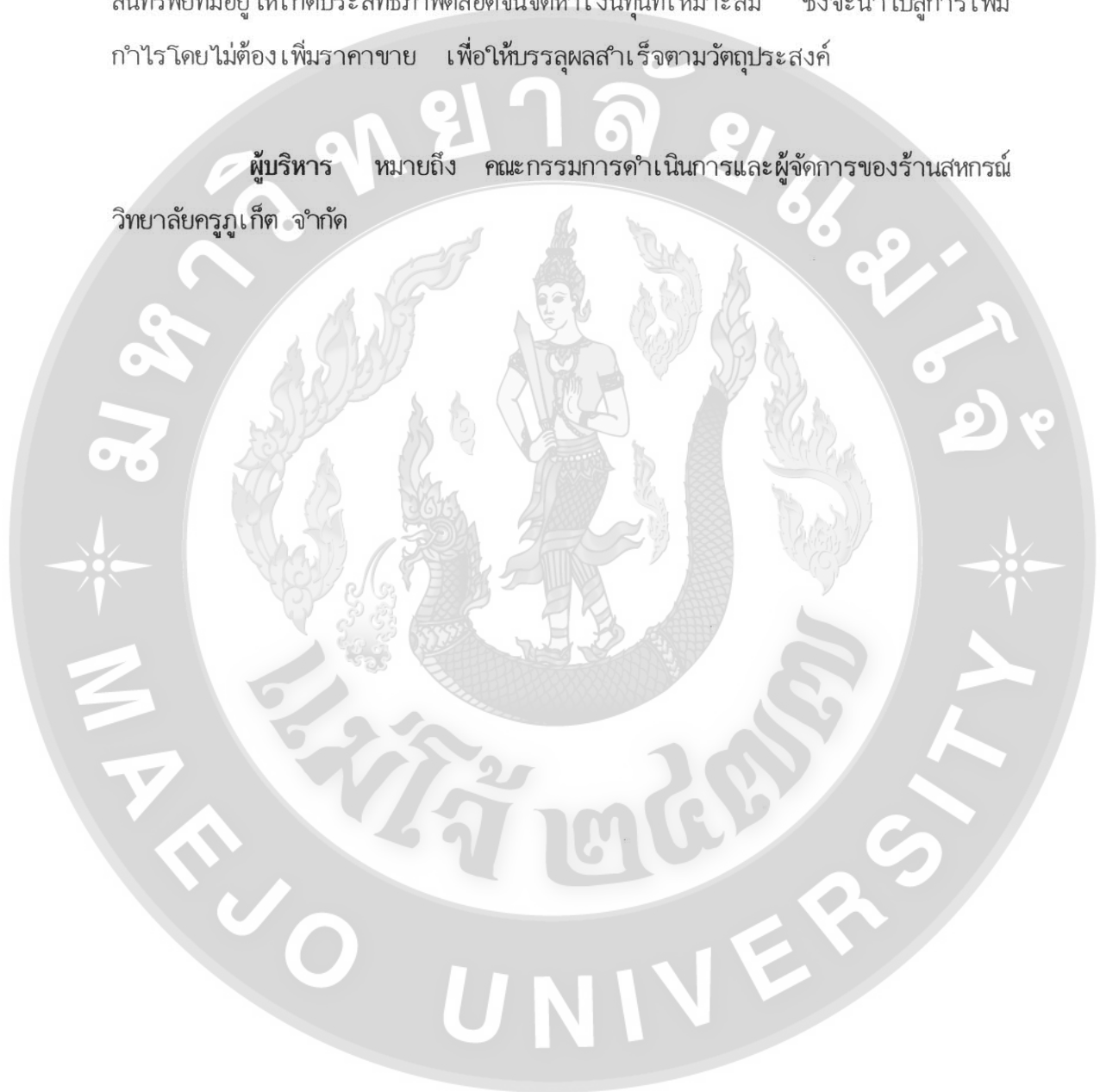
อัตราส่วนทางการเงิน หมายถึง การเปรียบเทียบระหว่างรายการในงบการเงิน ตั้งแต่สองรายการขึ้นไปมาเปรียบเทียบกัน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างรายการ อาจวัดออกมาในรูปของสัดส่วน

เกณฑ์มาตรฐาน หมายถึง หลักสำหรับเทียบกำหนดค่าเฉลี่ยที่ได้จากข้อมูลของกลุ่มธุรกิจชนิดเดียวกัน ซึ่งอาจจะ เป็นหน่วยธุรกิจจัดทำขึ้นหรือหน่วยราชการทำขึ้นไว้เป็นมาตรฐานเปรียบเทียบ เพื่อเป็นเครื่องมือชี้แนะให้เห็นว่าธุรกิจแต่ละแห่งมีภาวะดีหรือด้อยกว่าธุรกิจที่อยู่ในประเภทเดียวกัน แต่ในปัจจุบันกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ไม่ได้จัดทำ จึงใช้เกณฑ์เฉลี่ยในช่วงปี 2525-2529 มาใช้แทน

การจัดการด้านทั่วไปของสหกรณ์ หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวกับการวางนโยบาย การวางแผนโครงการ ระเบียบวิธีการดำเนินงานเกี่ยวกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสหกรณ์ ได้แก่ สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ ผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ โดยยึดหลักสหกรณ์เป็นเกณฑ์ เช่น การบริการสมาชิก การให้การศึกษา ฯลฯ เพื่อให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพ และนำมาซึ่งความสำเร็จตามวัตถุประสงค์

การจัดการด้านการเงินสหกรณ์ หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวกับการ
วางนโยบาย การวางแผนโครงการ ระเบียบและวิธีการดำเนินงานเกี่ยวกับการใช้
สินทรัพย์ที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพตลอดจนจัดหาเงินทุนที่เหมาะสม ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่ม
กำไรโดยไม่ต้องเพิ่มราคาขาย เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

ผู้บริหาร หมายถึง คณะกรรมการดำเนินการและผู้จัดการของร้านสหกรณ์
วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด

บทที่ 2

การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง (REVIEW OF RELATED LITERATURE)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสรุป
เอาทฤษฎี แนวความคิด และผลงานวิจัยที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน มาประกอบให้เกิด
ความกระจ่างในปัญหาและการดำเนินการวิจัยได้อย่างถูกต้องโดยครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

แนวความคิดและทฤษฎี

อุดมการณ์สหกรณ์

สหกรณ์ ได้ถือกำเนิดมาจากความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจและสังคมของมนุษย์
สืบเนื่องมาจากไร้การศึกษาและขาดทุนในการประกอบอาชีพ ตลอดจนถูกเอารัดเอาเปรียบ
จากพ่อค้าคนกลาง และถูกบีบคั้นด้วยสภาวะสิ่งแวดล้อมที่เลวร้ายต่าง ๆ ฉะนั้น จึงได้มีผู้
ค้นหาวิธีมาจัดและแก้ปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวให้หมดสิ้นไป ซึ่งในที่สุดก็มีผู้ค้นพบว่าการ
สหกรณ์เป็นวิธีที่ดีที่สุดที่จะแก้ปัญหาความทุกข์ยาก และสร้างความอยู่ดีกินดีให้แก่สังคม
มนุษย์ได้ โดยอาศัยการร่วมมือกัน และการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
เป็นหลักในการทำงาน เพราะลำพังคน ๆ เดียวย่อมไม่สามารถจะแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ
และสังคมด้วยตนเองได้ อาจจะเนื่องมาจากไร้การศึกษาและขาดทุนในการประกอบอาชีพ
ขาดความรู้ในด้านธุรกิจการค้า ขาดการช่วยเหลือแนะนำและการสนับสนุนจากภายนอก
ขาดอำนาจในการต่อรอง ขาดความเชื่อถือจากบุคคลอื่น หรือขาดกำลังในการที่จะต่อสู้
และแข่งขันกับพ่อค้าคนกลางหรือผู้ที่มีกำลังมากกว่าได้ ฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าอุดมการณ์ที่
สำคัญของสหกรณ์ก็คือ การร่วมมือกันในการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม เพราะหาก
ปราศจากเสียซึ่งการร่วมมือกันแล้ว สหกรณ์ไม่สามารถจะดำรงอยู่ได้และไม่สามารถจะแก้
ปัญหาใด ๆ ได้ (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2532)

หลักการสหกรณ์รื้อชเคล

หลักที่ผู้นำแห่งรื้อชเคลวางขึ้นสำหรับร้านสหกรณ์ของตน เมื่อ ค.ศ. 1844 (พ.ศ. 2387) ถือว่าเป็นการเริ่มต้นของขบวนการสหกรณ์ในปัจจุบัน และนับว่าเป็นมาตรฐานทางปฏิบัติของบรรดาการประกอบการสหกรณ์ทั่วโลกดังนี้

1. การควบคุมแบบประชาธิปไตย หลักข้อนี้จะเห็นได้ชัดว่าองค์กรธุรกิจแบบสหกรณ์แตกต่างกับองค์กรธุรกิจแบบอื่น เพราะสหกรณ์ถือว่าคนมีความสำคัญกว่าเงินสมาชิกจะถือถือหุ้นก็ได้ แต่สมาชิกคนหนึ่งมีสิทธิในการออกเสียงได้คนละ 1 เสียงเท่ากันหมด จึงต่างกับองค์กรธุรกิจรูปอื่นที่ถือหุ้นเป็นสิ่งสำคัญ ใครมีหุ้นมากก็ออกเสียงได้มาก

2. เปิดรับสมาชิกทั่วไป การเปิดรับสมาชิกเสมอโดยไม่จำกัดจำนวนย่อมเป็นผลดีต่อสหกรณ์ เพราะถ้าสมาชิกมีมาก สหกรณ์ก็จะมีทุนดำเนินการมากขึ้น

3. กำหนดหรือจำกัดอัตราจ่ายเงินปันผลตามหุ้น แม้ว่าคนจะมีความสำคัญกว่าทุนก็ตาม แต่ทุนก็ย่อมเป็นปัจจัยในการประกอบธุรกิจที่มีความสำคัญ ดังนั้น จึงต้องมีการจ่ายเงินปันผลตามมูลค่าให้แก่สมาชิก และเพื่อมิให้เงินทุนจะมีความสำคัญไปกว่าตัวคนได้ รื้อชเคลจึงได้กำหนดให้จ่ายได้ไม่เกินร้อยละ 6 ของมูลค่าหุ้น

4. เจลีสืบคืนตามส่วนซื้อ นับว่าเป็นจุดเด่นและเป็นหัวใจของสหกรณ์เพราะทำให้เห็นได้ชัดว่าสหกรณ์ต่างกับองค์กรธุรกิจรูปอื่น แม้ว่าสหกรณ์จะขายในราคาตลาดที่ใคร ๆ อาจซื้อได้ในราคาใกล้เคียง แต่พอสิ้นปีสหกรณ์จะจ่ายกำไรในการค้ำคืนคืนให้แก่สมาชิกภายหลังที่ได้จัดสรรและเก็บสำรองไว้แล้ว สมาชิกผู้ใดที่ซื้อหรือทำธุรกิจกับสหกรณ์มาก ก็ได้เงินเจลีสืบคืนมาก ผู้ใดซื้อน้อยก็ได้น้อยตามส่วน หลักการนี้ทำให้บุคคลภายนอกสนใจเพราะเท่ากับว่าสมาชิกซื้อของได้ต่ำกว่าราคาตลาด เนื่องจากสหกรณ์ส่งคืนกำไรให้แก่พวกเขา ไม่เหมือนกับร้านค้าที่มุ่งแสวงหาแต่กำไรของตนเอง โดยมิได้คำนึงถึงผลประโยชน์ของลูกค้าเลย

5. การจำหน่ายสินค้าด้วยเงินสด การกระทำเช่นนี้เป็นการป้องกันมิให้ร้านสหกรณ์ต้องเสี่ยงกับความไม่แน่นอนในเรื่องการค้า เป็นการป้องกันหนี้สูญและส่งเสริมให้มีการประหยัด แต่ในทางปฏิบัติอาจจะมีการขัดแย้งกันบ้าง เช่น ร้านสหกรณ์ข้าราชการ

บางแห่งยอมให้สมาชิกซื้อเงินเชื่อได้ อย่างไรก็ตามโดยทั่วไปแล้วสหกรณ์ก็ยังยึดหลักการ ขยายด้วยเงินสดเป็นสำคัญ

6. **จำหน่ายสินค้าที่บริสุทธิ์และไม่ปลอมปน** สหกรณ์จะต้องขายสินค้าที่มีคุณภาพ ดี เชื่อถือได้ ไม่ปลอมปนสินค้าและให้ความเป็นธรรมในเรื่องการชั่ง ตวง วัด เพื่อให้ สมาชิกได้ใช้สินค้าที่มีคุณภาพดีตามความต้องการของเขา

7. **ให้การศึกษาแก่สมาชิก** ความโง่เขลาเป็นอุปสรรคต่อการสหกรณ์มาก เพื่อความเจริญก้าวหน้าของสหกรณ์ จึงตกลงให้กันส่วนเกินในปีหนึ่ง ๆ สำหรับส่งเสริม การศึกษาของสมาชิก เพราะการศึกษาเท่านั้นที่จะทำให้คนเราทัดเทียมกันได้ ดังนั้น ถ้า สหกรณ์มีการส่งเสริมให้การศึกษามากขึ้นเพียงใด สหกรณ์ก็จะมี ความเจริญก้าวหน้า

8. **เป็นกลางทางการเมืองและศาสนา** ความคิดเห็นของคนเราย่อมแตกต่างกันไป รวมทั้งความเชื่อถือนับถือในเรื่องศาสนาตลอดจนพรรคการเมือง แต่ในสหกรณ์ ทุกคนจะต้องรวมกันเพื่อประโยชน์ของตนเองและส่วนรวม ดังนั้น สหกรณ์จึงต้องเป็นกลาง ทั้งทางศาสนาและการเมือง เพื่อหลีกเลี่ยงข้อวิวาทบาดหมางในหมู่สมาชิกทั้งหลายอันจะ ทำให้สหกรณ์ต้องล้มเลิกไปก็เป็นได้ (คักดีสยาม ทูมมานนท์, 2511:1)

หลักการสหกรณ์ในปัจจุบัน

ในปี พ.ศ.2538 องค์การสัมพันธภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศได้จัดการแก้ไข หลักการสหกรณ์ทั่วไปขึ้นใหม่ให้เหมาะสมกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลง โดย ได้รับรองหลักการใหม่ที่ดีเป็นสากล ดังนี้

1. **การเข้าเป็นสมาชิกโดยสมัครใจและเปิดกว้าง** สหกรณ์เป็นองค์การโดยสมัครใจ เปิดรับบุคคลทุกคนซึ่งสามารถใช้บริการของสหกรณ์ และเต็มใจรับความรับผิดชอบ ของสมาชิก โดยไม่แบ่งแยกในเรื่องเพศ สังคม เชื้อชาติ การเมือง หรือศาสนา

2. **การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย** สหกรณ์เป็นองค์การ ประชาธิปไตยที่ควบคุมโดยสมาชิก ซึ่งมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการกำหนดนโยบายและตัดสินใจของสหกรณ์ ชายและหญิงผู้ปฏิบัติงานในฐานะผู้แทนซึ่งได้รับเลือกตั้ง ต้องรับผิดชอบ

ต่อมวลสมาชิก ในสหกรณ์ปฐมสมาชิกมีสิทธิออกเสียงเท่ากัน (สมาชิกคนหนึ่งมีหนึ่งเสียง) และในสหกรณ์ชั้นสูงก็จัดให้มีการออกเสียงแบบประชาธิปไตยด้วย

3. การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจโดยสมาชิก สมาชิกมีส่วนสมทบทุนให้แก่สหกรณ์อย่างเป็นธรรม และควบคุมสหกรณ์ตามหลักประชาธิปไตย อย่างน้อยที่สุดส่วนหนึ่งของทุนนั้นตามปกติเป็นทรัพย์สินส่วนรวมของสหกรณ์ ตามปกติสมาชิกจะได้รับเงินตอบแทนในอัตราที่จำกัด (ถ้ามี) จากทุนที่ลงในสหกรณ์ตามเงื่อนไขแห่งการเป็นสมาชิก มวลสมาชิกจะจัดสรรเงินส่วนเกินเพื่อความมุ่งหมายอย่างใด ๆ หรือทั้งหมดดังต่อไปนี้ คือ เพื่อพัฒนาสหกรณ์ของพวกเขา โดยอาจก่อตั้งเงินสำรอง ซึ่งอย่างน้อยที่สุดส่วนหนึ่งของเงินสำรองนี้จะแบ่งแยกมิได้หรือให้ประโยชน์แก่สมาชิกตามส่วนของธุรกิจที่ได้กระทำกับสหกรณ์ หรือเพื่อสนับสนุนกิจกรรมอื่น ๆ ตามที่ได้รับความเห็นชอบจากมวลสมาชิก

4. การปกครองตนเองและอิสระภาพ สหกรณ์เป็นองค์การช่วยตนเองและปกครองตนเอง ซึ่งควบคุมโดยสมาชิก ถ้าสหกรณ์เข้าทำข้อตกลงกับองค์การอื่น ๆ รวมทั้งรัฐบาลหรือแสวงหาทุนจากแหล่งภายนอก สหกรณ์ควรทำข้อตกลงเช่นนั้นภายใต้เงื่อนไขอันมั่นใจได้ว่าอยู่ภายใต้การควบคุมแบบประชาธิปไตยของมวลสมาชิก และจะต้องดำรงไว้ซึ่งสภาพการปกครองตนเองของสหกรณ์

5. การให้การศึกษา การฝึกอบรมและสารสนเทศ สหกรณ์จัดให้การศึกษาและการฝึกอบรมแก่บรรดาสมาชิก ผู้แทนจากการเลือกตั้ง ผู้จัดการและพนักงาน ดังนั้นเขาทั้งหลายสามารถมีส่วนช่วยในการพัฒนาสหกรณ์ของเขาอย่างมีประสิทธิภาพ สหกรณ์ให้ข่าวสารความรู้ในเรื่องธรรมชาติ และประโยชน์ของการสหกรณ์แก่ประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนหนุ่มสาว และผู้นำทางความคิดเห็น

6. การร่วมมือระหว่างสหกรณ์ สหกรณ์รับใช้บรรดาสมาชิกอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และทำให้ขบวนการสหกรณ์เข้มแข็ง โดยการทำงานด้วยกันภายใต้โครงสร้างของสหกรณ์ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับระหว่างประเทศ

7. ความเอื้ออาทรต่อชุมชน สหกรณ์ดำเนินงานเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนที่สหกรณ์ตั้งอยู่ ทั้งนี้ตามนโยบายที่ได้รับความเห็นชอบจากมวลสมาชิกของตน (เชิญบำรุงวงศ์, 2538)

ความสำเร็จของสหกรณ์

ถวิล เลิศประเสริฐ (2523:17) กล่าวว่า ไม่มีองค์การธุรกิจด้านใดที่สัมพันธ์โดยตรงกับความสำเร็จของวิสาหกิจมากไปกว่าการจัดการ จากการศึกษาสาเหตุความล้มเหลวและปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของสหกรณ์ในต่างประเทศและในประเทศไทย พบว่าการขาดประสิทธิภาพในการจัดการเป็นเหตุปัจจัยหนึ่งที่มีจะปรากฏบ่อยที่สุด และพบว่าสาเหตุแห่งความล้มเหลวอื่น ๆ เช่น อุปสรรคทางการเงิน ขนาดธุรกิจไม่เพียงพอ การขาดความสามารถในการแข่งขัน การขาดความสนใจของสมาชิก และระบบบัญชีที่ไม่สมบูรณ์ แม้จะปรากฏว่าปัจจัยเหล่านี้เป็นต้นเหตุให้สหกรณ์หยุดดำเนินงานหรือล้มเลิกกิจการแต่โดยทั่ว ๆ มักเป็นเหตุสืบเนื่องโดยตรงมาจากการจัดการที่ไม่มีประสิทธิภาพ

สมาน ทองลิมา (2528:12) กล่าวว่า การจัดการสหกรณ์ที่ดีถือว่าประสบความสำเร็จ จะต้องบรรลุถึงความสำเร็จสองประการที่เกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิด คือ ความสำเร็จในด้านธุรกิจ และความสำเร็จในทางสหกรณ์ การจัดการสหกรณ์ที่ประสบความสำเร็จในเศรษฐกิจ แต่ประสบความล้มเหลวในด้านสหกรณ์มี สหกรณ์ที่ดำเนินการมีกำไร มีเงินเฉลี่ยคืนให้สมาชิกถือว่าประสบความสำเร็จในทางธุรกิจ แต่ถ้าไม่ได้นำหรือสามารถนำเอาหลักการสำคัญของสหกรณ์มาใช้ คือ ควบคุมตามหลักประชาธิปไตย โดยสมาชิก การจ่ายเงินปันผลให้แก่หุ้นในอัตราจำกัด ถือว่าประสบความล้มเหลวในการสหกรณ์

เทพ ไสยานนท์ (2518:2) กล่าวว่า การดำเนินงานของร้านสหกรณ์ที่จะบรรลุเป้าหมายนั้นขึ้นอยู่กับบุคคลหลายฝ่าย อันได้แก่ สมาชิก คณะกรรมการ ผู้จัดการ พนักงาน รวมถึงเจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ด้วย ดังนั้น บุคคลต่าง ๆ ดังกล่าวจะต้องรู้จักขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเอง ตลอดจนจะต้องปฏิบัติงานให้สัมพันธ์กัน และที่สำคัญคือทุกคนต้องมีความเข้าใจในหลักและวิธีการของสหกรณ์เป็นอย่างดี เพราะถือว่าเป็นหัวใจของการดำเนินงานสหกรณ์เพื่อที่จะบรรลุเป้าหมาย

พันธุรม ตีฆณฺณสทล (2530:83) กล่าวว่า ความสำเร็จของขบวนการสหกรณ์จะขึ้นอยู่กับการจัดการเป็นส่วนใหญ่ โดยมีกลุ่มบุคคลอยู่ 3 ฝ่าย ต่างมีบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบร่วมกัน คือ สมาชิกสหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินการ และผู้จัดการ ซึ่งรวมทั้งพนักงานและลูกจ้างของสหกรณ์ด้วย บุคคลเหล่านี้ได้ร่วมกันดำเนินงานโดยมีสมาชิกของสหกรณ์เป็นฐาน เลือกคณะกรรมการที่ดีมีความสามารถสูง มีคุณสมบัติตามข้อบังคับที่สหกรณ์วางไว้ให้ทำหน้าที่แทนสมาชิก กำหนดนโยบายดำเนินงาน ควบคุมงานทุกด้านของสหกรณ์ ความสัมพันธ์ที่ดีและมีความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่าง สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการและฝ่ายจัดการ ปฏิบัติงานสร้างสรรค์ร่วมกันทำงานเป็นคณะ จึงมีความสำคัญที่จะช่วยให้สหกรณ์ดำเนินงานเป็นผลสำเร็จได้

กาญจนา สงวนวงศ์วาน (2531: 48-50) กล่าวว่า ในการจัดการสหกรณ์จำเป็นต้องมีผู้ทำหน้าที่ในการจัดการและมีระดับการจัดการด้วย ซึ่งขอบเขตในการจัดการนั้น จะครอบคลุมถึงการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการใช้และการควบคุมทรัพยากร คน การเงิน และอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสหกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมี คณะและคณะบุคคลในระดับต่าง ๆ ของโครงสร้างการบริหารภายในสหกรณ์เป็นผู้ดำเนินการ ส่วนผู้ทำหน้าที่ในการจัดการงานทั้งปวงของสหกรณ์ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ ผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์ กลุ่มคนทั้ง 3 กลุ่ม จะทำงานด้วยกัน ไม่ใช่คนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งจะแบกภาระไว้แต่เพียงกลุ่มเดียว ฉะนั้น ทุกกลุ่มจะต้องประสานงานกันเพื่อให้การดำเนินงานสหกรณ์ประสบผลสำเร็จ ซึ่งการจัดการสหกรณ์ที่ดีว่าประสบผลสำเร็จจะต้องบรรลุถึงความสำเร็จ 2 ประการ คือ 1) ความสำเร็จในทางเศรษฐกิจ คุ้ได้จากผลการดำเนินธุรกิจทั้งหมดของสหกรณ์ การวัดความสำเร็จในข้อนี้ควรกระทำเป็นระยะเวลาหลายปี 2) ความสำเร็จในทางสหกรณ์ คุ้ได้จากการดำเนินธุรกิจโดยอาศัยหลักสหกรณ์ เช่น มีการเฉลี่ยเงินคืนให้แก่สมาชิกตามส่วนแห่งธุรกิจ การควบคุมตามหลักประชาธิปไตย โดยความสำเร็จทั้งสองจะต้องเกิดขึ้นพร้อมกัน ถ้าขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไปก็กล่าวได้ว่าการจัดการสหกรณ์นั้นล้มเหลว

การจัดการทั่วไปของสหกรณ์

รจิต กิตติวัฒนพงศ์ (2533:128-137) กล่าวว่า การจัดการด้านทั่วไปของสหกรณ์ที่จะกล่าวได้แก่ บุคคล 4 ฝ่าย คือ สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ ผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ การดำเนินงานของสหกรณ์จะมีบุคคลทั้ง 4 ฝ่ายนี้ เข้ามาเกี่ยวข้องหรือมีความสัมพันธ์ประสานงานซึ่งกันและกัน และแต่ละฝ่ายจะต้องรู้ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตนว่ามีมากน้อยเพียงใด จะได้ปฏิบัติงานไม่ก้าวท้าวหน้าที่ซึ่งกันและกัน อีกทั้งเป็นการป้องกันและขจัดปัญหาการขัดแย้งอันอาจจะเกิดขึ้นในการปฏิบัติงานร่วมกันของบุคคลแต่ละฝ่ายดังกล่าว ต่อไปนี้จะได้กล่าวถึงขอบเขตของอำนาจหน้าที่และความสัมพันธ์ของบุคคลทั้ง 4 ฝ่าย พอสังเขปดังนี้

ขอบเขตอำนาจหน้าที่

สมาชิกสหกรณ์ หน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกจะกล่าวเฉพาะประเด็นสำคัญ ๆ ต่อการดำเนินงานเท่านั้น คือ

1. สมาชิกสหกรณ์จะต้องพยายามศึกษาความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องสหกรณ์เพื่อตนเองจะได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างถูกต้อง
2. สมาชิกสหกรณ์จะต้องเป็นผู้ที่ซื่อสัตย์สุจริตต่อสหกรณ์ของตน เช่น สมาชิกจะต้องดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์ของตนเองเป็นส่วนใหญ่
3. สมาชิกสหกรณ์จะต้องมีความพร้อมเพรียง เช่น การเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปี ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญมากของสหกรณ์
4. สมาชิกสหกรณ์จะต้องมีการติดต่อประสานงาน และควบคุมการดำเนินงานของสหกรณ์เป็นประจำอย่างใกล้ชิด
5. สมาชิกสหกรณ์จะต้องรู้จักออมทรัพย์ เพื่อทำให้สหกรณ์มีทุนเพิ่มขึ้น เช่น การถือหุ้นเพิ่มในสหกรณ์

คณะกรรมการดำเนินการ อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการดำเนินการที่สำคัญ ๆ มีดังนี้

1. กำหนดนโยบายการดำเนินงานของสหกรณ์
2. ดำเนินการเรื่องจ้างและเลิกจ้างผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์
3. ตรวจสอบ ควบคุม แนะนำและช่วยเหลือผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์
4. ดำเนินการในเรื่องอื่น ๆ ที่มีส่วนช่วยให้สหกรณ์ดำเนินงานบรรลุความสำเร็จ และอำนวยความสะดวกแก่สมาชิกส่วนรวม โดยไม่ผิดระเบียบและข้อบังคับ เช่น การส่งเสริมและเผยแพร่วิชาการด้านสหกรณ์

ผู้จัดการ ในที่นี้จะกล่าวเฉพาะหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้จัดการสหกรณ์ที่สำคัญ ๆ ดังนี้

1. กำหนดนโยบายการดำเนินงานร่วมกับคณะกรรมการดำเนินการ
2. ควบคุม ดูแล และตรวจสอบการปฏิบัติงานของพนักงานสหกรณ์ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ
3. ส่งเสริมและเผยแพร่งานและความรู้ทางด้านสหกรณ์ให้แก่สมาชิก
4. อำนาจหน้าที่อื่น ๆ ได้แก่ เป็นธุระในการนัดเรื่องประชุมใหญ่ และประชุมคณะกรรมการดำเนินการ ติดต่อประสานงานกับหน่วยธุรกิจภายนอก เป็นต้น

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ในฐานะ เป็นที่เลี้ยงให้แก่สหกรณ์ทั้งในด้านวิชาการและการจัดการ นับว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศไทย ดังนั้น อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ได้แก่

1. แนะนำส่งเสริมสหกรณ์ที่อยู่ในเขตความรับผิดชอบให้ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของกฎหมายสหกรณ์ ถ้าสหกรณ์ใดปฏิบัติไม่ถูกต้องก็จะได้ให้แก่ใจใหม่ให้เป็นการถูกต้อง
2. ให้การศึกษาอบรมแก่สมาชิกสหกรณ์ ให้มีความเข้าใจในหลักการและวิธีการของสหกรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การมีน้ำใจเป็นนักสหกรณ์ มีความเสียสละต่อส่วนรวม
3. ร่วมประชุมใหญ่ของสหกรณ์ทุกครั้ง และให้คำแนะนำเพื่อความเจริญของสหกรณ์

4. ติดตามและสอดส่องดูแลตลอดจนควบคุมให้สหกรณ์ปฏิบัติงานไปตามหลักเกณฑ์

5. ให้ความช่วยเหลือและแนะนำสมาชิกในด้านต่าง ๆ เท่าที่ช่วยได้ ทั้งนี้ อาจจะให้คำแนะนำหรือชี้แจงข้อข้องใจบางประการเป็นส่วนตัวหรือส่วนรวมก็ได้ เพื่อผลประโยชน์ต่อตัวสมาชิก อันจะบังเกิดผลดีต่อสหกรณ์ รวมทั้งพิจารณาปรับปรุงแก้ไขฐานะของสหกรณ์ให้มั่นคงแข็งแรงยิ่งขึ้น

ความสัมพันธ์ของบุคคลทั้ง 4 ฝ่าย

1. ความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการดำเนินการกับผู้จัดการ

1.1 คณะกรรมการดำเนินการในฐานะที่เป็นผู้กำหนดนโยบายปฏิบัติจะมอบหน้าที่ให้ผู้จัดการทำหน้าที่พิจารณาเห็นชอบ แต่ความรับผิดชอบนั้นสุดท้ายก็ยังคงอยู่ที่คณะกรรมการดำเนินการ

1.2 ผู้จัดการรับผิดชอบต่อคณะกรรมการดำเนินการในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งจะต้องรายงานผลการปฏิบัติงานและ เสนอแนะแก่คณะกรรมการทราบ ในการประชุมประจำเดือนทุกเดือน

1.3 คณะกรรมการดำเนินการ จะมอบอำนาจการปฏิบัติงานประจำในสหกรณ์แก่ผู้จัดการสหกรณ์ โดยจะไม่เข้าไปก้าวกายงานในหน้าที่ของผู้จัดการ และผู้จัดการต้องปฏิบัติงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์กับคณะกรรมการดำเนินการ

2.1 เข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการดำเนินการทุกครั้งถ้ามีโอกาสกระทำ ได้ เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานแก่คณะกรรมการดำเนินการ ในกรณีที่มีเรื่องนั้นมีความสลับซับซ้อนและเกินความสามารถของคณะกรรมการดำเนินการ

2.2 ให้ความเห็นชอบและข้อวินิจฉัยแก่คณะกรรมการดำเนินการในเรื่องการขอกู้เงิน หรือในเรื่องการจัดจ้างผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์ หรือการให้คำรับรองในเอกสารต่าง ๆ ของสหกรณ์

2.3 ให้การส่งเสริมและเผยแพร่หลักการและวิธีการสหกรณ์ โดยร่วมกับ คณะกรรมการดำเนินการ

2.4 ควบคุม ดูแล การรับ การเก็บรักษา และการส่งเงินของสหกรณ์ให้เป็นไปโดยถูกต้องตามระยะเวลาและหลักเกณฑ์ ทั้งนี้จะต้องมีการร่วมมือและประสานงานกับคณะกรรมการดำเนินการ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์กับผู้จัดการสหกรณ์

3.1 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์เป็นผู้ให้คำปรึกษาในการปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามระเบียบแก่ผู้จัดการและผู้จัดการจะต้องให้ความร่วมมือแก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ในกรณีที่เข้าไปตรวจสอบกิจการและภาวะการเงินของสหกรณ์

3.2 ผู้จัดการจะต้องจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน ซึ่งอาจจะเป็นรายงานประจำงวดหรือประจำปีแล้วแต่กรณี เพื่อเสนอให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ทราบ โดยผ่านคณะกรรมการดำเนินการ

3.3 ผู้จัดการจะต้องให้ความร่วมมือแก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ในเรื่องการให้การศึกษาอบรมแก่สมาชิก โดยถือเป็นความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานอีกส่วนหนึ่งด้วย

4. ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกสหกรณ์กับบุคคลอีก 3 ฝ่าย คือ คณะกรรมการดำเนินการ ผู้จัดการ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์

4.1 สมาชิกจะต้องเข้าร่วมประชุมใหญ่ทุกครั้ง

4.2 สมาชิกจะต้องเข้ารับการศึกษาอบรม ตามกำหนดระยะเวลาที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์จะได้กำหนดให้มิเป็นคราว ๆ ไป โดยความตั้งใจและเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ

4.3 สมาชิกจะต้องควบคุมการจัดการสหกรณ์ หรือ ติดตามผลการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยมีผู้จัดการเป็นผู้ปฏิบัติงานประจำ และคณะกรรมการดำเนินการเป็นผู้กำหนดนโยบาย

4.4 สมาชิกจะต้องร่วมกันพิจารณาทบทวนนโยบาย ซึ่งคณะกรรมการ
ดำเนินการและผู้จัดการได้ดำเนินไปแล้วระหว่างปี

4.5 สมาชิกจะต้องให้ความร่วมมือในด้านการรับเลือกเป็นคณะกรรมการ
ดำเนินการ และอื่น ๆ

การจัดการด้านการเงินของสหกรณ์

จุดมุ่งหมายในการจัดการด้านการเงินของสหกรณ์ คือความพยายามที่จะทำให้
สมาชิกได้รับประโยชน์สูงสุดจากสหกรณ์ ถ้าสหกรณ์ช่วยสมาชิกได้เต็มที่ ก็หมายความว่า
สหกรณ์ได้ดำเนินธุรกิจตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม
การจัดการด้านการเงินให้บรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว ควรมุ่งเน้นในประเด็นดังต่อไปนี้

1. การจัดโครงสร้างทางการเงินให้มั่นคงและมีเงินทุนเพียงพอ
2. การเงินมีสภาพคล่องสูง และมีปริมาณธุรกิจที่เหมาะสม
3. ควบคุมค่าใช้จ่ายเพื่อปรับปรุงกำไรให้ดีขึ้น
4. เงินทุนหมุนเวียนไม่ควรไปจมอยู่ในทรัพย์สิน ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น

และเป็นเวลานานเกินไป

5. การรวบรวมข้อมูลทางบัญชีการเงินที่มีประสิทธิภาพและถูกต้อง
6. ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาวางแผนทางการเงิน

ในการบริหารการเงินของสหกรณ์นอกจากมุ่งเน้นในประเด็นดังกล่าวแล้ว ผู้
บริหารการเงินจะต้องมีหน้าที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1. จัดหาแหล่งเงินทุน เป็นเรื่องที่ผู้บริหารการเงินจะต้องตัดสินใจว่าจะ
จัดหาแหล่งเงินทุนจากที่ใดจึงเหมาะสม โดยคำนึงถึงความเสี่ยงทางการเงิน ตลอดจนหา
แหล่งเงินทุนที่มีดอกเบี้ยต่ำ

2. พิจารณาใช้จ่ายเงินทุนไปในทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกล่าวคือ ไม่
เพียงแต่ทำกำไรให้ได้มากแล้ว ยังต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์นั้น ๆ อีกด้วย

3. หน้าที่ในส่วนของการบริหารงานในสำนักงาน จะต้องมีการวางรูปแบบบัญชีที่ดี มีการบันทึกบัญชีเป็นปัจจุบัน พร้อมทั้งมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลทางบัญชีอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งข้อมูลนี้จะเป็นประโยชน์ในการวางแผนทางการเงิน (รจิต กิตติวิวัฒน์พงศ์, 2533:159-160)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2519) ได้ทำรายงานผลการวิจัยเรื่อง "แนวทางการปรับปรุงของสหกรณ์ร้านค้า" จากผลการวิจัยได้พบว่าร้านสหกรณ์มีปัญหาและอุปสรรคที่คล้ายคลึงกันพอสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ขาดแคลนเงินทุนในการดำเนินงาน
2. ไม่สามารถจัดจ้างผู้จัดการที่มีความรู้ความสามารถในเชิงการค้า และรู้แนวทางปฏิบัติของสหกรณ์เท่าที่ควรได้ เพราะคนประเภทนี้ต้องได้เงินเดือนสูง
3. คณะกรรมการดำเนินการหรือผู้จัดการไม่รักษาผลประโยชน์ของสหกรณ์ มีการขกัญญาตีพี่น้องให้เข้ามาเป็นผู้กระทำการแสวงหาผลประโยชน์จากร้านสหกรณ์
4. การจำหน่ายสินค้าระบบเงินเชื่อ เงินผ่อน เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดหนี้สูญ และทำให้มีเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงานน้อยกว่าที่ควรจะเป็น
5. ส่วนราชการที่มีเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับด้านส่งเสริมการค้า เช่น องค์กรคลังสินค้า กระทรวงพาณิชย์ ยังไม่เข้าใจวิธีการดำเนินงานของสหกรณ์เท่าที่ควร จึงไม่ค่อยให้ความร่วมมือเกี่ยวกับการจัดสรรโควตาน้ำตาล ข้าวสารให้แก่สมาชิกอย่างเพียงพอ
6. ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจว่าร้านสหกรณ์จะช่วยลดค่าครองชีพได้อย่างไร ทำให้ยอดซื้อของสมาชิกสูงกว่ารายได้
7. ร้านสหกรณ์ทั่วไปมักตั้งอยู่ห่างไกลทำเลการค้า

สมพร เล็กกลาง (2527) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "ปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จของร้านสหกรณ์ในวิทยาลัยครู" พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของร้านสหกรณ์ในวิทยาลัยครูมากที่สุด คือ ทุนดำเนินการของร้านสหกรณ์ซึ่งส่วนใหญ่ได้มาจากการขายหุ้น

ให้แก่สมาชิก อันดีรองลงไปคือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสหกรณ์ของคณะกรรมการ
ดำเนินการ ถัดไปคือ ปริมาณขายสินค้าตลอดปีของร้านสหกรณ์ สำหรับการสนับสนุน
ของวิทยาลัยเกือบจะไม่ส่งผลต่อความสำเร็จของร้านสหกรณ์ในวิทยาลัยครูเลย ส่วนจำนวน
สมาชิกของร้านสหกรณ์กำลังมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของร้านสหกรณ์ในวิทยาลัยครู ใน
ทางตรงกันข้าม

เวลาในการทำงานของผู้จัดการ ความเอาใจใส่ต่อร้านสหกรณ์ของคณะกรรมการและปริมาณซื้อสินค้าจากร้านสหกรณ์ตลอดปีของสมาชิก จากการวิเคราะห์โดยนำใช้
ค่าไคสแควร์และค่าสัมประสิทธิ์ความมีเงื่อนไขพบว่า ปริมาณการซื้อสินค้าจากร้านสหกรณ์
ของสมาชิกและการที่ผู้จัดการทำงานให้แก่ร้านสหกรณ์ได้อย่างเต็มที่หรือไม่เต็มที่ มีผลต่อ
ความสำเร็จของร้านสหกรณ์ในวิทยาลัยครูน้อยมากจนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่สำหรับ
ความเอาใจใส่ต่อร้านสหกรณ์ของคณะกรรมการดำเนินการ การมีผลส่งเสริมความสำเร็จของ
ร้านสหกรณ์ในวิทยาลัยครูในระดับปานกลาง

สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของร้านสหกรณ์ในวิทยาลัยครู พอ
สรุปได้ดังนี้

1. ไม่มีการดำเนินการให้นโยบายส่งเสริมกิจกรรมสหกรณ์ของกรมการฝึกหัด-
ครูมีผลในเชิงการปฏิบัติอย่างจริงจัง
2. ผู้จัดการของร้านสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ในวิทยาลัยซึ่งต้องทำงานอื่น
ด้วย ทำให้ไม่สามารถทำงานให้แก่สหกรณ์ได้อย่างเต็มที่
3. เจ้าหน้าที่ของร้านสหกรณ์ส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความสามารถด้านธุรกิจและ
ไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการสหกรณ์
4. สมาชิกของร้านสหกรณ์ส่วนใหญ่ไม่สนใจเข้าร่วมในกิจกรรมของร้านสหกรณ์
5. ร้านสหกรณ์ในวิทยาลัยครูส่วนใหญ่ขายสินค้าด้วยเงินเชื่อ ทำให้ร้านสหกรณ์
มีเงินทุนหมุนเวียนน้อยกว่าที่ควรจะเป็น

จำลอง คิริเพ็ญพงศ์ (2523) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "วิเคราะห์ปัจจัย
แห่งความสำเร็จของสหกรณ์การเกษตรสวนส้มบางมด จำกัด" พบว่า ความสัมพันธ์ทางสถิติ

ระหว่างความสำเร็จของสหกรณ์ กับปัจจัยฝ่ายบริหารและปัจจัยฝ่ายสมาชิก (สาเหตุที่ไม่ นำเอาปัจจัยฝ่ายสหกรณ์อำเภอ ปัจจัยฝ่ายวัสดุอุปกรณ์ และธุรกิจการขายเข้ามาคำนวณด้วย เพราะค่าสังเกตมีเพียง 3 ปี ซึ่งน้อยเกินไป) โดยใช้ Linear Correlation ผลปรากฏว่า ความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีความสำเร็จสหกรณ์การเกษตรส่วนสัมบางมด จำกัด กับดัชนีความสำเร็จของปัจจัยฝ่ายบริหารมีค่าเท่ากับ 0.9042 ณ ระดับความมั่นใจร้อยละ 95 และความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีความสำเร็จของสหกรณ์การเกษตรส่วนสัมบางมด จำกัด กับดัชนีความสำเร็จของปัจจัยฝ่ายสมาชิกมีค่าเท่ากับ 0.3920 ระดับความมั่นใจร้อยละ 50

ปัจจัยแห่งความสำเร็จที่ไม่ใช่ทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อุดมการณ์ซึ่งหมายถึง ความภักดีต่อสหกรณ์ ความศรัทธาในสหกรณ์ ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ความรู้ความ เข้าใจในหลักสหกรณ์ การเผยแพร่งานสหกรณ์ และการเสียสละเวลาให้แก่งานสหกรณ์ ผลจากการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามปรากฏว่า ฝ่ายบริหารซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการ 12 คน ได้คะแนนโดยเฉลี่ยร้อยละ 96.25 (อุดมการณ์ดังกล่าวรวมถึงประสิทธิภาพใน การดำเนินธุรกิจ ความเข้าใจและความสนใจในงานสหกรณ์) สำหรับฝ่ายสมาชิกนั้น ตัวที่ แสดงถึงระดับอุดมการณ์ของสมาชิกได้คะแนนโดยเฉลี่ยร้อยละ 79.76

พิศวาท มาตยาญญ (2535) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "การวิเคราะห์การ บริหารการเงินของสหกรณ์โคเนมเชียงใหม่ จำกัด ปีทางบัญชี 2528-2532" ผลการศึกษา ปรากฏว่า การดำเนินงานของสหกรณ์ในปี 2528 มีผลขาดทุนสุทธิ 74,582.60 บาท ในปี 2529 มีผลกำไรสุทธิ 361,824.62 บาท ในปี 2530 มีผลกำไรสุทธิ 966,539.44 บาท ในปี 2531 มีผลกำไรสุทธิ 1,621,304.03 บาท และในปี 2532 มีผลขาดทุนสุทธิ 411,734.73 บาท ผลการศึกษาถึงปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน ปรากฏว่า ความสามารถหรือประสิทธิภาพของผู้บริหารในการใช้สินทรัพย์ที่มีอยู่ก่อ ให้เกิดรายได้อยู่ในเกณฑ์ต่ำ การชำระหนี้สินระยะสั้นอยู่ในเกณฑ์พอใช้ การชำระหนี้สิน ระยะยาวอยู่ในเกณฑ์พอใช้ การใช้และการควบคุมทรัพยากรในการดำเนินงานอยู่ในเกณฑ์ ดี การหาสินค้ามาตอบสนองความต้องการของสมาชิกอยู่ในเกณฑ์ดี และการรวบรวมผลผลิต จากสมาชิกอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ผลการศึกษาถึงปัจจัยทางสังคม ทางด้านความคิดเห็นของคณะกรรมการ สมาชิก พนักงานสหกรณ์ และผู้ตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

พบว่าสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด มีปัญหาและอุปสรรค คือ ขาดหลักการจัดคนให้ตรงกับงาน โรงงานเครื่องจักรไม่ได้มาตรฐาน และสหกรณ์ขาดการตรวจสอบกิจการภายใน

สนทนา สุวรรณนิตย์ (2532) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด จังหวัดเชียงใหม่" ผลการศึกษาพบว่า การวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจในด้านผลการดำเนินงานโดยใช้อัตราส่วน ปรากฏว่า อยู่ในเกณฑ์ที่ดี คือ ส่วนใหญ่สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้กำหนดไว้ และสหกรณ์มีแนวโน้มในการดำเนินงานธุรกิจเครดิต ธุรกิจการขาย และธุรกิจการส่งเสริมการออมสูงขึ้น ยกเว้นธุรกิจการซื้อ มีแนวโน้มในการดำเนินธุรกิจการซื้อลดลง การส่งเสริมการเกษตรไม่ปรากฏข้อมูลทางบัญชีแสดงผลการดำเนินธุรกิจด้านนี้ การวิเคราะห์ ปัจจัยทางสังคมในด้านความรู้ และทัศนคติของสมาชิกและคณะกรรมการดำเนินการ ปรากฏว่า สมาชิกและคณะกรรมการดำเนินการส่วนใหญ่เป็นผู้มีความรู้ด้านสหกรณ์สูงพอสมควร ปัจจัยที่สนับสนุนการดำเนินงานของสหกรณ์ให้ประสบความสำเร็จ ได้แก่ ประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจของฝ่ายบริหารและการสนับสนุนธุรกิจของฝ่ายสมาชิก ถ้าบุคคลทั้ง 2 กลุ่มนี้สามารถร่วมมือกันดำเนินธุรกิจโดยมีการประสานงานกันเป็นอย่างดี ในการปฏิบัติงานทุกวิถีทางแล้ว ก็เป็นการแน่นอนว่าสหกรณ์ย่อมประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ทุกประการ ผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่าสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ประสบความสำเร็จในด้านดำเนินการตามวัตถุประสงค์พอสมควร ทั้งนี้เนื่องจากสมาชิกและคณะกรรมการเป็นผู้เสียสละเวลาและกำลังกาย กำลังความคิด ช่วยกันวางแผนและควบคุมดูแลการดำเนินงานของสหกรณ์โดยใกล้ชิด ซึ่งถ้าหากสหกรณ์มีการปรับปรุงประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ เช่น ธุรกิจการซื้อ ธุรกิจการขาย ธุรกิจเครดิต และธุรกิจการส่งเสริมการเกษตร ตลอดเวลา รวมทั้งจัดให้มีการอบรมในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ และเทคนิคการผลิตต่าง ๆ เพื่อให้มีการพัฒนาสหกรณ์แล้วคาดว่าจะทำให้การบริหารงานของสหกรณ์มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

อภิชาติ รัตนโกเมศ (2528) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "การประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูอุตรธานี จำกัด จังหวัดอุตรธานี" ได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่งเป็นการนำเอาอัตราส่วนต่าง ๆ ทางการเงินซึ่งหาได้จากผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูอุตรธานี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512-2526 มาทำการประเมินผลการดำเนินงานโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ว่าสามารถอธิบายความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์ได้มากน้อยเพียงใดและในส่วนที่สองได้วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์ ซึ่ง ได้แก่ สมาชิก คณะกรรมการดำเนินงาน ผู้จัดการ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน เพื่อทราบว่าบุคคลดังกล่าวมีส่วนที่จะช่วยส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของสหกรณ์อย่างไร จากการศึกษาพบว่าอัตราส่วนต่าง ๆ ทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูอุตรธานี จำกัด เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ตั้งไว้ ปรากฏว่าอยู่ในระดับที่น่าพอใจ ความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งนี้มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ อัตรากำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้ แต่สำหรับผลตอบแทนต่อทุนหมุนเวียน อัตรากำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน ไม่สามารถอธิบายความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์ตามสมมุติฐานได้ สมาชิกส่วนใหญ่มีความพึงพอใจและให้ความไว้วางใจในการบริหารงานโดยคณะกรรมการดำเนินงานและผู้จัดการ

สรุป

จากการตรวจเอกสารและงานวิจัยที่คล้ายคลึงกัน ได้กล่าวถึงการก่อกำเนิดขึ้นมาของสหกรณ์ว่ามาจากความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจและสังคม จึงได้รวมตัวกันจัดตั้งสหกรณ์ขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งจะต้องดำเนินงานในรูปแบบของธุรกิจประเภทหนึ่ง และต้องนำหลักและวิธีการสหกรณ์มาใช้ในการบริหารงานหรือการจัดการด้วยจึงจะมีโอกาสประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

ปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินงานสหกรณ์ เช่น ทุนไม่เพียงพอ ธุรกิจไม่เพียงพอ คณะกรรมการไม่เข้าใจเรื่องการจัดการ สมาชิกส่วนใหญ่ไม่สนใจเข้าร่วมในกิจกรรมการของสหกรณ์ ผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์ขาดความรู้ในเชิงการค้าและแนวปฏิบัติทางสหกรณ์ มักเป็นปัญหาที่เกิดตามมาอันสืบเนื่องจากการจัดการสหกรณ์ที่ไม่มีประสิทธิภาพนั่นเอง ซึ่งการจัดการโดยปกติจะมีบุคคลอยู่ 4 ฝ่าย ที่เกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิด ที่จะต้องให้ความร่วมมือในการจัดการงานสหกรณ์ตามบทบาทและหน้าที่ของแต่ละฝ่าย ให้ความสัมพันธ์กันโดยการเสียสละ ชื่อสัตย์ สามัคคี บุคคลดังกล่าวได้แก่ สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ ผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์ สำหรับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ถึงแม้จะไม่มีส่วนในการจัดการโดยตรง แต่จะทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำในการดำเนินธุรกิจ ดังนั้น การที่สหกรณ์จะดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จได้ย่อมขึ้นอยู่กับจัดการที่มีประสิทธิภาพ การจัดการสหกรณ์แบ่งออกเป็นสองลักษณะ คือ การจัดการในฐานะสหกรณ์ และการจัดการในฐานะองค์การธุรกิจซึ่งการจัดการทั้งสองลักษณะจะต้อง เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเหมือนกันจึงจะถือว่าสหกรณ์ประสบความสำเร็จ (ใจศรี คนจริง, 2534:17) โดยการจัดการในฐานะสหกรณ์ ผู้วิจัยจะพิจารณาจากการจัดการด้านทั่วไปของสหกรณ์ ส่วนการจัดการในฐานะองค์การธุรกิจ จะพิจารณาจากการจัดการด้านการเงินของสหกรณ์

สมมติฐานในการวิจัย

(Research Hypotheses)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า ร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด จะประสบความสำเร็จในการดำเนินงานได้ขึ้นอยู่กับจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยพิจารณาจาก

1. การจัดการด้านการเงิน อันประกอบด้วย
 - 1.1 สภาพคล่องในการชำระหนี้
 - 1.2 ความสามารถในการจัดหาและการใช้เงินทุน
 - 1.3 ความสามารถในการดำเนินงาน
 - 1.4 ความสามารถในการทำกำไรหรือผลการดำเนินงาน

2. การจัดการด้านทั่วไป อันประกอบด้วย

- 2.1 ความรู้ การส่งเสริมความรู้ และการเผยแพร่สหกรณ์
- 2.2 การดำเนินงานทั่วไป และการบริการของสหกรณ์
- 2.3 การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ และการจัดสรรกำไร

โดยการจัดการด้านการเงิน และการจัดการด้านทั่วไป ต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพควบคู่กันไป จึงจะถือว่าประสบความสำเร็จ หากมีเพียงการจัดการด้านใดด้านหนึ่งเป็นอย่างไรมีประสิทธิภาพ ก็จะถือว่าร้านสหกรณ์ประสบความล้มเหลวในการดำเนินงาน

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

(RESEARCH METHODOLOGY)

การศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของร้านสหกรณ์วิทยาลัย
ครุฑเกิด จำกัด ปีงบประมาณ 2532-2536 ได้กำหนดขอบเขตพื้นที่ดำเนินการศึกษาและวิธี
การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ตลอดจนการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ดังนี้

สถานที่ทำการวิจัย

(Location of Research)

สถานที่ที่ใช้ทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้คือ ร้านสหกรณ์วิทยาลัยครุฑเกิด จำกัด
ต.รัชฎา อ.เมือง จ.ภูเก็ต ซึ่งปัจจุบัน [พ.ศ.2536] มีสมาชิกทั้งสิ้น 150 คน และคณะ
กรรมการดำเนินการ 7 คน

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

(Population and Sampling Procedures)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งประชากรผู้ให้ข้อมูลเป็น 5 ฝ่าย คือ

1. คณะกรรมการดำเนินการ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 7 คน เป็นประชากร
2. ฝ่ายจัดการ มีจำนวน 2 คน เป็นประชากร ซึ่งประกอบด้วยผู้จัดการ

และพนักงานอย่างละ 1 คน

3. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ผู้วิจัยได้เลือกสหกรณ์อำเภอ จำนวน 2
คน เป็นประชากร

4. สมาชิกสหกรณ์ มีสมาชิกทั้งสิ้น 150 คน สำหรับขนาดของตัวอย่างและ
การสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้คำนวณขนาดของตัวอย่างขึ้นต่ำเพื่อให้ได้ตัวแทนที่สามารถให้ข้อมูล

เกี่ยวกับประชากรที่เชื่อถือได้ตามสูตรของ Yamane (1973) โดยกำหนดให้ค่าความเชื่อมั่นของการสุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีค่าเท่ากับร้อยละ 95 ปรากฏว่าปริมาณขั้นต่ำดังกล่าวได้เท่ากับ 110 คน ส่วนการสุ่มตัวอย่างจะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งประชากรออกตามลักษณะของตำแหน่งหน้าที่ และอาชีพแล้วนำเอาจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดได้มาคิดตามจำนวนร้อยละของประชากรนั้น ๆ แล้วจึงเลือกสุ่มอย่างง่าย (ตาราง 2) ซึ่งสูตรการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ สามารถแสดงได้ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของการสุ่มตัวอย่าง
 N = ขนาดของประชากร
 e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

เมื่อกำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ระดับร้อยละ 95 คือยอมให้มีการคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 ดังนั้นจะได้

$$n = \frac{150}{1 + (150) (0.05)^2}$$

$$= 110$$

ตาราง 2 จำนวนประชากรและการสุ่มตัวอย่างจากสมาชิก

ตำแหน่งหน้าที่	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ
นักศึกษา	32	23	20.91
ลูกจ้างประจำ	19	14	12.73
ข้าราชการพลเรือน และข้าราชการครู	99	73	66.36
รวม	150	110	100.00

5. นักศึกษาของวิทยาลัย (ภาคปกติ) ที่มีได้เป็นสมาชิกร้านสหกรณ์ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 1,362 คน สำหรับขนาดของตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่างดำเนินการในลักษณะเดียวกันกับข้อ 4. แต่แบ่งประชากรออกตามสาขาการศึกษา ที่มีการเรียนและไม่เรียนวิชาการทางด้านสหกรณ์ และกำหนดให้ค่าความเชื่อมั่นของการสุ่มตัวอย่างมีค่าเท่ากับร้อยละ 90 ทั้งนี้เนื่องจากประชากรกลุ่มนี้มีระดับการศึกษาที่อยู่ในระดับการศึกษาเท่ากันและใกล้เคียงกัน (ระดับปริญญาตรีและอนุปริญญา) ปรากฏว่าปริมาณขั้นต่ำของขนาดตัวอย่างได้เท่ากับ 94 คน (ตาราง 3) สำหรับลูกจ้างประจำ ข้าราชการพลเรือนและข้าราชการครู ส่วนใหญ่จะเป็นสมาชิกของร้านสหกรณ์ มีเป็นส่วนน้อยเท่านั้นที่มีได้เป็นสมาชิก จึงมิได้นำมาศึกษาถึงสาเหตุของการที่มีได้เป็นสมาชิกดังกล่าว

ตาราง 3 จำนวนประชากรและการสุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาที่มีชื่อเสียง

สาขาการศึกษา	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ
สาขาวิชาการศึกษา (เรียนวิชาสหกรณ์)	612	42	44.68
สาขาวิชาการศึกษาและ สาขาอื่น (ไม่เรียนวิชาสหกรณ์)	750	52	55.32
รวม	1,362	94	100.00

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
(Research Instruments)

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ขอคัดลอกรายการทางการเงินและสร้างแบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ โดยยึดแนวทางจากทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การวิเคราะห์ทางการเงิน เป็นเครื่องมือที่ใช้วัดประสิทธิภาพในการจัดการด้านการเงินของคณะกรรมการดำเนินการและฝ่ายจัดการ เช่น ผลการดำเนินงานธุรกิจ และเงินทุนดำเนินการ เป็นต้น เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยอัตราส่วนทางการเงิน การวิเคราะห์อัตราร้อยละของแนวโน้ม และการย่อส่วนตามแนวดิ่ง

แบบสอบถามความคิดเห็น โดยผู้วิจัยได้แบ่งแบบสอบถามความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ที่จะใช้วัด และต้องการทราบ เป็น 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 เป็นเครื่องมือที่ใช้วัดประสิทธิภาพในการจัดการด้านทั่วไป ซึ่งใช้ สอบถามความคิดเห็นของคณะกรรมการดำเนินการ ฝ่ายจัดการ สมาชิกสหกรณ์และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ เกี่ยวกับขบวนการจัดการด้านทั่วไป โดยอาศัยหลักและวิธีการสหกรณ์ แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์โดยทั่วไป เช่น เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ เป็นต้น

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อขบวนการจัดการด้านทั่วไปของสหกรณ์ ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน ตลอดจนแนวทางแก้ไขปัญหาของสหกรณ์

ชุดที่ 2 ใช้สอบถามนักศึกษาของวิทยาลัย (ภาคปกติ) ที่มีได้เป็นสมาชิกร้านสหกรณ์ เกี่ยวกับสาเหตุที่ไม่สมัครเป็นสมาชิก

การทดสอบแบบสอบถาม

(Pretesting of the Questionnaire)

เพื่อให้แบบทดสอบที่สร้างขึ้นสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวัดสิ่งที่ต้องการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและเชื่อถือได้ ผู้วิจัยจึงทดสอบคุณภาพของแบบสอบถามในด้านความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อถือได้ (Reliability)

ในด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหา จะทดสอบโดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว นำเสนอให้คณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและพิจารณาแก้ไขให้ครอบคลุมเนื้อหา

สำหรับความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะนำเสนอแบบสอบถามเฉพาะชุดที่ 1 เท่านั้น ไปทดสอบซึ่งจะทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างสมาชิก 15 คน และคณะกรรมการดำเนินการ 7 คน รวม 22 คน เพื่อหาความเชื่อถือได้จากการสอดคล้องภายใน โดยการนำเอาข้อมูลที่ได้มาหาสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นแบบแอลฟา (Coefficient Alpha) ของ Cronbach (1961) ตามสูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{N}{N-1} \left[1 - \frac{\sum S^2(y_i)}{S^2_x} \right]$$

เมื่อ α = ค่าความเชื่อมั่น
 N = จำนวนของรายการ
 S^2_x = ค่าความผันแปรทั้งหมด
 $\sum S^2(y_i)$ = ผลรวมของค่าของความผันแปรของแต่ละรายการ

วิธีรวบรวมข้อมูล (Data Collection)

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มี 2 ประเภทด้วยกันคือ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นซึ่งแบ่งเป็น 2 ชุด ชุดที่ 1 นำไปให้สมาชิก คณะกรรมการ ฝ่ายจัดการ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์กรอกด้วยตนเอง และขอรับกลับคืนมาหลังจากที่ได้ดำเนินการกรอกข้อมูลเสร็จแล้ว ชุดที่ 2 นำไปให้นักศึกษาที่ไม่ใช่สมาชิกกรอกด้วยตนเองและขอรับกลับคืนมาหลังจากที่ได้ดำเนินการกรอกข้อมูลเสร็จแล้วเช่นกัน และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่มีอยู่แล้วในร้านสหกรณ์ เช่น ตำแหน่ง หน้าที่ จำนวนสมาชิก รายงานผลการสอบบัญชีของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ งบการเงินของร้านสหกรณ์ เป็นต้น โดยผู้วิจัยจะขอคัดลอกสำเนา

การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การวิเคราะห์งบการเงิน เพื่อใช้วัดประสิทธิภาพในการจัดการด้านการเงิน อาศัยข้อมูลทางบัญชีในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532-2536 ซึ่งใช้การวิเคราะห์ 3 วิธี คือ

1.1 การวิเคราะห์อัตราร้อยละของแนวโน้ม ซึ่งใช้วิธีอัตราร้อยละของปีฐานเคลื่อนที่ ในที่นี้จะใช้คำว่า "อัตราการเพิ่ม (ลด)" โดยคำนวณเป็นอัตราร้อยละของการเพิ่มหรือลดของรายการต่าง ๆ ในงบดุล และงบกำไรขาดทุน ในแต่ละช่วงปีที่ผ่านมา (เปรียบเทียบตามแนวนอน) เพื่อดูแนวโน้มฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงาน และมีสูตรการคำนวณ ดังนี้ (เพชร จุมทรัพย์, 2534:89)

$$g_t = \frac{X_t - X_{t-1}}{X_{t-1}} \times 100$$

เมื่อ g_t = อัตราการเพิ่ม (ลด) ของปีที่ต้องการหา

X_t = ตัวเลขของรายการตามปีที่ต้องการหาอัตราเพิ่ม (ลด)

X_{t-1} = ตัวเลขของรายการก่อนปี(ปีฐาน) ที่ต้องการหาอัตราเพิ่ม(ลด)

1.2 การวิเคราะห์การย่อส่วนตามแนวดิ่ง เป็นการลดตัวเลขของแต่ละรายการที่ปรากฏในงบดุล และงบกำไรขาดทุน ให้เป็นอัตราร้อยละของสินทรัพย์รวม หนี้สิน และทุนรวม และอัตราร้อยละต่อยอดขายรวม ซึ่งจะเน้นให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในส่วนผลกำไรหรือโครงสร้างของงบดังกล่าว (เพชร จุมทรัพย์, 2534:65)

1.3 อัตราส่วนทางการเงิน เป็นการเปรียบเทียบในแนวดิ่งโดยการเปรียบเทียบอัตราส่วนของสหกรณ์กับอัตราส่วนมาตรฐาน(เฉลี่ย) ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เพื่อทราบว่าดีกว่าหรือด้อยกว่ามาตรฐาน และเปรียบเทียบอัตราส่วนของสหกรณ์เองในแต่ละปี เพื่อทราบว่าดีขึ้นหรือแย่ลงอย่างไร ประเภทของอัตราส่วนที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์มีดังนี้ (ประทุมวรรณ อุคมสุวรรณกุล และคณะ, 2536: 252-259)

อัตราส่วนสภาพคล่อง เป็นอัตราส่วนที่ใช้สำหรับวัดความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นเมื่อถึงกำหนด อัตราส่วนที่ใช้ประกอบด้วย

$$\text{อัตราส่วนทุนหมุนเวียน} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น}}{\text{หนี้สินหมุนเวียนทั้งสิ้น}}$$

ผลการคำนวณที่ได้จะบอกให้ทราบว่า สหกรณ์มีสินทรัพย์หมุนเวียนที่สามารถจะเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ในหนึ่งรอบบัญชี เพียงพอที่จะนำมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ระยะสั้นหรือไม่

อัตราส่วนทุนหมุนเวียนอย่างรวดเร็ว

$$= \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน} - \text{สินค้าคงเหลือ} - \text{ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า}}{\text{หนี้สินหมุนเวียนทั้งสิ้น}}$$

ผลการคำนวณที่ได้จะบอกให้ทราบว่า สหกรณ์มีสินทรัพย์หมุนเวียนที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้อย่างรวดเร็ว ได้แก่ เงินสด เงินลงทุนระยะสั้น และลูกหนี้ เพียงพอที่จะชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ระยะสั้นได้หรือไม่ สำหรับสินค้าคงเหลือและค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้าไม่นำมารวม เพราะสินค้าคงเหลือเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ช้า และมีโอกาสขาดทุนมากกว่าสินทรัพย์ประเภทอื่น ส่วนค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้าเป็นรายการที่จ่ายเงินสดออกไปแล้ว โอกาสที่จะกลับมาเป็นเงินสดถือว่าไม่มี เพียงแต่คอยรับประโยชน์ในบัญชีต่อไปเท่านั้น

อัตราส่วนหนี้สินต่อหนี้สิน เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดจำนวนเงินทุนที่เจ้าของได้เข้ามาลงทุนกับจำนวนเงินที่ได้มาจากเจ้าหนี้ อัตราส่วนที่ใช้ประกอบด้วย

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้น} = \frac{\text{หนี้สินทั้งสิ้น}}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้น}}$$

ผลการคำนวณที่ได้จะบอกให้ทราบว่า สินทรัพย์ทั้งสิ้นที่จัดหาเข้ามาลงทุน หรือโครงสร้างของเงินทุนทั้งสิ้น ซึ่งประกอบด้วยหนี้สินทั้งสิ้นและทุนของสหกรณ์เอง จะมีหนี้สินอยู่เป็นสัดส่วนเท่าใดของสินทรัพย์ทั้งสิ้นหรือเงินทุนทั้งสิ้น และชี้ให้เห็นถึงความเสี่ยงทางการเงินว่าสหกรณ์มีความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นและระยะยาว ในกรณีที่เกิดผลขาดทุนในอนาคต

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้เจ้าของ} = \frac{\text{หนี้สินทั้งสิ้น}}{\text{ส่วนของผู้เจ้าของ}}$$

ผลการคำนวณที่ได้จะบอกให้ทราบว่า เจ้าหนี้ระยะสั้นและระยะยาวจะมีภาระค้ำประกันความปลอดภัย สำหรับผลขาดทุนที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต จากทุนของสหกรณ์เองเพียงใด และยังชี้ให้เห็นว่าการจัดหาเงินทุนมีความเหมาะสมเพียงใด

อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดการบริหารเงินลงทุน ว่าธุรกิจได้ลงทุนในสินทรัพย์ต่าง ๆ นั้นมีประสิทธิภาพเพียงใด อัตราส่วนที่ใช้ประกอบด้วย

$$\text{อัตรากำไรหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ} = \frac{\text{ต้นทุนขาย}}{\text{สินค้าคงเหลือเฉลี่ย}}$$

ผลการคำนวณที่ได้จะบอกให้ทราบว่า สินค้าทั้งสิ้นที่สหกรณ์มีอยู่ในปีหนึ่งสามารถหมุนเอาออกไปขายได้กี่ครั้ง ถ้าจำนวนครั้งยิ่งมากเท่าใด ก็แสดงว่าสินค้าขายได้เร็วหรือสินค้าส่วนใหญ่นขายได้เร็ว

$$\text{อัตรากำไรหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งสิ้น} = \frac{\text{รายได้หรือขายสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นเฉลี่ย}}$$

ผลการคำนวณที่ได้จะบอกให้ทราบว่า สินทรัพย์ทั้งสิ้นหรือเงินทุนทั้งสิ้นที่สหกรณ์มีอยู่ สามารถนำไปหมุนให้ก่อเกิดรายได้เป็นกี่ครั้งหรือกี่รอบ

อัตราส่วนความสามารถทำกำไร เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดผลของการดำเนินงานของกิจการว่าดำเนินงานไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด อัตราส่วนที่ใช้ประกอบด้วย

$$\text{อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{รายได้หรือขายสุทธิ}} \times 100$$

ผลการคำนวณที่ได้จะบอกให้ทราบว่า รายได้ที่เกิดขึ้นทั้งสิ้นของสหกรณ์ในรอบปี สามารถสรุปเป็นผลกำไรเท่าใด และชี้ให้เห็นประสิทธิภาพในการบริหารงานของฝ่ายบริหาร ว่าสามารถควบคุมค่าใช้จ่ายได้เพียงใด

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้น} = \frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน}}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นเฉลี่ย}} \times 100$$

ผลการคำนวณที่ได้จะบอกให้ทราบว่า สินทรัพย์ทั้งสิ้นหรือเงินทุนทั้งสิ้นของสหกรณ์ เมื่อนำไปลงทุนแล้วย้อนกลับเป็นผลตอบแทนได้เพียงใด

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้เจ้าของ} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ส่วนของผู้เจ้าของเฉลี่ย}} \times 100$$

ผลการคำนวณที่ได้จะบอกให้ทราบว่า ผลตอบแทนจากเงินลงทุน เฉพาะทุนของสหกรณ์เอง ได้รับมากน้อยเพียงใด และชี้ให้เห็นความสามารถในการจัดหาและใช้เงินลงทุนว่าเหมาะสมหรือไม่

2. แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 แบบสอบถามเพื่อวัดความคิดเห็นของสมาชิก คณะกรรมการ คำเนินการ ฝ่ายจัดการ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ เกี่ยวกับขบวนการจัดการด้านทั่วไปของสหกรณ์ โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลได้แสดงผลการวิเคราะห์ โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับขบวนการจัดการด้านทั่วไปของสหกรณ์ กำหนดเป็นค่าระดับคะแนนแบบ Likert Scale (บุญธรรม กิจปรีดา บริสุทธิ์, 2535:244) มี 5 ตัวเลือก คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด ซึ่งกำหนดค่าระดับคะแนนจากมากไปหาน้อย คือ 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยเพื่ออธิบายความคิดเห็นของสมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ ฝ่ายจัดการ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ที่มีต่อขบวนการจัดการด้านทั่วไปของสหกรณ์ โดยมีการกำหนดเกณฑ์แบ่งค่าคะแนนเฉลี่ยไว้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.21 - 5.00	ถือว่าอยู่ในระดับที่ดีมาก
คะแนนเฉลี่ย	3.41 - 4.20	ถือว่าอยู่ในระดับดี
คะแนนเฉลี่ย	2.61 - 3.40	ถือว่าอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.81 - 2.60	ถือว่าอยู่ในระดับไม่ดี
คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.80	ถือว่าอยู่ในระดับไม่ดีเลย

การทดสอบสมมติฐาน ด้วยค่าสถิติ โดยใช้สูตร

$$Z = \frac{\bar{X} - \mu}{\frac{S.D.}{\sqrt{n}}}$$

เมื่อ Z = ค่าสถิติจากการกระจายแบบ Z

\bar{X} = ค่าเฉลี่ยของคะแนนในกลุ่มตัวอย่าง

μ = ค่าเฉลี่ยของคะแนนในประชากรหรือคะแนนที่คาดหวังไว้

S.D. = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนในกลุ่มตัวอย่าง

n = จำนวนตัวอย่าง

ชุดที่ 2 แบบสอบถามเพื่อต้องการทราบสาเหตุที่นักศึกษาของวิทยาลัย (ภาคปกติ) ที่ไม่สมัครเป็นสมาชิก จะแสดงผลการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และร้อยละ

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์ (RESULT AND DISCUSSION)

การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครุฑเก็ด จำกัด ปี
ทางบัญชี 2532 - 2536 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์งบการ
เงิน เพื่อต้องการทราบถึงประสิทธิภาพในการจัดการด้านการเงิน และการวิเคราะห์แบบ
สอบถาม อันประกอบด้วย การวิเคราะห์ความคิดเห็นของสมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ
ฝ่ายจัดการ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ เพื่อต้องการทราบถึงประสิทธิภาพในการจัดการ
ด้านทั่วไปของสหกรณ์ รวมทั้งการวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่นักศึกษา (ภาคปกติ) ของวิทยาลัย
ส่วนใหญ่ทำไม่จริงไม่สมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์

การวิเคราะห์งบการเงิน (Financial Statement Analysis)

การวิเคราะห์งบการเงินเป็นการประเมินผลการดำเนินงานและฐานะการเงิน
ของสหกรณ์ ทั้งนี้เพื่อชี้ให้เห็นถึงข้อดีและข้อบกพร่องของการดำเนินงานและฐานะการเงิน
ของสหกรณ์ อันแสดงถึงประสิทธิภาพของการจัดการด้านการเงินของผู้บริหารและฝ่าย
จัดการของสหกรณ์ โดยใช้อ้อมลูจากงบกำไรขาดทุน ซึ่งเป็นงบแสดงผลการดำเนินงาน
และงบดุลซึ่งเป็นงบที่แสดงฐานะทางการเงิน ผลการวิเคราะห์งบการเงินมีผู้ที่น่าไปใช้
ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันออกไปได้หลายฝ่าย เช่น

1. สมาชิกของสหกรณ์ มีฐานะเป็นเจ้าของ ซึ่งถือได้ว่าเป็นแหล่งเงิน
ทุนระยะยาวที่ไม่มีภาระผูกพันในการจ่ายชำระคืน สมาชิกของสหกรณ์จะสนใจในความ
สามารถของการบริหารงานของสหกรณ์ เพราะย่อมต้องการเห็นความก้าวหน้าของธุรกิจ

สหกรณ์และความมั่นคงทางการเงินในระยะยาว อันจะมีผลกระทบต่อจำนวนเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนจากสหกรณ์ที่ เขาจะได้รับ

2. **เจ้าหนี้เงินกู้ระยะสั้น** เจ้าหนี้เงินกู้ระยะสั้นเป็นแหล่งเงินทุนระยะสั้นซึ่งสหกรณ์มีภาระผูกพันการจ่ายชำระคืนภายในระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี จึงสนใจความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้น หรือสภาพคล่องของสหกรณ์

3. **เจ้าหนี้เงินกู้ระยะยาว** เจ้าหนี้เงินกู้ระยะยาวเป็นแหล่งเงินทุนระยะยาวซึ่งสหกรณ์มีภาระผูกพันการจ่ายเงินต้นตามกำหนด และจ่ายชำระดอกเบี้ยตามสัญญา จึงสนใจความสามารถในการหารายได้หรือประสิทธิภาพในการประกอบธุรกิจของสหกรณ์

4. **ผู้บริหารสหกรณ์** ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินการ และผู้จัดการสหกรณ์ จะต้องทราบฐานะการเงินของสหกรณ์ เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนและควบคุมการเงินตลอดจนการดำเนินงานของสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สำหรับการวิเคราะห์งบการเงิน ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 วิธี ได้แก่

1. การวิเคราะห์อัตราร้อยละของแนวโน้ม
2. การวิเคราะห์การย่อส่วนตามแนวดิ่ง
3. การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน

การวิเคราะห์ทั้ง 3 วิธี ควรทำควบคู่กันไป จึงจะทำให้ทราบประสิทธิภาพหรือความสามารถของผู้บริหารทางการจัดการด้านการเงินชัดเจนยิ่งขึ้น ต่อไปจะได้นำผลการวิเคราะห์งบการเงินทั้ง 3 วิธีดังกล่าว ตามลำดับ

การวิเคราะห์อัตราร้อยละของแนวโน้ม

จะใช้วิธีอัตราร้อยละของปีฐานเคลื่อนที่ ในที่นี่จะใช้คำว่า "อัตราการเพิ่ม (ลด)" โดยคำนวณเป็นอัตราร้อยละของการเพิ่มหรือลดของรายการต่าง ๆ ในงบดุล และงบกำไรขาดทุน ในแต่ละช่วงปีที่ผ่านมาก (เปรียบเทียบตามแนวนอน) เพื่อดูแนวโน้มฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงาน ซึ่งจะทำการวิเคราะห์ให้ทราบดังตาราง 4 และตาราง 5

ตาราง 4 งบดุลเปรียบเทียบและการวิเคราะห์อัตราร้อยละของแนวโน้ม ระหว่างปีทางบัญชี 2532-2536 ของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2532-2536

รายการ	31 ธันวาคม (หน่วย : บาท)					อัตราร้อยละของแนวโน้ม			
	2532	2533	2534	2535	2536	2533	2534	2535	2536
สินทรัพย์									
สินทรัพย์หมุนเวียน									
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	30,824.75	33,384.04	33,901.83	38,567.14	42,736.86	8.30	1.55	13.76	10.81
ลูกหนี้การค้า	156,026.00	257,633.00	445,279.00	321,118.76	365,533.83	65.12	72.83	(27.88)	13.83
สินค้าขาดบัญชี	118,531.37	114,482.37	109,046.37	106,446.37	105,422.00	(3.42)	(4.75)	(2.38)	(0.96)
รวมลูกหนี้	274,557.37	372,155.37	554,325.37	427,565.13	470,955.88	(35.53)	48.97	(22.87)	10.15
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	75,512.85	75,483.85	74,947.85	74,947.85	74,947.85	(0.04)	(0.71)	0.00	0.00
ลูกหนี้สุทธิ	199,044.52	296,631.52	479,377.52	352,617.28	396,008.03	49.03	61.61	(26.44)	12.31
สินค้าคงเหลือ	150,073.31	182,021.51	207,004.13	205,466.42	230,689.04	21.29	13.73	(0.74)	12.28
วัสดุคงเหลือ	3,242.60	2,439.00	2,596.00	5,296.00	4,810.00	(24.78)	6.44	104.01	9.18
ค่าเบี้ยประกันจ่ายล่วงหน้า	0.00	0.00	503.00	922.00	922.00	0.00		83.30	0.00
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	383,185.18	514,476.07	723,382.48	602,868.84	675,165.93	34.26	40.61	(16.66)	11.99

ตาราง 4 (ต่อ)

รายการ	31 ธันวาคม (หน่วย : บาท)					อัตราร้อยละของแนวโน้ม			
	2532	2533	2534	2535	2536	2533	2534	2535	2536
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์-สุทธิ									
เครื่องใช้สำนักงาน	7,703.84	6,137.84	8,725.51	6,098.51	4,099.51	(20.33)	42.16	(30.11)	(32.78)
รวมที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	7,703.84	6,137.84	8,725.51	6,098.51	4,099.51	(20.33)	42.16	(30.11)	(32.78)
สินทรัพย์อื่น									
เงินค้ำมัดจำขาด	1,052.00	1,094.00	1,347.00	1,667.00	1,673.00	3.99	23.13	23.76	0.36
หุ้นบริษัท สหประกันชีวิต จำกัด	0.00	0.00	0.00	0.00	10,000.00	0.00	0.00	0.00	*
รวมสินทรัพย์อื่น	1,052.00	1,094.00	1,347.00	1,667.00	11,673.00	3.99	23.13	23.76	600.24
รวมสินทรัพย์	391,941.02	521,707.91	733,454.99	610,634.35	690,938.44	33.11	40.59	(16.75)	13.15
หนี้สินและทุนของสหกรณ์									
หนี้สินหมุนเวียน									
เงินกู้ยืม	10,313.00	10,313.00	10,313.00	10,313.00	10,313.00	0.00	0.00	0.00	0.00
เจ้าหนี้การค้า	163,567.95	228,711.25	350,554.70	196,661.20	242,834.08	39.83	53.27	(43.90)	(23.48)
ภาษีมูลค่าเพิ่มค้างจ่าย	0.00	0.00	0.00	8,693.12	7,232.78	0.00	0.00	*	(16.80)
ค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยค้างจ่าย	9,299.81	12,818.14	17,758.98	23,801.21	27,615.12	37.83	38.55	34.02	16.02

ตาราง 4 (ต่อ)

รายการ	31 ธันวาคม (หน่วย : บาท)					อัตราร้อยละของแนวโน้ม			
	2532	2533	2534	2535	2536	2533	2534	2535	2536
เงินปันผลและเฉลี่ยคืนค้างจ่าย	1,756.26	1,606.00	6,315.76	8,741.92	17,227.92	(8.56)	293.26	38.41	97.07
เงินโบนัสกรรมการและเจ้าหน้าที่ค้างจ่าย	0.00	0.00	3,600.00	3,600.00	3,600.00	0.00	*	0.00	0.00
รวมหนี้สินหมุนเวียน	184,937.02	253,448.39	388,542.44	251,813.45	308,822.90	37.04	53.30	(35.19)	22.64
หนี้สินอื่น									
เงินค้ำประกันผู้จัดการ	19,629.79	21,345.74	23,392.90	24,983.38	26,475.17	8.74	9.59	6.80	5.97
ทุนเรือนหุ้นคลาดเคลื่อน	0.00	0.00	6,100.00	6,100.00	6,100.00	0.00	*	0.00	0.00
รวมหนี้สินอื่น	19,629.79	21,345.74	29,492.90	31,083.38	32,575.17	8.74	38.17	5.39	4.80
รวมหนี้สิน	204,566.81	274,794.13	418,035.34	282,896.83	341,398.07	34.33	52.13	(32.33)	20.68
ทุนของสหกรณ์									
ทุนเรือนหุ้น (มูลค่าหุ้นละ 100 บาท)	23,900.00	28,600.00	29,900.00	30,400.00	33,300.00	19.66	4.55	1.67	9.54
เงินสำรอง	71,698.59	93,210.03	127,448.09	167,312.57	187,838.76	30.00	36.73	31.28	12.27
เงินสะสมตามข้อบังคับระเบียบอื่น ๆ	21,408.77	26,286.85	37,166.85	53,806.85	63,035.85	22.79	41.39	44.77	17.15
กำไรสุทธิประจำปี	70,366.77	98,816.90	120,904.71	76,218.10	65,365.76	40.43	22.35	(36.96)	(14.24)
รวมทุนของสหกรณ์	187,374.21	246,913.78	315,419.65	327,737.52	349,540.37	31.78	27.74	3.91	6.65
รวมหนี้สินและทุนของสหกรณ์	391,941.02	526,707.91	733,454.99	610,634.35	690,938.44	33.11	40.59	(16.75)	13.15

ที่มา : รายงานกิจการประจำปี ร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด พ.ศ. 2532-2536

หมายเหตุ * ไม่สามารถคำนวณได้ เพราะในปีฐานไม่มีรายการ (ตัวเลขจำนวนเงิน) เกิดขึ้น

ฐานะทางการเงิน

จากตาราง 4 ผลการคำนวณอัตราร้อยละของปีฐานเคลื่อนที่ ของสินทรัพย์รวม ปี 2533-2536 มีอัตราการเพิ่ม (ลด) ร้อยละ 33.11, 40.59, (16.75) และ 13.15 ปี 2534 เพิ่มขึ้นมากที่สุด แต่ปี 2535 กลับลดลง หนี้สินรวมปี 2533-2536 มีอัตราการเพิ่ม (ลด) ร้อยละ 34.11, 52.13, (32.33) และ 20.68 ปี 2534 เพิ่มขึ้นมากที่สุด แต่ปี 2535 กลับลดลงเช่นกัน สำหรับทุนของร้านสหกรณ์ ปี 2533-2536 มีอัตราการเพิ่ม (ลด) ร้อยละ 31.78, 27.74, 3.91 และ 6.65 ปี 2533 เพิ่มขึ้นมากที่สุด สาเหตุของการเพิ่มขึ้น (ลดลง) ดังกล่าว จะต้องพิจารณาถึงส่วนประกอบหรือรายการของสินทรัพย์ หนี้สิน และทุน โดยเฉพาะรายการที่สำคัญ ๆ ที่มีผลกระทบต่อฐานะการเงินเป็นอย่างมาก รวมถึงรายการที่ผิดปกติที่อาจทำให้ผู้อ่านงบการเงินเข้าใจผิดได้ ดังนี้

สินทรัพย์หมุนเวียน

เงินสดและเงินฝากธนาคาร ปี 2533-2536 มีอัตราการเพิ่ม (ลด) ร้อยละ 8.30, 1.55, 13.76 และ 10.81 ปีที่มีอัตราการเพิ่มที่ลดลงคือปี 2534

ลูกหนี้สุทธิ ปี 2533-2536 มีอัตราการเพิ่ม (ลด) ร้อยละ 49.03, 61.61, (26.44) และ 12.31 ลูกหนี้ที่เพิ่มขึ้น (ลดลง) เกิดจากลูกหนี้การค้าเกือบทั้งหมด อันเป็นผลมาจากการขายสินค้าให้ทางวิทยาลัยเป็นเงินเชื่อ แต่เก็บเงินได้ช้า โดยเฉลี่ยประมาณ 45-60 วัน เริ่มแต่ปี 2533-2536 ร้อยละ 65.12, 72.83 , (27.88) และ 13.83 ปี 2534 เป็นปีที่มีอัตราการเพิ่มขึ้นสูงมากที่สุดเนื่องจากได้มีการขายสินค้าให้ทางวิทยาลัยมาก และการรับชำระหนี้จากทางวิทยาลัยก็ช้ามากเช่นกัน ปี 2535 อัตราลดลง ทั้งนี้เป็นเพราะยอดขายสินค้าต่ำลง ประกอบกับได้มีการเร่งรัดให้วิทยาลัยชำระหนี้มากขึ้น เพื่อจะได้ใช้เป็นทุนหมุนเวียนเนื่องจากสินค้ามีราคาแพงขึ้นอันเป็นผลมาจากภาษีมูลค่าเพิ่ม ปี 2536 เริ่มมีอัตราเพิ่มขึ้นอีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากได้มีการขายสินค้าให้ทางวิทยาลัยมากขึ้น (ดูตาราง 5)

สำหรับลูกหนี้สินค้าขาดบัญชี เกิดขึ้นเนื่องจากได้มีการขายสินค้าเป็นเงินเชื่อให้สมาชิก และซื้อสินค้าเข้าร้าน (โดยจ่ายเงินไปก่อนแต่ไม่มีตัวสินค้า) แต่ไม่มีเอกสารหลักฐานรวมทั้งไม่ได้มีการบันทึกบัญชี มีอัตราการลดลงทุกปี เริ่มแต่ปี 2533-2536 แต่ไม่มาก ร้อยละ 3.42, 4.75, 2.38 และ 0.96 ทั้งนี้เพราะคณะกรรมการได้ลงมติให้ผู้จัดการคนเดิม (ก่อนปีที่ทำการวิจัย ผู้จัดการเป็นอาจารย์ของวิทยาลัยเอง) ต้องชำระคืนสำหรับสินค้าขาดบัญชี แต่ได้ชำระคืนให้ในแต่ละปีเป็นจำนวนน้อย

ค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญ ตั้งขึ้นจากลูกหนี้ที่เกิดขึ้นจากสินค้าขาดบัญชี จะเห็นว่า มีอัตราการลดลง สำหรับปี 2533 และ 2534 ร้อยละ 0.04 และ 0.71 ส่วนปี 2535 และ 2536 มีอัตราที่ไม่เปลี่ยนแปลง แต่ไม่มีการตั้งค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญจากลูกหนี้การค้า เนื่องจากการเป็นการขายเชื่อให้ทางวิทยาลัย การชำระหนี้อาจจะช้าไปบ้าง อันเป็นผลมาจากงบประมาณและการเบิกจ่าย แต่ไม่มีการสูญ

สินค้าคงเหลือ ปี 2533-2536 มีอัตราการเพิ่ม (ลด) ร้อยละ 21.29, 13.73, (0.74) และ 12.28 ปี 2533 มีอัตราการเพิ่มสูงที่สุด เนื่องจากว่าจำนวนนักศึกษาทั้งภาคปกติและภาคสมทบ(กศ.บป.) มีมากขึ้น ทำให้ร้านสหกรณ์จำเป็นต้องมีการสั่งซื้อสินค้าเตรียมเอาไว้ขายให้ทางวิทยาลัย รวมทั้งสิ่งของจำเป็นต่าง ๆ ที่นักศึกษาต้องการเพิ่มขึ้น ส่วนปี 2535 มีอัตราการลดลง ทั้งนี้ด้วยเหตุว่าเป็นปีที่เริ่มมีการนำภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้ทางร้านสหกรณ์ยังปรับตัวไม่ทัน จึงไม่กล้าที่จะซื้อสินค้าเตรียมไว้ขายมาก (ดูภาคผนวก ง)

ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ในที่นี้คือ เครื่องใช้สำนักงาน ปี 2533 มีอัตราการลดลง ร้อยละ 20.33 เนื่องจากเป็นการตัดค่าเสื่อมราคาตามปกติ จำนวน 2,146 บาท และซื้อเข้ามา 580 บาท สำหรับปี 2534 มีอัตราการเพิ่ม ร้อยละ 42.16 เนื่องจากการซื้อเครื่องใช้สำนักงานเพิ่มเข้ามา จำนวน 5,000 บาท และตัดค่าเสื่อมราคา 2,412.33 บาท (ดูภาคผนวก ง) ส่วนปี 2535 และ 2536 มีอัตราการลดลง ร้อยละ 30.11 และ 32.78 ก็ด้วยเหตุผลเดียวกับปี 2533

สินทรัพย์อื่น

หุ้นบริษัทสหประกันชีวิต จำกัด ถือว่าเป็นเงินลงทุนของสหกรณ์ ทั้งนี้ในปี 2536 ร้านสหกรณ์ได้นำเงินไปลงทุนซื้อหุ้นบริษัทสหประกันชีวิต ซึ่งเป็นบริษัทที่ตั้งขึ้นมาเพื่อให้สหกรณ์ทั่วประเทศเข้าถือหุ้นได้ ซึ่งรายการดังกล่าวนี้มีผลทำให้สินทรัพย์อื่นรวมมีอัตราการเพิ่มถึงร้อยละ 600.24 ในปี 2536 นี้

หนี้สินหมุนเวียน

เงินกู้ยืม จะเห็นว่าไม่มีอัตราการเพิ่ม (ลด) ตลอดระยะเวลาตั้งแต่ปี 2533-2536 แต่อย่างไรก็ตาม ซึ่งถือว่าเป็นรายการที่ผิดปกติเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะหนี้สินจากการกู้ยืมนี้ไม่ทราบว่าเป็นเจ้าหนี้ เกิดจากการสั่งซื้อสินค้าแต่ไม่มีการจ่ายเงิน เพราะไม่มีหลักฐานอยู่ในช่วงระยะเวลาเดียวกันกับการเกิดลูกหนี้สินค้าขาดบัญชี เนื่องจากบริหารงานของผู้จัดการคนเดิม

เจ้าหนี้การค้า ปี 2533-2536 มีอัตราการเพิ่ม (ลด) ร้อยละ 39.83, 53.27, (43.90) และ 23.48 ปี 2534 มีอัตราการเพิ่มมากที่สุด ทั้งนี้เพราะในปีนี้ทางร้านสหกรณ์ได้สั่งซื้อสินค้าเข้ามาค่อนข้างมาก (ดูภาคผนวก ง) แต่การชำระหนี้ทำได้น้อย เนื่องจากต้องรอรับการชำระหนี้จากลูกหนี้ในปีเดียวกันให้ได้ก่อน ส่วนปี 2535 มีอัตราการลดลง เนื่องจากได้มีการจ่ายชำระหนี้ของปีก่อน ๆ เป็นจำนวนมาก ประกอบกับเป็นปีที่เริ่มนำภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้ทางร้านสหกรณ์ยังปรับตัวไม่ทันจึงไม่ได้มีการสั่งซื้อสินค้าเข้ามา มาก (ดูภาคผนวก ง)

ภาษีมูลค่าเพิ่มค้างจ่าย เริ่มเกิดขึ้นในปี 2535 เนื่องจากระบบภาษีมูลค่าเพิ่มได้ถูกนำมาใช้กับธุรกิจต่าง ๆ รวมทั้งร้านสหกรณ์ด้วย ซึ่งยอดจะคงตัวอยู่เพียงไม่เกินวันที่ 15 ของเดือนถัดไป (สำหรับร้านสหกรณ์วิทยาลัยศรีนครินทร์ ไม่เกินวันที่ 15 มกราคม) ทั้งนี้เพราะประมวลรัษฎากรได้บังคับให้นำส่งภายในระยะเวลาไม่เกินดังกล่าว สำหรับปี 2536 ที่มีอัตราการเพิ่มร้อยละ 16.80 เนื่องจากมียอดขายสูงขึ้น และผลต่างระหว่างภาษีขายกับภาษีซื้อซึ่งภาษีขายมากกว่าก็มียอดสูงขึ้นด้วย

ค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยค้างจ่าย ปี 2533-2536 มีอัตราการเพิ่มร้อยละ 37.83, 38.55, 34.02 และ 16.02 สาเหตุที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี เพราะว่าร้านสหกรณ์ไม่ได้มีการจ่ายค่าบำรุงดังกล่าวนี้ ประมาณปี 2528 เป็นต้นมา ได้แต่เพียงจัดสรรเอาไว้เท่านั้น สำหรับปี 2536 ที่มีอัตราการเพิ่มที่ลดลงอย่างมาก เนื่องจากในปีนี้ ร้านสหกรณ์ได้มีการจัดสรรน้อยกว่าปี 2535 เป็นอย่างมาก ซึ่งตั้งแต่ปี 2533-2535 จะมีการจัดสรรที่เพิ่มขึ้นตลอดมา

เงินปันผลและเฉลี่ยคืนค้างจ่าย มีเฉพาะปี 2533 เท่านั้นที่มีอัตราลดลง ร้อยละ 8.56 ส่วนปี 2534-2536 มีอัตราการเพิ่ม ร้อยละ 293.26, 38.41 และ 97.07 สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะว่าสมาชิกส่วนหนึ่งที่เป็นนักศึกษาได้จบการศึกษา แต่ไม่สามารถลาออกจากการเป็นสมาชิก รวมทั้งการประกาศจ่ายเงินปันผลและเฉลี่ยคืนอยู่ในช่วงเดือนมีนาคมของทุกปีซึ่งใกล้เวลาที่จะปิดภาคเรียนและร้านสหกรณ์จะปิดดำเนินการในช่วงปิดภาคเรียนด้วยเช่นกัน และอีกส่วนหนึ่งสมาชิกที่เป็นอาจารย์ได้โอนไปช่วยราชการที่อื่นและไม่สามารถลาออกจากการเป็นสมาชิก เงินปันผลและเฉลี่ยคืนจึงค้างจ่ายอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะปี 2534 และ 2536

เงินโบนัสกรรมการและเจ้าหน้าที่ค้างจ่าย เกิดขึ้นในช่วงปี 2534 เพียงปีเดียว ดังนั้นจึงไม่มีอัตราการเพิ่ม (ลด) เนื่องจากกรรมการที่เป็นอาจารย์ได้โอนไปช่วยราชการที่อื่นเช่นเดียวกับเงินปันผลและเฉลี่ยคืนค้างจ่าย

หนี้สินอื่น

เงินค้ำประกันผู้จัดการ เป็นเงินฝากธนาคาร ปี 2533-2536 มีอัตราการเพิ่ม ร้อยละ 8.74, 9.59, 6.80 และ 5.97 ส่วนที่เพิ่มขึ้นก็คือดอกเบี้ยนั่นเอง ทั้งนี้เนื่องจากในปี 2531 ร้านสหกรณ์ได้มีการจ้างผู้จัดการซึ่งเป็นบุคคลภายนอกเข้ามาทำงาน และได้ตกลงให้ทำสัญญาค้ำประกันโดยสินทรัพย์ ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นเงินฝากของผู้จัดการนำมาเป็นหลักประกัน และเงินจำนวนดังกล่าวร้านสหกรณ์ได้มีการมสิทธิ์ที่จะนำออกมาใช้ได้

ทุนเรือนหุ้นตลาดเคลื่อน เกิดขึ้นในช่วงที่ผู้จัดการคนเดิมซึ่งบริหารงานอยู่โดยมีผู้ถือหุ้นได้ลาออกในช่วงนั้น และได้มีการจ่ายคืนเงินคืนให้โดยไม่มีหลักฐาน รวมทั้งไม่มี

การตัดบัญชีผู้ถือหุ้นออกไปจึงไม่ทราบว่าใครลาออก ซึ่งได้มาทำการปรับปรุงบัญชีในปี 2534
ดังนั้นจึงไม่มีอัตราเพิ่ม (ลด)

ทุนของสหกรณ์

ทุนเรือนหุ้น ปี 2533-2536 มีอัตราการเพิ่ม ร้อยละ 19.66, 4.55, 1.67 และ 9.54 ปี 2533 มีอัตราการเพิ่มมากที่สุด เนื่องจากมีการสมัครเข้าเป็นสมาชิก และนำเงินมาซื้อหุ้นเป็นจำนวนมาก แต่สำหรับปี 2534 และ 2535 มีอัตราการเพิ่มที่ลดลงมาก โดยเฉพาะปี 2534 มีการปรับปรุงบัญชีทุนเรือนหุ้นตลาดเคลื่อนเป็นจำนวนมาก ถึงแม้จะมีสมาชิกเพิ่มขึ้น และมีการซื้อหุ้นมากก็ตาม (ดูภาคผนวก ง)

กำไรสุทธิประจำปี ปี 2533-2534 มีอัตราการเพิ่ม ร้อยละ 40.43 และ 22.35 แต่สำหรับปี 2535 และปี 2536 มีอัตราลดลง ร้อยละ 36.96 และ 14.24 ทั้งนี้ เนื่องจากปี 2535 ยอดขายมีอัตราลดลงมากเช่นกันคือร้อยละ 39.90 สำหรับปี 2536 ถึงแม้ยอดขายจะมีอัตราเพิ่มขึ้นมากถึงร้อยละ 56.44 ก็ตาม แต่ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารก็มีอัตราเพิ่มขึ้นมากถึงร้อยละ 42.54 จึงยังทำให้กำไรสุทธิประจำปีมีอัตราลดลงอยู่ (ดูตาราง 5)

ตาราง 5 งบกำไรขาดทุนเปรียบเทียบและการวิเคราะห์อัตราร้อยละของแนวโน้ม ระหว่างปีทางบัญชี 2532-2536 ของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2532-2536

รายการ	31 ธันวาคม (หน่วย : บาท)					อัตราร้อยละของแนวโน้ม			
	2532	2533	2534	2535	2536	2533	2534	2535	2536
รายการย่อยรายได้และค่าใช้จ่าย									
ขายสินค้า	1,151,542.74	1,401,751.11	1,753,891.04	1,141,779.07	1,786,157.30	21.73	25.12	(34.90)	56.44
หัก ต้นทุนขาย	1,022,391.66	1,232,263.95	1,545,199.38	970,159.27	1,584,435.98	20.53	25.40	(37.21)	63.32
กำไรขั้นต้น	129,151.08	169,487.16	208,691.66	171,619.90	201,721.32	31.23	23.13	(17.76)	17.54
บวก รายได้อื่น	786.94	833.84	1,734.88	736.20	678.19	5.96	108.06	(57.56)	(7.88)
รวม	129,938.02	170,321.00	210,426.54	172,359.10	202,399.51	31.00	23.55	(18.09)	17.43
หัก ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	59,571.25	71,504.10	89,521.83	96,138.00	137,033.75	20.03	25.20	7.39	42.54
กำไรสุทธิประจำปี	70,366.77	98,816.90	120,904.71	76,218.10	65,365.70	40.43	22.35	(36.96)	(14.24)

ที่มา : รายงานกิจการประจำปี ร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด พ.ศ. 2532-2536

ผลการดำเนินงาน

จากตาราง 5 ผลการคำนวณอัตราร้อยละของปีฐานเคลื่อนที่ จะกล่าวเฉพาะรายการสำคัญที่มีผลทำให้กำไรสุทธิประจำปีกระทบกระเทือน คือ ยอดขายสินค้า ซึ่งมีทั้งขายเป็นเงินเชื่อและขายเป็นเงินสด สำหรับการขายเชื่อจะขายให้ทางวิทยาลัยเท่านั้น ปี 2533-2536 มีอัตราการเพิ่ม (ลด) ร้อยละ 21.73, 25.21, (34.90) และ 56.44 ปี 2536 มีอัตราการเพิ่มสูงที่สุดคือ ร้อยละ 56.44 เพราะร้านสหกรณ์ได้ขายสินค้าในราคาสูงขึ้น จากการที่ต้นทุนสินค้าที่ซื้อมาสูงเช่นกัน อันเป็นผลมาจากภาษีมูลค่าเพิ่ม แต่ปี 2535 กลับมีอัตราลดลง ร้อยละ 34.90 เพราะในปี 2535 ได้สั่งซื้อสินค้าเข้ามาขายน้อยกว่าทุกปี (ดูภาคผนวก ง) เนื่องจากเป็นปีที่เริ่มนำภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้ร้านสหกรณ์ยังปรับตัวไม่ทัน ส่วนต้นทุนขาย ปี 2533-2536 มีอัตราการเพิ่ม (ลด) ร้อยละ 20.53, 25.40, (37.21) และ 63.32 ปี 2536 มีอัตราการเพิ่มสูงที่สุดคือ ร้อยละ 63.32 เพราะสินค้าที่ซื้อมาขายมีราคาสูงขึ้น แต่ปี 2535 กลับมีอัตราลดลง ร้อยละ 37.21 เพราะสินค้าคงเหลือมีราคาสูงที่สุด (ดูภาคผนวก ง) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่ซื้อมาในปีนั้น อันเป็นปีที่เริ่มนำระบบภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้ สำหรับค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร มีอัตราการเพิ่มในปี 2533-2536 ร้อยละ 20.03, 25.20, 7.39 และ 42.54 ปี 2536 มีอัตราการเพิ่มสูงที่สุดคือร้อยละ 42.54 ทั้งนี้เพราะค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ได้เพิ่มสูงขึ้นกว่าทุกปีเกือบทุกรายการ โดยเฉพาะค่าเบี้ยประชุม และค่าซ่อมแซมบำรุงรักษาสินทรัพย์ (ดูภาคผนวก ง) แต่ปี 2535 มีอัตราการเพิ่มที่ลดลง ร้อยละ 7.39

อัตราการเพิ่ม (ลด) ของรายการที่กล่าวข้างต้น มีผลกระทบอัตราการเพิ่ม (ลด) ของ กำไรสุทธิประจำปี เป็นอย่างมาก ซึ่งอัตราการเพิ่ม (ลด) ของกำไรสุทธิประจำปี ปี 2533-2536 คือ ร้อยละ 40.43, 22.35, (36.96) และ (14.24) ปี 2533 มีอัตราการเพิ่มสูงที่สุด คือ ร้อยละ 40.43 เนื่องจากอัตราการเพิ่มของยอดขาย (ร้อยละ 21.73) สูงกว่าต้นทุนขาย (ร้อยละ 20.53) และค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร(20.03) ปี 2534 มีอัตราการเพิ่มลดลง ร้อยละ 22.35 เนื่องจากอัตราการเพิ่มของยอดขาย (ร้อยละ 25.12) ต่ำกว่าต้นทุนขาย (ร้อยละ 25.40) และค่าใช้จ่าย

ในการขายและบริหาร (ร้อยละ 25.20) ปี 2535 มีอัตราการลดลง ร้อยละ 36.96 เนื่องจากอัตราการเพิ่มของค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารเพิ่มขึ้น ร้อยละ 7.39 ถึงแม้จะเป็นการเพิ่มในอัตราที่ลดลง แต่เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราการลดลงของยอดขาย ร้อยละ 34.90 จะเห็นว่าอัตราการเพิ่มของค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารจะสูงกว่าถึงร้อยละ 42.29 ($7.39 + 34.90$) ซึ่งต้นทุนขายที่มีอัตราลดลงมากกว่ายอดขายก็ไม่สามารถชดเชยได้สำหรับปี 2536 มีอัตราการลดลง ร้อยละ 14.42 เนื่องจากอัตราการเพิ่มของยอดขาย (ร้อยละ 56.44) ต่ำกว่าต้นทุนขาย (ร้อยละ 63.30) ซึ่งอัตราการเพิ่มของค่าใช้จ่ายในการบริหาร (ร้อยละ 42.54) ต่ำกว่ายอดขายก็ไม่สามารถชดเชยได้เช่นกัน

การวิเคราะห์การย่อส่วนตามแนวคิด

การวิเคราะห์ดังกล่าว เป็นการลดตัวเลขของแต่ละรายการที่ปรากฏในงบดุล และงบกำไรขาดทุน ให้เป็นอัตราร้อยละของสินทรัพย์รวม หนี้สินและทุนรวม และอัตราร้อยละต่อยอดขายรวม ซึ่งจะเน้นให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในส่วนผสมหรือโครงสร้างของงบดังกล่าว ดังจะได้แสดงให้เห็นตามตาราง 6 และตาราง 7

ตาราง 6 งบดุลเปรียบเทียบและการย่อส่วนตามแนวดิ่ง ระหว่างปีทางบัญชี 2532-2536 ของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2532-2536

รายการ	31 ธันวาคม (หน่วย : บาท)					อัตราร้อยละการย่อส่วนตามแนวดิ่ง				
	2532	2533	2534	2535	2536	2532	2533	2534	2535	2536
สินทรัพย์										
สินทรัพย์หมุนเวียน										
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	30,824.75	33,384.04	33,901.83	38,567.14	42,736.86	7.86	6.40	4.62	6.32	6.19
ลูกหนี้การค้า	156,026.00	257,633.00	445,279.00	321,118.76	365,533.83	39.81	49.38	60.71	52.59	52.90
สินค้าขาดบัญชี	118,531.37	114,482.37	109,046.37	106,446.37	105,422.00	30.24	21.94	14.87	17.43	15.26
รวมลูกหนี้	274,557.37	372,155.37	554,325.37	427,565.13	470,955.88	70.05	71.32	75.58	70.02	68.16
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	75,512.85	75,483.85	74,947.85	74,947.85	74,947.85	19.27	14.47	10.21	12.27	10.85
ลูกหนี้สุทธิ	199,044.52	296,631.52	479,377.52	352,617.28	396,008.03	50.78	56.85	65.37	57.75	57.31
สินค้าคงเหลือ	150,073.31	182,021.51	207,004.13	205,466.42	230,689.04	38.29	34.89	28.22	33.65	33.39
วัสดุคงเหลือ	3,242.60	2,439.00	2,596.00	5,296.00	4,810.00	0.83	0.47	0.35	0.87	0.70
ค่าเบี้ยประกันจ่ายล่วงหน้า	0.00	0.00	503.00	922.00	922.00	0.00	0.00	0.07	0.15	0.13
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	383,185.18	514,476.07	723,382.48	602,868.84	675,165.93	97.76	98.61	98.63	98.74	97.72

ตาราง 6 (ต่อ)

รายการ	31 ธันวาคม (หน่วย : บาท)					อัตราร้อยละการย้อยส่วนตามแนวดิ่ง				
	2532	2533	2534	2535	2536	2532	2533	2534	2535	2536
เงินปันผลและเฉลี่ยคืนค้างจ่าย	1,756.26	1,606.00	6,315.76	8,741.92	17,227.92	0.45	0.31	0.86	1.43	2.49
เงินโบนัสกรรมการและ เจ้าหน้าที่ค้างจ่าย	0.00	0.00	3,600.00	3,600.00	3,600.00	0.00	0.00	0.49	0.59	0.52
รวมหนี้สินหมุนเวียน	184,937.02	253,448.39	388,542.44	251,813.45	308,822.90	47.18	48.59	52.98	41.24	44.70
หนี้สินอื่น										
เงินค้ำประกันผู้จัดการ	19,629.79	21,345.74	23,392.90	24,983.38	26,475.17	5.01	4.09	3.19	4.09	3.83
ทุนเรือนหุ้นตลาดเคลื่อน	0.00	0.00	6,100.00	6,100.00	6,100.00	0.00	0.00	0.83	1.00	0.88
รวมหนี้สินอื่น	19,629.79	21,345.74	29,492.90	31,083.38	32,575.17	5.01	4.09	4.02	5.09	4.71
รวมหนี้สิน	204,566.81	274,794.13	418,035.34	282,896.83	341,398.07	52.19	52.68	57.00	46.33	49.41
ทุนของสหกรณ์										
ทุนเรือนหุ้น(มูลค่าหุ้นละ100บาท)	23,900.00	28,600.00	29,900.00	30,400.00	33,300.00	6.10	5.48	4.08	4.98	4.82
เงินสำรอง	71,698.59	93,210.03	127,448.09	167,312.57	187,838.76	18.30	17.87	17.37	27.40	27.19
เงินสะสมตามข้อบังคับระเบียบอื่นๆ	21,408.77	26,286.85	37,166.85	53,806.85	63,035.85	5.46	5.03	5.07	8.81	9.12
กำไรสุทธิประจำปี	70,366.77	98,816.90	120,904.71	76,218.10	65,365.76	17.95	18.94	16.48	12.48	9.46
รวมทุนของสหกรณ์	187,374.21	246,913.78	315,419.65	327,737.52	349,540.37	47.81	47.32	43.00	53.67	50.59
รวมหนี้สินและทุนของสหกรณ์	391,941.02	526,707.91	733,454.99	610,634.35	690,938.44	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา : รายงานกิจการประจำปี ร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด พ.ศ. 2532-2536

ตาราง 6 (ต่อ)

รายการ	31 ธันวาคม (หน่วย : บาท)					อัตราร้อยละการย่อส่วนตามแนวดิ่ง				
	2532	2533	2534	2535	2536	2532	2533	2534	2535	2536
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์-สุทธิ										
เครื่องใช้สำนักงาน	7,703.84	6,137.84	8,725.51	6,098.51	4,099.51	1.97	1.18	1.19	0.99	0.59
รวมที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	7,703.84	6,137.84	8,725.51	6,098.51	4,099.51	1.97	1.18	1.19	0.99	0.59
สินทรัพย์อื่น										
เงินค้ำมัดจำงวด	1,052.00	1,094.00	1,347.00	1,667.00	1,673.00	0.27	0.21	0.18	0.27	0.24
หุ้นบริษัท สหประกันชีวิต จำกัด	0.00	0.00	0.00	0.00	10,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1.45
รวมสินทรัพย์อื่น	1,052.00	1,094.00	1,347.00	1,667.00	11,673.00	0.27	0.21	0.18	0.27	1.69
รวมสินทรัพย์	391,941.02	521,707.91	733,454.99	610,634.35	690,938.44	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
หนี้สินและทุนของสหกรณ์										
หนี้สินหมุนเวียน										
เงินกู้ยืม	10,313.00	10,313.00	10,313.00	10,313.00	10,313.00	2.63	1.98	1.41	1.69	1.49
เจ้าหนี้การค้า	163,567.95	228,711.25	350,554.70	196,661.20	242,834.08	41.73	43.84	47.80	32.21	35.15
ภาษีมูลค่าเพิ่มค้างจ่าย	0.00	0.00	0.00	8,693.12	7,232.78	0.00	0.00	0.00	1.42	1.05
ค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยค้างจ่าย	9,299.81	12,818.14	17,758.98	23,801.21	27,615.12	2.37	2.46	2.42	3.90	4.00

ฐานะทางการเงิน

จากตาราง 6 ปรากฏว่าโครงสร้างการลงทุนในสินทรัพย์รวมตลอดระยะเวลา 5 ปี ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก กล่าวคือ การลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียนเกือบจะไม่มี การเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด คือร้อยละ 97.76 ของสินทรัพย์รวมมี 2532 เป็นร้อยละ 97.72 ในปี 2536 ขณะเดียวกันสินทรัพย์ถาวรมีโครงสร้างลดลงอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ 1.92 ปี 2532 ลดลงเป็น 0.59 ในปี 2536 แต่สินทรัพย์อื่นกลับมีโครงสร้างเปลี่ยนแปลงเพิ่มค่อนข้างมากจากร้อยละ 0.21 ปี 2532 เป็นร้อยละ 1.69 ในปี 2536 สำหรับโครงสร้างทางการเงินอันเป็นแหล่งที่มาของเงินทุนตลอดระยะเวลา 5 ปี มิได้มีการเปลี่ยนแปลงมากนักเช่นกัน กล่าวคือ สัดส่วนของหนี้สินรวมต่อหนี้สินและทุนของสหกรณ์ ได้ลดลงจากร้อยละ 52.19 ปี 2532 เป็นร้อยละ 49.41 ในปี 2536 ในขณะที่เดียวกันทุนของสหกรณ์กับเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 47.18 ปี 2532 เป็นร้อยละ 50.59 ในปี 2536 ถึงแม้โครงสร้างการลงทุนในสินทรัพย์รวม และโครงสร้างทางการเงินจะไม่มี การเปลี่ยนแปลงมากนัก แต่เมื่อพิจารณาละเอียดจะเห็นว่าส่วนประกอบของรายการต่าง ๆ ที่สำคัญในสินทรัพย์รวม และหนี้สินและทุนของสหกรณ์ ได้มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มลดมากบ้างน้อยบ้าง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สินทรัพย์หมุนเวียน จะเห็นว่ารายการที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด ได้แก่ เงินสด ลดจากร้อยละ 7.86 ปี 2532 เป็นร้อยละ 0.19 ในปี 2536 แม้สัดส่วนจะลดลงก็ตาม แต่เมื่อดูจำนวนเงินจะเห็นว่ามีการเพิ่มขึ้นทุกปี ลูกหนี้สุทธิ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 50.78 ปี 2532 เป็นร้อยละ 57.31 ในปี 2536 แต่ขณะเดียวกันลูกหนี้สินค้าขาดบัญชีก็ลดลงมากจากร้อยละ 30.24 ปี 2532 เหลือเพียงร้อยละ 15.26 ในปี 2536 ซึ่งจำนวนเงินก็ลดลงเช่นกันแต่ไม่มาก คือจาก 118,531.37 บาท ปี 2532 เป็น 105,422.00 บาท ในปี 2536 เท่านั้น สินค้าคงเหลือ ลดจากร้อยละ 38.29 ปี 2532 เหลือร้อยละ 33.39 ในปี 2536 แต่จำนวนเงินกลับมีการเพิ่มขึ้นเกือบทุกปี จากการเปลี่ยนแปลงเพิ่มลดในรายการที่กล่าวมาของสินทรัพย์หมุนเวียน มีบางรายการที่เพิ่ม

และบางรายการที่ลด จึงทำให้สินทรัพย์หมุนเวียนเกือบจะ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงจากสินทรัพย์รวมเลย

ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ มีเครื่องใช้สำนักงานเป็นส่วนประกอบเพียงรายการเดียว และมีการลดลงจากร้อยละ 1.97 ปี 2532 เป็นร้อยละ 0.59 ในปี 2536 ซึ่งการลดลงดังกล่าว ก็ไม่ส่งผลกระทบต่อทำให้สัดส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวมเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด ทั้งนี้เพราะ เป็นรายการที่มีจำนวนเงินน้อยเมื่อเทียบกับสินทรัพย์หมุนเวียน

สินทรัพย์อื่น รายการที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นมากจะมีเพียงหุ้นบริษัท สหประกันชีวิต จากร้อยละ 0.00 (ไม่มีรายการเกิดขึ้น) ปี 2532 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 1.45 ในปี 2536 ซึ่งส่งผลกระทบต่อทำให้สินทรัพย์อื่นรวมเพิ่มขึ้นในปีเดียวกันด้วย แต่ก็ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อทำให้สัดส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวมเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด ทั้งนี้เพราะเป็นรายการที่มีจำนวนเงินน้อยเมื่อเทียบกับสินทรัพย์หมุนเวียน

หนี้สินหมุนเวียน ลดลงจากร้อยละ 47.18 ปี 2532 เป็นร้อยละ 44.70 ในปี 2536 รายการที่เปลี่ยนแปลงมาก ได้แก่ เงินกู้ยืม ลดลงจากร้อยละ 2.63 ปี 2532 เป็นร้อยละ 1.49 ในปี 2536 แต่เมื่อดูจำนวนเงินจะเห็นว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงเลยตลอดระยะเวลา 5 ปี เจ้าหนี้การค้า ลดลงจากร้อยละ 41.73 ปี 2532 เป็นร้อยละ 35.15 ในปี 2536 แต่จำนวนเงินกลับเพิ่มขึ้นจากปี 2532 ทุกปี และมีเพียงปี 2533 และ 2534 เท่านั้นที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 43.84 และ 47.80 ซึ่งก็มีจำนวนเงินที่เพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน ค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยค้างจ่าย เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 2.37 ปี 2532 เป็นร้อยละ 4.00 ในปี 2536 และเงินปันผลและเจดีย์คืนค้างจ่าย เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.45 ปี 2532 เป็นร้อยละ 2.49 ในปี 2536 ส่วนภาษีมูลค่าเพิ่มค้างจ่ายและเงินโอนค่าธรรมเนียมและเจ้าหน้าที่ค้างจ่าย เปลี่ยนแปลงจากร้อยละ 0.00 (ยังไม่มีรายการเกิดขึ้น) ปี 2532 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 1.05 และ 0.52 ในปี 2536 ตามลำดับ จากการเปลี่ยนแปลงเพิ่มลดของรายการต่าง ๆ ซึ่งเป็นส่วนประกอบของหนี้สิน

หมุนเวียน จะมีเพียงรายการเดียวเท่านั้น คือเจ้าหน้าที่การค้า เมื่อเปลี่ยนแปลงแล้วส่งผลทำให้หนี้สินหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงไปด้วย เนื่องจากเป็นรายการที่มีจำนวนเงินมาก เช่น ในปี 2534 เพิ่มเป็นร้อยละ 47.80 ก็ส่งผลทำให้หนี้สินหมุนเวียนเพิ่มเป็นร้อยละ 52.98 และในปี 2534 ซ้ำยังส่งผลทำให้หนี้สินรวมเพิ่มขึ้นจาก 52.19 ปี 2532 เป็นร้อยละ 57.00 ในปี 2534 เช่นเดียวกัน ส่วนรายการอื่น ๆ แทบจะไม่มีผลกระทบเลย เนื่องจากเป็นรายการที่มีจำนวนเงินน้อยเมื่อเทียบกับเจ้าหน้าที่การค้า

หนี้สินอื่น เปลี่ยนแปลงลดลงจากร้อยละ 5.01 ปี 2532 เหลือร้อยละ 4.71 ในปี 2536 ซึ่งเงินค้ำประกันผู้จัดการ ลดลงจากร้อยละ 5.01 ปี 2532 เหลือเพียงร้อยละ 3.83 ในปี 2536 แต่ทุนเรือนหุ้นตลาดเคลื่อน เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.00 (ยังไม่มีรายการเกิดขึ้น) ปี 2532 เป็นร้อยละ 0.88 ในปี 2536 แต่การเพิ่มขึ้นของทุนเรือนหุ้นก็แทบจะไม่ส่งผลกระทบต่อหนี้สินอื่นเลย มีเฉพาะเงินค้ำประกันผู้จัดการเท่านั้นเมื่อเปลี่ยนแปลงแล้วส่งผลกระทบต่อหนี้สินอื่น ทั้งนี้เพราะทุนเรือนหุ้นตลาดเคลื่อนมีจำนวนเงินน้อยเมื่อเทียบกับเงินค้ำประกันผู้จัดการ อีกทั้งในปี 2534-2536 ไม่มีการเพิ่มลดในจำนวนเงินเลย นอกจากนั้นการทำหนี้สินอื่นลดลงก็ไม่ส่งผลกระทบต่อหนี้สินรวมด้วย เนื่องจากมีจำนวนเงินน้อยเมื่อเทียบกับหนี้สินหมุนเวียน

ทุนเรือนหุ้น เปลี่ยนแปลงลดลงจากร้อยละ 6.10 ปี 2532 เป็นร้อยละ 4.82 ในปี 2536 แต่จำนวนเงินกลับเพิ่มขึ้นทุกปี เงินสำรอง เพิ่มขึ้นมากจากร้อยละ 18.30 ปี 2532 เป็นร้อยละ 27.19 ในปี 2536 เงินสะสมตามข้อบังคับระเบียบอื่น ๆ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 5.46 เป็นร้อยละ 9.12 ในปี 2536 และกำไรสุทธิประจำปี ลดลงอย่างมากจากร้อยละ 17.95 ปี 2532 เหลือร้อยละ 9.46 ในปี 2536 แต่จำนวนเงินกลับเพิ่มขึ้นจากปี 2532 เกือบทุกปี มีเพียงปี 2536 ปีเดียวที่จำนวนเงินลดลงจากปี 2532 รายการที่มีผลกระทบต่อทุนของสหกรณ์เป็นอย่างมากได้แก่ เงินสำรองและกำไรสุทธิประจำปี เนื่องจากเป็นรายการที่มีจำนวนเงินมาก สำหรับทุนเรือนหุ้นและเงินสะสมตามข้อบังคับระเบียบอื่น ๆ มีผลกระทบต่อทุนของสหกรณ์น้อยมาก เนื่องจากมีจำนวนเงินน้อย

เมื่อเทียบกับ 2 รายการดังกล่าว แต่สำหรับเงินสะสมตามข้อบังคับระเบียบอื่น ๆ กำลังจะมีบทบาทที่จะส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงเพิ่มลดต่อทุนของสหกรณ์ เพราะจำนวนเงิน กำลังมีมากเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

ตาราง 7. งบกำไรขาดทุนเปรียบเทียบและการย่อส่วนตามแนวดิ่ง ระหว่างปีทางบัญชี 2532-2536 ของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2532-2536

รายการ	31 ธันวาคม (หน่วย : บาท)					อัตราร้อยละการย่อส่วนตามแนวดิ่ง				
	2532	2533	2534	2535	2536	2532	2533	2534	2535	2536
รายการย่อรายได้และค่าใช้จ่าย										
ขายสินค้า	1,151,542.74	1,401,751.11	1,753,891.04	1,141,779.07	1,786,157.30	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
หัก ต้นทุนขาย	1,022,391.66	1,232,263.95	1,545,199.38	970,159.27	1,584,435.98	88.78	87.91	88.10	84.97	88.71
กำไรขั้นต้น	129,151.08	169,487.16	208,691.66	171,619.90	201,721.32	11.22	12.09	11.90	15.03	11.29
บวก รายได้อื่น	786.94	833.84	1,734.88	736.20	678.19	0.07	0.06	0.10	0.06	0.04
รวม	129,938.02	170,321.00	210,426.54	172,359.10	202,399.51	11.28	12.15	12.00	15.09	11.33
หัก ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	59,571.25	71,504.10	89,521.83	96,138.00	137,033.75	5.17	5.10	5.10	8.42	7.67
กำไรสุทธิประจำปี	70,366.77	98,816.90	120,904.71	76,218.10	65,365.70	6.11	7.05	6.90	6.67	3.66

ที่มา : รายงานกิจการประจำปี ร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด พ.ศ. 2532-2536

ผลการดำเนินงาน

จากตาราง 7 สัดส่วนของกำไรสุทธิประจำปี เมื่อเทียบกับยอดขายสินค้า ในระยะ 5 ปี จะมีการเพิ่มจากปี 2532 เกือบทุกปี คือเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 6.11 ปี 2532 เป็นร้อยละ 7.05, 6.90 และ 6.67 ในปี 2533-2536 ตามลำดับ มีเพียงปี 2536 ที่ลดลงและลดลงอย่างมากจนเหลือเพียงร้อยละ 3.66 กำไรขั้นต้น มีแนวโน้มที่ไม่เปลี่ยนแปลง เนื่องจากต้นทุนขาย ก็มีแนวโน้มที่ไม่เปลี่ยนแปลงเช่นกัน จะมีเพียงปีเดียวคือปี 2535 ที่เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 15.03 สาเหตุที่ทำให้กำไรสุทธิประจำปีในปี 2536 ลดลงเป็นอย่างมากก็เนื่องจากการใช้จ่ายในการขายและบริหาร ในปีเดียวกันนี้เพิ่มขึ้นอย่างมากเป็นร้อยละ 7.67 และสาเหตุที่ทำให้กำไรขั้นต้นในปี 2535 เพิ่มขึ้นค่อนข้างมากเนื่องจากต้นทุนขายในปีเดียวกันลดลงค่อนข้างมากเป็นร้อยละ 84.97 แต่ถึงแม้จะมีกำไรขั้นต้นเพิ่มขึ้นค่อนข้างมาก ก็ไม่ทำให้กำไรสุทธิประจำปีเพิ่มขึ้นมากเท่าใด เนื่องจากในปี 2535 ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นมากเป็นร้อยละ 8.42 สำหรับค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารในปี 2536 ที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นมาก รวมทั้งจำนวนเงินก็เพิ่มขึ้นมากด้วย เพราะมีรายการที่เป็นส่วนประกอบคือ ค่าซ่อมแซมบำรุงรักษาทรัพย์สิน และค่าเบี้ยประชุม ได้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากกว่ารายการอื่น ๆ (ดูภาคผนวก ง) ส่วนในปี 2535 มีสัดส่วนเพิ่มมากที่สุด เนื่องจากเมื่อเปรียบเทียบกับยอดขายสินค้าแล้วจะมีสัดส่วนมากที่สุด เพราะยอดขายสินค้าในปีนี้มีจำนวนเงินน้อยที่สุด แต่ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารมีจำนวนเงินค่อนข้างจะสูง

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน

จะทำการวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบอัตราส่วนของสหกรณ์กับอัตราส่วนมาตรฐาน (เฉลี่ย) ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ทำไว้ของสหกรณ์ที่มีขนาดและประเภทเดียวกัน (ดูภาคผนวก ค) เพื่อทราบว่าดีหรือด้อยกว่ามาตรฐาน และเปรียบเทียบอัตราส่วนของสหกรณ์เองในแต่ละปี เพื่อทราบว่าดีขึ้นหรือแย่ลงอย่างไร อัตราส่วนมาตรฐานที่ใช้จะเป็นอัตรา

มาตรฐานของร้านสหกรณ์ในสถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก ซึ่งมีทุนดำเนินงานไม่เกิน 500,000 บาท(ดูภาคผนวก ค) และมีข้อได้เปรียบจากสหกรณ์ทั่วไปเพราะได้รับความช่วยเหลือจากสถาบันหลายด้าน รวมทั้งค่าใช้จ่ายด้วยประเภทของอัตราส่วนที่นำมาทำการวิเคราะห์มีด้วยกัน 4 ประเภท ดังต่อไปนี้

1. อัตราส่วนสภาพคล่อง เป็นอัตราส่วนที่ใช้สำหรับวัดความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นเมื่อถึงกำหนด อัตราส่วนที่ใช้มี 2 อัตราส่วน ได้แก่ อัตราส่วนหมุนเวียนและอัตราส่วนหมุนเวียนอย่างรวดเร็ว การวิเคราะห์จะอาศัยตาราง 8 และตาราง 9 มาประกอบคำอธิบาย ตามลำดับ

ตาราง 8 อัตราส่วนหมุนเวียนของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด ปี 2532-2536

ปี	สินทรัพย์หมุนเวียน (บาท)	หนี้สินหมุนเวียน (บาท)	อัตราส่วนหมุนเวียน (ต่อ 1)
2532	383,185.18	184,937.02	2.07
2533	514,476.07	253,448.39	2.03
2534	723,382.48	388,542.44	1.86
2535	602,868.84	251,813.45	2.39
2536	675,165.93	308,822.90	2.17
อัตราส่วนมาตรฐาน			2.88

ที่มา : 1) รายงานกิจการประจำปี ร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด พ.ศ. 2532-2536

2) อัตราส่วนทางการเงินมาตรฐาน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 2530

อัตราส่วนทุนหมุนเวียน ผลการคำนวณได้แสดงในตาราง 8 สิ้นทรัพย์หมุนเวียนมากกว่าหนี้สินหมุนเวียนทุกปี อยู่ในระดับ 1.86-2.39 เท่า กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ร้านสหกรณ์มีสินทรัพย์หมุนเวียนเพื่อจะ เปลี่ยนเป็นเงินสดเพื่อมาชำระหนี้สินระยะสั้นได้ เมื่อครบกำหนดอยู่ในระดับ 1.86-2.39 บาท ต่อหนี้สินหมุนเวียน 1 บาท ปี 2535 มีอัตราสูงสุดนั้น บ่งบอกความมั่นใจในเจ้าหนี้ระยะสั้นได้รับความคุ้มครองจากสินทรัพย์หมุนเวียนดีกว่าปีอื่น ๆ แต่เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับอัตราส่วนมาตรฐาน เท่ากับ 2.88 ปรากฏว่าต่ำกว่าอัตรามาตรฐานทุกปี แสดงว่าสภาพคล่องของเงินหมุนเวียนตั้งแต่ปี 2532-2536 ยังมีความคล่องตัวต่ำ

ตาราง 9 อัตราส่วนทุนหมุนเวียนอย่างรวดเร็ว ของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครุฑภูเก็ต จำกัด ปี 2532-2536

ปี	สินทรัพย์หมุนเวียนอย่างรวดเร็ว (บาท)	หนี้สินหมุนเวียน (บาท)	อัตราส่วนทุนหมุนเวียนอย่างรวดเร็ว (ต่อ 1)
2532	229,869.27	184,937.02	1.24
2533	330,015.56	253,448.39	1.30
2534	513,279.35	388,542.44	1.32
2535	391,184.42	251,813.45	1.55
2536	438,744.89	308,822.90	1.42

ที่มา : รายงานกิจการประจำปี ร้านสหกรณ์วิทยาลัยครุฑภูเก็ต จำกัด พ.ศ. 2532-2536

อัตราส่วนทุนหมุนเวียนอย่างรวดเร็ว ผลการคำนวณได้แสดงในตาราง 9

สินทรัพย์หมุนเวียนที่จะหมุนเป็นเงินสดได้อย่างรวดเร็วโดยไม่ต้องรอจนกว่าจะขายสินค้าได้ในทันที คือเงินสดและเงินฝากธนาคาร และลูกหนี้ (จึงต้องตัดรายการตั้งแต่สินค้าคงเหลือวัสดุคงเหลือ และค่าเบี่ยงประกันจ่ายล่วงหน้า เพราะถือว่ามีความคล่องตัวหรือเปลี่ยนเป็นตัวเงินสดได้ช้าที่สุดในบรรดาสินทรัพย์หมุนเวียน) อยู่ในระดับ 1.24-1.55 : 1 นั่นคือร้านสหกรณ์มีสินทรัพย์หมุนเวียนเฉลี่ย 1.24-1.55 บาท ต่อหนี้สินระยะสั้นที่ต้องชำระทุก ๆ บาท เมื่อเทียบกับปีต่อปีแล้วจะเห็นว่าแนวโน้มที่ดีขึ้น อัตรามาตรฐานมีได้กำหนดไว้ แต่โดยทั่วไปแล้วอัตราส่วนไม่ควรต่ำกว่า 1:1 เมื่อพิจารณาแล้วสรุปว่าร้านสหกรณ์มีอัตราส่วนทุนหมุนเวียนอย่างรวดเร็วที่มีสภาพคล่องตัวสูงเป็นที่น่าพอใจทุกปี

2. อัตราส่วนทุนต่อหนี้สิน เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดจำนวนเงินทุนที่เจ้าของได้นำมาลงทุนกับจำนวนเงินที่ได้มาจากเจ้าหนี้ที่ อัตราส่วนที่ใช้มี 2 อัตราส่วน ได้แก่ อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้น และอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น การวิเคราะห์จะอาศัยตาราง 10 และ ตาราง 11 มาประกอบคำอธิบาย ตามลำดับ

ตาราง 10 อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้น ของร้านสหกรณ์วิทยาลัยศรีภูมิเขต จำกัด ปี 2532-2536

ปี	หนี้สินทั้งสิ้น (บาท)	สินทรัพย์ทั้งสิ้น (บาท)	อัตราส่วนหนี้สินต่อ สินทรัพย์ทั้งสิ้น (ต่อ 1)
2532	204,566.81	391,941.02	0.52
2533	274,791.13	521,707.91	0.53
2534	418,035.34	733,454.99	0.57
2535	282,896.83	610,634.35	0.46
2536	341,398.07	690,938.44	0.49

ที่มา : รายงานกิจการประจำปี ร้านสหกรณ์วิทยาลัยศรีภูมิเขต จำกัด พ.ศ. 2532-2536

อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้น ผลการคำนวณได้แสดงในตาราง 10
สินทรัพย์ทั้งสิ้น (หรือทุนดำเนินงานทั้งสิ้น) ในแต่ละบาทนั้นเกิดจากหนี้สินซึ่งอยู่ในระดับ
0.46-0.57 บาท โดยเฉพาะในช่วงปี 2532-2534 มีอัตราที่เพิ่มขึ้น สำหรับปี
2535-2536 มีอัตราต่ำกว่า 3 ปีแรก แต่ไม่มาก โดยที่อัตรามาตรฐานมิได้กำหนดไว้ แต่
ถัวเฉลี่ยสำหรับธุรกิจโดยทั่วไปเท่ากับ 0.33 : 1 นั้นย่อมหมายความว่าความเสี่ยงของ
ร้านสหกรณ์ในการชำระหนี้มีค่อนข้างสูง หรือกล่าวได้ว่า ร้านสหกรณ์จะก่อหนี้หรือหาทุน
ดำเนินงานจากภายนอกกระทำได้ลำบากขึ้น

ตาราง 11 อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของเจ้าของ ของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครุฑเกิด จำกัด
ปี 2532-2536

ปี	หนี้สินทั้งสิ้น (บาท)	สินทรัพย์ทั้งสิ้น (บาท)	อัตราส่วนหนี้สินต่อ สินทรัพย์เจ้าของ (ต่อ 1)
2532	204,566.81	187,374.21	1.09
2533	274,791.13	246,913.78	1.11
2534	418,035.34	315,419.65	1.23
2535	282,896.83	327,737.52	0.77
2536	341,398.07	349,540.37	0.88
	อัตราส่วนมาตรฐาน		0.74

ที่มา : 1) รายงานกิจการประจำปี ร้านสหกรณ์วิทยาลัยครุฑเกิด จำกัด พ.ศ. 2532-2536

2) อัตราส่วนทางการเงินมาตรฐาน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 2530

อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของเจ้าของ ผลการคำนวณจากตาราง 11 ส่วน
ของเจ้าของหรือทุนของสหกรณ์ในจำนวน 1 บาท จะมีหนี้สินอยู่ในระดับ 0.77-1.23 บาท

หมายความว่าในจำนวนทุนของสหกรณ์ 1 บาท สามารถเป็นเกราะคุ้มกันให้เจ้าหน้าที่มีความปลอดภัย สำหรับผลขาดทุนที่อาจจะเกิดขึ้นในส่วนของทุนของสหกรณ์ในช่วงปี 2532-2534 ไม่พอ หรือเจ้าหน้าที่ไม่ได้รับความคุ้มครองอยู่ 0.09, 0.11 และ 0.23 ตามลำดับ ย่อมแสดงว่าความเสี่ยงทางการเงินค่อนข้างสูง แต่สำหรับปี 2535-2536 มีอัตราลดลง จนพอที่จะทำให้เจ้าหน้าที่มีความปลอดภัยที่จะชำระหนี้ ความเสี่ยงจึงน้อยลงด้วย สำหรับอัตราส่วนมาตรฐานเท่ากับ 0.74 เมื่อเปรียบเทียบอัตราที่คำนวณได้ของสหกรณ์ จะเห็นว่าสูงกว่ามาตรฐานทุกปี จึงสรุปได้ว่า ความเสี่ยงในการชำระหนี้ของสหกรณ์มีค่อนข้างสูงจนถึงสูงมาก

3. อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดการบริหารเงินลงทุนว่าสหกรณ์ได้ลงทุนในสินทรัพย์ต่าง ๆ นั้นมีประสิทธิภาพเพียงใด อัตราส่วนที่ใช้มี 2 อัตราส่วน ได้แก่ อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ และอัตราการหมุนของสินทรัพย์ทั้งสิ้น การวิเคราะห์จะอาศัยตาราง 12 และ ตาราง 13 มาประกอบคำอธิบาย ตามลำดับ

อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ ผลการคำนวณตามตาราง 12 อัตราการหมุนเวียนอยู่ในช่วง 4.70-8.45 ครั้ง ภายในรอบระยะเวลา 1 ปี แสดงว่า 1 รอบปีบัญชีสหกรณ์สามารถจัดหาสินค้าจำหน่ายประมาณ 4.70-8.45 ครั้ง โดยแต่ละครั้ง จะใช้เวลาประมาณ 43-77 วัน โดยทั่วไปอัตราในแต่ละปีจะใกล้เคียงกัน มีเพียงปี 2535 เท่านั้นที่ต่ำกว่าปีอื่นอยู่มาก คือมีอัตราการหมุนอยู่เพียง 4.70 ครั้ง อันเป็นเหตุมาจากยอดขายของสหกรณ์ได้ลดลง เพราะราคาสินค้าค่อนข้างจะสูงขึ้น เนื่องจากเป็นที่ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มถูกนำมาใช้ แต่เมื่อเทียบกับอัตรามาตรฐานเท่ากับ 4.68 แล้ว จะเห็นว่าอัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงคลังของร้านสหกรณ์มีอัตราที่สูงกว่ามาก ทั้งนี้เป็นเพราะสหกรณ์มีการขายสินค้าให้กับทางวิทยาลัยเป็นส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งอย่างสม่ำเสมอตลอดปี แสดงว่าร้านสหกรณ์สามารถดำเนินงานได้ด้วยเงินลงทุนที่เกี่ยวกับสินทรัพย์ไปเพื่อสนองบริการต่อวิทยาลัยเป็นหลัก

ตาราง 12 อัตราการหมุนเวียนของสินค้ำคงเหลือ ของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด
ปี 2532-2536

ปี	ต้นทุนขาย (บาท)	สินค้ำคงเหลือเฉลี่ย (บาท)	อัตราการหมุนเวียน ของสินค้ำคงเหลือ (ครั้ง)
2532	1,022,391.66	121,044.39	8.45
2533	1,232,236.95	166,047.42	7.42
2534	1,545,199.38	194,047.83	7.94
2535	970,159.27	206,235.28	4.70
2536	1,584,435.98	218,077.73	7.27
อัตราส่วนมาตรฐาน			4.68

ที่มา : 1) รายงานกิจการประจำปี ร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด พ.ศ. 2532-2536

2) อัตราส่วนทางการเงินมาตรฐาน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 2530

หมายเหตุ $\text{สินค้ำคงเหลือเฉลี่ย} = \frac{\text{สินค้ำคงเหลือต้นปี} + \text{สินค้ำคงเหลือปลายปี}}{2}$

2

สินค้ำคงเหลือยกมาต้นปี 2532 เท่ากับ 92,015.46 บาท

ตาราง 13 อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งสิ้น ของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครุฑเกตุ จำกัด
ปี 2532-2536

ปี	ยอดขายสุทธิ (บาท)	สินทรัพย์ทั้งสิ้นเฉลี่ย (บาท)	อัตราการหมุนเวียนของ สินทรัพย์ทั้งสิ้น (รอบ)
2532	1,151,542.74	325,385.99	3.54
2533	1,401,751.11	456,824.47	3.07
2534	1,753,891.04	627,581.45	2.79
2535	1,141,779.17	672,044.67	1.70
2536	1,786,157.30	650,786.40	2.74
อัตราส่วนมาตรฐาน			3.01

ที่มา : 1) รายงานกิจการประจำปี ร้านสหกรณ์วิทยาลัยครุฑเกตุ จำกัด พ.ศ. 2532-2536

2) อัตราส่วนทางการเงินมาตรฐาน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 2530

หมายเหตุ สินทรัพย์ทั้งสิ้น = $\frac{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นต้นปี} + \text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นปลายปี}}{2}$

2

สินทรัพย์ทั้งสิ้นยกมาต้นปี 2532 เท่ากับ 258,830.95 บาท

อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งสิ้น ผลการคำนวณตามตาราง 13 อัตราการหมุนเวียนอยู่ในระดับ 1.70-3.54 รอบ แสดงว่าสินทรัพย์ที่สหกรณ์มีอยู่สามารถนำไปลงทุนให้กลับมาเป็นยอดขายได้ 1.70-3.54 รอบ ปีที่สูงที่สุดคือปี 2532 เท่ากับ 3.54 หลังจากนั้นแนวโน้มที่ลดลง และเมื่อเทียบกับอัตรามาตรฐานเท่ากับ 3.01 จะมีเพียงปี 2532 และ 2533 เท่านั้นที่สูงกว่ามาตรฐาน แสดงว่าประสิทธิภาพในการจัดการสินทรัพย์ทั้งหมด หรือทุนดำเนินงานทั้งหมดของสหกรณ์สำหรับช่วง 2 ปี ดังกล่าวอยู่ในเกณฑ์ดี แต่หลังจากนั้นแล้วอัตราจะต่ำกว่ามาตรฐานทั้งหมด แสดงว่าประสิทธิภาพในการจัดการสินทรัพย์มีคุณภาพแย่ลง

4. อัตราส่วนความสามารถทำกำไร เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดผลการดำเนินงานของสหกรณ์ ว่าดำเนินงานไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด อัตราส่วนที่ใช้มี 3 อัตราส่วน ได้แก่ อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้น และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น การวิเคราะห์จะอาศัยตาราง 14 ตาราง 15 และตาราง 16 มาประกอบคำอธิบาย ตามลำดับ

ตาราง 14 อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย ของร้านสหกรณ์วิทยาลัยศรีนครินทร์ จำกัด ปี 2532-2536

ปี	กำไรสุทธิประจำปี (บาท)	ยอดขายสุทธิ (บาท)	อัตราส่วนกำไรสุทธิ ต่อยอดขาย (ร้อยละ)
2532	70,366.77	1,151,542.74	6.11
2533	98,816.90	1,401,751.11	7.05
2534	120,904.71	1,753,891.04	6.89
2535	76,218.10	1,141,779.17	6.68
2536	65,365.76	1,786,157.30	3.66
อัตราส่วนมาตรฐาน			7.58

- ที่มา : 1) รายงานกิจการประจำปี ร้านสหกรณ์วิทยาลัยศรีนครินทร์ จำกัด พ.ศ. 2532-2536
2) อัตราส่วนทางการเงินมาตรฐาน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 2530

อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย จากผลการคำนวณตามตาราง 14 อัตราส่วนอยู่ในระดับร้อยละ 3.66-7.05 หมายความว่าในยอดขาย 100 บาท ร้านสหกรณ์จะมีกำไรอยู่ในระดับ 3.66-7.05 บาท เมื่อเทียบกับอัตรามาตรฐานเท่ากับร้อยละ 7.58 จะเห็นว่าตั้งแต่ปี 2532-2536 ร้านสหกรณ์มีอัตราส่วนที่ต่ำกว่ามาตรฐานทุกปี แสดงว่าผู้

บริหารไม่สามารถควบคุมค่าใช้จ่ายได้ ถึงแม้ว่าร้านสหกรณ์ไม่ต้องเสียค่าน้ำค่าไฟ ค่าเช่าสถานที่ โดยเฉพาะปี 2536 มีอัตราต่ำกว่ามากจนน่าเป็นห่วง ซึ่งเป็นเพราะร้านสหกรณ์มีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้นเป็นจำนวนเงินที่มากผิดปกติ โดยเฉพาะค่าเบี้ยประชุมคณะกรรมการ และค่าซ่อมแซมบำรุงรักษาสินทรัพย์ แต่หลังจากปี 2536 อัตราส่วนน่าจะดีขึ้นบ้าง เพราะค่าซ่อมแซมบำรุงรักษาสินทรัพย์ก็จะมีน้อยลงหรืออาจจะไม่เกิดขึ้นเลย จะมีเพียงค่าเบี้ยประชุมเท่านั้นที่ผู้บริหารควรที่จะนำมาพิจารณาว่าสมควรจะจ่ายให้น้อยลงได้เท่าไร จึงสรุปได้ว่าผลการดำเนินงานในช่วงปี 2532-2536 ไม่มีประสิทธิภาพ และแนวโน้มในปีต่อ ๆ ไป ก็คาดว่าผลการดำเนินงานอาจไม่ดีขึ้น ทั้งนี้เพราะค่าใช้จ่ายแต่ละรายการที่จะเกิดขึ้นจะมีจำนวนเงินมากถ้าหากว่าผู้บริหารไม่สามารถควบคุมให้ดี

ตาราง 15 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้น ของร้านสหกรณ์วิทยาลัยศรีภูมิ จำกัด จำกัด ปี 2532-2536

ปี	กำไรสุทธิจากการดำเนินงาน (บาท)	สินทรัพย์ทั้งสิ้นเฉลี่ย (บาท)	อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้น (ร้อยละ)
2532	39,579.83	325,385.99	21.38
2533	97,983.06	456,824.47	21.45
2534	119,169.83	627,581.45	18.99
2535	75,481.90	672,044.67	11.23
2536	64,687.57	650,786.40	9.94
อัตราส่วนมาตรฐาน			22.92

ที่มา : 1) รายงานกิจการประจำปี ร้านสหกรณ์วิทยาลัยศรีภูมิ จำกัด พ.ศ. 2532-2536

2) อัตราส่วนทางการเงินมาตรฐาน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 2530

หมายเหตุ กำไรสุทธิจากการดำเนินงาน = กำไรสุทธิประจำปี - รายได้อื่น

อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้น จากผลการคำนวณตามตาราง 15 อัตราผลตอบแทนอยู่ในระดับร้อยละ 9.94-21.45 หมายความว่าสินทรัพย์ทั้งสิ้นที่ร้านสหกรณ์มีอยู่ 100 บาท สามารถหมุนกลับมาเป็นผลตอบแทนได้ 9.94-21.45 บาท ซึ่งมีแนวโน้มลดลงตลอดทุกปี แสดงว่าร้านสหกรณ์ใช้เงินทุนเป็นไปอย่างขาดประสิทธิภาพและเมื่อเปรียบเทียบกับอัตรามาตรฐานเท่ากับร้อยละ 22.92 จะเห็นว่าอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมของร้านสหกรณ์ต่ำกว่ามาตรฐานทุกปี ในช่วงปี 2532-2533 ต่ำกว่าเพียงเล็กน้อย แต่สำหรับปี 2534-2536 จึงต่ำกว่ามากจนน่าใจหาย นั่นย่อมแสดงว่าการใช้เงินทุนของสหกรณ์มีประสิทธิภาพแย่งเรื้อย ๆ หรืออาจกล่าวได้ว่าการใช้เงินทุนของสหกรณ์เกิดการสูญเปล่ามากขึ้น

ตาราง 16 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด ปี 2532-2536

ปี	กำไรสุทธิประจำ (บาท)	ส่วนของผู้ถือหุ้นเฉลี่ย (บาท)	อัตราผลตอบแทนต่อ ส่วนของผู้ถือหุ้น (ร้อยละ)
2532	70,366.77	164,157.58	42.87
2533	98,816.90	217,144.00	45.51
2534	120,904.71	281,166.72	43.00
2535	76,218.10	321,578.59	23.70
2536	65,365.76	338,638.95	19.30
อัตราส่วนมาตรฐาน			37.59

ที่มา : 1) รายงานกิจการประจำปี ร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด พ.ศ. 2532-2536

2) อัตราส่วนทางการเงินมาตรฐาน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 2530

หมายเหตุ ส่วนของผู้ถือหุ้นเฉลี่ย = $\frac{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้นต้นปี} + \text{ส่วนของผู้ถือหุ้นปลายปี}}{2}$

2

ส่วนของผู้ถือหุ้นในที่นี้ก็คือ ทุนของสหกรณ์นั่นเอง ซึ่งมียอดยกมาต้นปี 2532 เท่ากับ 140,940.94 บาท

อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้เจ้าของ หรืออัตราผลตอบแทนต่อทุนของสหกรณ์
 ผลการคำนวณตามตาราง 16 อัตราผลตอบแทนอยู่ในระดับร้อยละ 19.30-45.51 หมายความว่าส่วนของผู้ถือหุ้นที่มีอยู่ 100 บาท สามารถนำไปลงทุนแล้วหมุนกลับมาเป็นผลตอบแทนได้ 19.30-45.51 บาท ซึ่งมีแนวโน้มลดลงทุกปี ทั้งนี้ก็ด้วยเหตุว่า โครงสร้างของเงินทุนที่ประกอบด้วยทุนของสหกรณ์เอง และทุนที่ได้มาจากการก่อหนี้สิน จะมีหนี้สินอยู่มากกว่าในช่วงปี 2532-2534 แสดงว่าสหกรณ์ได้ใช้เงินทุนจากหนี้สินมาบริหารเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้สมาชิกจะได้รับผลประโยชน์ในช่วงปี 2532-2534 เป็นอย่างมาก แต่ในช่วงปี 2535-2536 อัตราส่วนจะลดลงเหลือเพียงร้อยละ 23.70 และร้อยละ 19.30 ตามลำดับ อันเป็นผลมาจากสัดส่วนทุนของสหกรณ์มีมากกว่าหนี้สิน อีกทั้งในปี 2536 สหกรณ์มีค่าใช้จ่ายสูงขึ้นอย่างผิดปกติ บ่อแสดงว่าสหกรณ์ได้ใช้เงินทุนของสหกรณ์เองไปอย่างสูญเปล่า ซึ่งจะทำให้สมาชิกเสียประโยชน์ และเมื่อเทียบกับอัตรามาตรฐานเท่ากับร้อยละ 37.59 ในช่วงปี 2532-2534 อัตราผลตอบแทนของสหกรณ์สูงกว่ามาตรฐานค่อนข้างมาก แสดงว่าในช่วงปีดังกล่าวมีผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพค่อนข้างดี แต่หลังจากช่วงปีดังกล่าวแล้วอัตราผลตอบแทนจะต่ำกว่ามาตรฐานมาก แสดงว่าประสิทธิภาพของผลการดำเนินงานมีคุณภาพแย่งลงมากเช่นกัน

ผลการวิเคราะห์งบการเงิน

การวิเคราะห์งบการเงิน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 วิธี คือ การวิเคราะห์อัตราร้อยละของแนวโน้ม การวิเคราะห์การย่อด้านตามแนวตั้ง และการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน โดยอาศัยข้อมูลทางบัญชีจากงบการเงินต่าง ๆ ได้แก่ งบดุล และงบกำไรขาดทุนเป็นหลัก ส่วนงบต้นทุนขาย รายละเอียดค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร และงบแสดงการเปลี่ยนแปลงฐานะทางการเงิน (ดูภาคผนวก ง) จะนำมาเป็นข้อมูลสนับสนุนผลการวิเคราะห์ทั้ง 3 วิธี ประกอบกัน ปรากฏว่าการจัดการด้านการเงินของสหกรณ์มีประสิทธิภาพไม่เป็นที่น่าพอใจ ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (อาศัยตาราง 4, 5, 6, 7, และ 17 มาประกอบคำอธิบาย)

ตาราง 17 สรุปอัตราส่วนทางการเงินของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด ปี 2532-2536

อัตราส่วน		ปี					อัตราส่วน มาตรฐาน
		2532	2533	2534	2535	2536	
อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	(ต่อ 1)	2.07	20.3	1.86	2.39	2.17	2.88
อัตราส่วนทุนหมุนเวียนอย่างรวดเร็ว	(ต่อ 1)	1.24	1.30	1.32	1.55	1.42	1.00*
อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้น	(ต่อ 1)	0.52	0.53	0.57	0.46	0.49	0.33*
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	(ต่อ 1)	1.09	1.11	1.23	0.77	0.88	0.74
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	(ต่อ 1)	1.09	1.11	1.23	0.77	0.88	0.74
อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย	(ร้อยละ)	6.11	7.05	6.89	6.68	3.66	7.58
อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้น	(ร้อยละ)	21.38	21.45	18.99	11.23	9.94	22.92
อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	(ร้อยละ)	42.87	45.51	43.00	23.70	19.30	37.59

ที่มา : 1) จัดทำขึ้นจากข้อมูลในตาราง 8 - ตาราง 16

2) อัตราส่วนทางการเงินมาตรฐาน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 2530

3) มหาวิทยาลัยรามคำแหง การบัญชีวิเคราะห์งบการเงิน 2536

หมายเหตุ * เป็นอัตราส่วนสำหรับธุรกิจโดยทั่วไป

1. ประสิทธิภาพหรือความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้น

การดำเนินธุรกิจทางด้านการค้ามักจะต้องมีหนี้สินที่จะต้องชำระอยู่เป็นประจำ โดยเฉพาะหนี้สินระยะสั้น ซึ่งเกิดจากการซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ ตลอดจนเงื่อนไขต่าง ๆ ฯลฯ หนี้สินระยะสั้นหรือหนี้สินหมุนเวียนเป็นหนี้สินที่ต้องชำระภายใน 1 ปี นับแต่วันที่ในงบดุล ถ้าธุรกิจรวมทั้งสหกรณ์ได้มีการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความคล่องตัวเท่าที่ควร ก็จะสามารถชำระหนี้สินระยะสั้นที่ถึงกำหนดชำระได้ โดยหมุนสินทรัพย์หมุนเวียนที่มีไม่เงินสด ได้แก่ ลูกหนี้ และสินค้า ให้เป็นเงินสดภายในเวลาอันสมควร เพื่อนำไปชำระหนี้สินระยะสั้นได้

สำหรับร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จะเห็นว่าส่วนประกอบของสินทรัพย์หมุนเวียนมีอยู่ 2 รายการที่ทำให้สภาพคล่องต่ำ คือลูกหนี้-สินค้าขาดบัญชี ที่มีจำนวนมากพอสมควร ประมาณร้อยละ 30.24-15.26 ในปี 2532-2536 ซึ่งไม่แน่นอนว่าจะได้รับชำระคืนเมื่อไหร่ อีกรายการหนึ่งก็คือ เงินฝากธนาคาร อันเป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันผู้จัดการสหกรณ์ไม่มีกรรมสิทธิ์ที่จะนำไปใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนได้ ประมาณร้อยละ 60 ของรายการเงินสดและเงินฝากธนาคาร (จำนวนเงินดังกล่าวควรจะเป็นรายการหนึ่งของสินทรัพย์อื่น มีชื่อรวมอยู่ในสินทรัพย์หมุนเวียน) หรือประมาณร้อยละ 5.01-3.83 ของหนี้สินอื่นในปี 2532-2536 ย้อนกลับมาดูทางด้านหนี้สินระยะสั้นบ้าง จะมีอยู่ 2 รายการเหมือนกัน ที่มีจำนวนเงินมากพอสมควร คือ ค่าบำรุงสันติภาพสหกรณ์ฯ และเงินปันผลและเฉลี่ยคืนค้างจ่าย เมื่อมาเปรียบเทียบกันจะเห็นว่าเงินสดและเงินฝากธนาคารมีไม่พอจ่ายแล้ว โดยเฉพาะในปี 2536 ร้านสหกรณ์มีเงินสดและเงินฝากธนาคารเพียง 42,736.86 บาท ขณะที่ค่าบำรุงสันติภาพสหกรณ์ฯ และเงินปันผลและเฉลี่ยคืนค้างจ่ายรวมกันถึง 44,843.04 บาท (27,615.12+17,227.92) สำหรับเจ้าหน้าที่การค้าสหกรณ์จะชำระคืนให้เมื่อได้รับชำระหนี้จากวิทยาลัยโดยทันที เมื่อมาพิจารณาถึงอัตราส่วนทุนหมุนเวียน จะเห็นว่าต่ำกว่ามาตรฐานทุกปีและมีบางปีที่ต่ำมาก ถึงแม้ว่าอัตราส่วนทุนหมุนเวียนอย่างรวดเร็ว จะอยู่ในเกณฑ์ดี แต่อย่าลืมว่าในอัตราส่วนทุนหมุนเวียนอย่างรวดเร็ว ได้มีลูกหนี้สินค้าขาดบัญชี ซึ่งมีคุณภาพไม่ดี และเงินฝากธนาคารที่สหกรณ์ไม่มีสิทธินำออกมาใช้ ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าประสิทธิภาพหรือความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นของร้านสหกรณ์ไม่เป็นที่พอใจ

2. ประสิทธิภาพและความสามารถในการจัดหาและใช้เงินทุน

การดำเนินธุรกิจไม่ว่าจะอยู่ในรูปใดรวมทั้งสหกรณ์ หากมีการจัดหาทุนจากแหล่งอื่นนอกเหนือไปจากทุนของตนเอง เช่น การกู้ยืม การได้เครดิตทางการค้า และเงินเบิกเกินบัญชี เป็นต้น มาใช้ในการดำเนินธุรกิจด้วยก็จะทำให้เจ้าของธุรกิจได้รับผลประโยชน์เพิ่ม ถ้ามีกำไรจากการดำเนินงาน ซึ่งจะต้องคำนึงต้นทุนของเงินทุนจากแหล่งอื่นด้วยว่าจะต้องไม่สูงกว่าอัตราผลตอบแทนการใช้ทรัพย์สิน จึงจะบังเกิดผลดีแก่ธุรกิจและผู้ถือหุ้นจะได้รับเงินปันผลมากขึ้น แต่ถ้าธุรกิจประสบความล้มเหลว ผลขาดทุนจะเกิดแก่ผู้ถือหุ้นเพียงส่วนน้อย นอกจากนี้จะต้องพิจารณาถึงสัดส่วนของทุนของตนเอง กับทุนจากแหล่งอื่น หรือโครงสร้างของเงินทุนว่ามีสภาพเช่นใด ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการจัดหาทุนมาใช้ในการดำเนินงาน รวมทั้งการชำระคืนอย่างเหมาะสม

สำหรับร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต ทุนดำเนินการหรือสินทรัพย์ที่มีอยู่ทั้งสิ้นมีส่วนประกอบที่เกิดจากหนี้สิน ซึ่งเป็นหนี้สินระยะสั้นและหนี้สินอื่น (ไม่มีหนี้สินระยะยาว) ในช่วงปี 2532-2536 ร้อยละ 49.41-52.19 หรือกล่าวได้ว่า โครงสร้างของเงินทุนประกอบด้วยทุนของสหกรณ์เอง และทุนที่เกิดจากการก่อหนี้ มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ สัดส่วนของหนี้สินรวมต่อหนี้สินและทุนของสหกรณ์ในระหว่างปี 2532-2536 อยู่ในช่วงร้อยละ 52.19-49.41 ขณะเดียวกันทุนของสหกรณ์ในระหว่างปี 2532-2536 อยู่ในช่วงร้อยละ 47.18-50.59 ตามลำดับ สำหรับอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้นและอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น เมื่อเทียบกับธุรกิจทั่วไปและอัตรามาตรฐาน ปรากฏว่าอัตราส่วนของสหกรณ์จะต่ำกว่าเกือบทุกปี เช่นเดียวกันอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ถึงแม้ว่าในช่วงปี 2532-2534 จะดีกว่ามาตรฐาน แต่พอถึงปี 2535-2536 อัตราผลตอบแทนกลับต่ำกว่ามาตรฐานเป็นอย่างมาก ดังนั้นในการขยายแหล่งเงินทุนจากภายนอกซึ่งเป็นหนี้สินระยะยาวจะมีโอกาสทำได้ต่ำมาก ๆ เพราะอาจจะทำให้เกิดปัญหาสภาพคล่องในการชำระหนี้หรือมีความเสี่ยงทางการเงินสูง อีกทั้งอาจจะทำให้ผลประโยชน์ที่สมาชิกต้องลดลงไปอีก ซึ่งจะเห็นได้ว่าถึงแม้ปัจจุบันสหกรณ์ไม่มีต้นทุน(ดอกเบี้ย) เกี่ยวกับหนี้สินผลประโยชน์ที่สมาชิกจะได้ก็มีแนวโน้มลดลงอยู่แล้ว ซึ่งดูได้จากอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น จึงสรุปได้ว่าประสิทธิภาพหรือความสามารถในการจัดหา และใช้เงินทุนไม่เป็นที่พอใจ

3. ประสิทธิภาพหรือความสามารถในการดำเนินงาน

การดำเนินงานธุรกิจของสหกรณ์ย่อมมีทรัพยากรหรือสินทรัพย์ที่นำมาใช้ในการลงทุน การลงทุนในสินทรัพย์จะต้องพิจารณาว่าจะใช้สินทรัพย์ไปในทางใดเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงจะทำให้การบริหารมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ สินทรัพย์ที่มีอยู่ทั้งหมดควรจะนำไปหมุนประกอบธุรกิจอย่างเต็มที่ ไม่ควรมีสินทรัพย์รายการใด ๆ ที่จมอยู่กับที่โดยไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ ซึ่งหมายถึงความสูญเสียเปล่าของทรัพยากร

สำหรับร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต สินทรัพย์ที่มีอยู่ทั้งสิ้นสามารถนำไปหมุนให้เกิดประโยชน์ทางด้านรายได้ยังไม่มากเท่าที่ควร ถึงแม้ว่าแนวโน้มของยอดขายจะมีอัตราเพิ่มขึ้นเกือบทุกปี กล่าวคือในปี 2533, 2534 และ 2536 จะมีอัตราการเพิ่มขึ้นร้อยละ 21.73, 25.12 และ 56.44 จะมีเพียงปี 2535 เท่านั้นที่มีอัตราลดลงร้อยละ 34.90 อีกทั้งในปี 2536 สหกรณ์ได้นำเงินไปลงทุนซื้อหุ้นบริษัท สหประกันชีวิต เป็นจำนวน 10,000 บาท หรือประมาณร้อยละ 1.45 ของสินทรัพย์รวม ซึ่งยังไม่สมควรอันจะทำให้สภาพคล่องลด ลึกลงไปหมุนให้เกิดรายได้จากการขายจะดีกว่า และ เมื่อพิจารณาอัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ และอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งสิ้นเปรียบกับอัตรามาตรฐาน จะเห็นว่าอัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือสูงกว่ามาตรฐานทุกปีเนื่องจากสหกรณ์ได้ขายสินค้าส่วนใหญ่ให้กับทางวิทยาลัยอย่างสม่ำเสมอตลอดปี แต่สำหรับอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งสิ้นในช่วง 2 ปีแรกจะสูงกว่ามาตรฐาน เป็นเพราะในช่วงนี้ต้นทุนสินค้ายังไม่สูงมากนัก สหกรณ์จึงสามารถขายได้สูงกว่าราคาต้นทุนได้มาก แต่ในช่วง 3 ปีหลัง จะเห็นว่าต่ำกว่ามาตรฐาน เนื่องจากสินค้าที่ขายให้ทางวิทยาลัยในช่วงนี้จะขายได้สูงกว่าต้นทุนไม่มาก และมีจำนวนไม่น้อยที่ต้องขายต่ำกว่าราคาทุนทำให้ปริมาณธุรกิจในช่วงที่ผ่านมายังมีไม่มากเท่าที่ควร จึงสรุปได้ว่าประสิทธิภาพหรือความสามารถในการดำเนินงานไม่เป็นที่น่าพอใจ

4. ประสิทธิภาพหรือความสามารถในการทำกำไร

สินทรัพย์หรือทุนดำเนินงานทั้งสิ้น โดยทั่วไปแล้วสหกรณ์ได้มาหรือเกิดจากทุนของตนเอง แครดิตต่าง ๆ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งหนี้สินอื่น จำเป็นที่ผู้บริหาร

จะต้องมีการใช้สินทรัพย์ที่มีอยู่ทั้งสิ้นในการดำเนินธุรกิจเพื่อให้บริการแก่สมาชิกอย่างเหมาะสม และได้ผลตอบแทนจากกำไรอย่างคุ้มค่าเท่าที่ควร สหกรณ์จะได้รับความเจริญเติบโตและดำรงอยู่เพื่อให้บริการแก่สมาชิกตลอดไปเป็นสำคัญ

สำหรับร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต ผลกำไรที่สหกรณ์สามารถทำได้ในช่วงที่ผ่านมา มีแนวโน้มที่จะลดลง ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากการใช้สินทรัพย์โดยไม่มีการควบคุมอย่างเหมาะสมจนทำให้เกิดค่าใช้จ่ายมากขึ้นเกินความจำเป็น พิจารณาอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้น ซึ่งต่ำกว่ามาตรฐานทุกปี อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขายก็ต่ำกว่ามาตรฐานทุกปีเช่นกัน โดยเฉพาะปี 2536 ถึงแม้ว่าการขายสินค้าโดยทั่วไปของร้านสหกรณ์จะมีราคาค่อนข้างสูง ทำให้แนวโน้มของยอดขายจะมีอัตราเพิ่มขึ้นเกือบทุกปีก็ตาม นั้นย่อมแสดงว่าการขายในราคาที่สูงไม่ใช่เป็นเรื่องดีตลอดไป ถ้าหากการควบคุมค่าใช้จ่ายไม่เป็นผล อีกทั้งอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นก็มีแนวโน้มลดลงเป็นอย่างมาก ซึ่งย่อมส่งผลถึงผลตอบแทนที่สมาชิกจะได้อาจลดลงไปด้วย จึงสรุปได้ว่าประสิทธิภาพหรือความสามารถในการทำกำไร ไม่เป็นที่น่าพอใจ

การวิเคราะห์แบบสอบถาม

(Questionnaire Analysis)

เพื่อต้องการทราบว่า การจัดการด้านทั่วไปของร้านสหกรณ์มีประสิทธิภาพเพียงใดในระยะเวลาที่ผ่านมาตั้งแต่ปี 2532-2536 สหกรณ์สามารถให้บริการแก่สมาชิกและด้านอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ได้เพียงพอตามความต้องการของสมาชิกหรือไม่นั้น จะได้ทราบว่าปัญหาอุปสรรคและแนวทางที่จะปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นอย่างไร เพราะถึงแม้ว่าจะได้ทำการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการจัดการด้านการเงินแล้วก็ตาม ก็ยังไม่สามารถบอกถึงผลการดำเนินงานที่แท้จริงได้ ผู้วิจัยจึงได้นำแบบสอบถามไปสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับขบวนการจัดการทั่วไปของสหกรณ์ จากบุคคลต่าง ๆ ที่มีส่วนร่วมในการจัดการด้านนี้ได้แก่ สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ ฝ่ายจัดการ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ซึ่งเป็นข้อคำถามทั้งสิ้น 57 ข้อ โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับ

ความรู้ การส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ทางด้านสหกรณ์ มี 8 ข้อ เริ่มตั้งแต่ ข้อ 1-8 ส่วนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการดำเนินงานทั่วไปและการบริการของสหกรณ์ มี 44 ข้อ เริ่มตั้งแต่ ข้อ 9-52 และส่วนที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและการจัดสรรกำไร มี 5 ข้อ เริ่มตั้งแต่ ข้อ 53-57 โดยใช้แบบสอบถามชุดเดียวกัน หลังจากนั้นได้ทำแบบสอบถามมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการตอบแต่ละข้อของผู้ตอบทั้งหมดรวมกัน โดยใช้โปรแกรม SPSS/PC+ Version 3.01 และเพื่อต้องการทราบว่า การจัดการทั่วไปของสหกรณ์มีประสิทธิภาพหรือไม่ ผู้วิจัยจึงนำค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ไปเทียบกับเกณฑ์ 3.40 (μ) ซึ่งผู้วิจัยตั้งไว้ โดยใช้การทดสอบค่า Z

แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาทั้ง 57 ข้อ ได้นำไปสอบถามความเชื่อมั่นจากตัวอย่างสมาชิก 15 คน และคณะกรรมการดำเนินการ 7 คน รวมเป็น 22 คน เพื่อหาความเชื่อถือได้ ปรากฏว่าได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น = 0.9335 แสดงว่าข้อคำถามที่สร้างขึ้นมามีความเชื่อมั่นสูง สามารถนำไปใช้สอบถามความคิดเห็นได้

และด้วยเหตุที่ว่าสมาชิกของร้านสหกรณ์ประกอบด้วยนักศึกษา - น้อยกว่าอาจารย์ของวิทยาลัยเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยจึงต้องการทราบถึงสาเหตุที่นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่สมัครเป็นสมาชิกของร้านสหกรณ์ จึงได้สร้างแบบสอบถามขึ้นมาอีก 1 ชุด เพื่อสอบถามถึงสาเหตุดังกล่าวจากนักศึกษาที่มีได้เป็นสมาชิกของร้านสหกรณ์ โดยมีข้อคำถามทั้งสิ้น 14 ข้อ

ผลการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นต่อขบวนการจัดการด้านทั่วไป

จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยส่งไปให้บุคคลฝ่ายต่าง ๆ กรอกข้อมูล แล้วรวบรวมกลับคืน ปรากฏว่า ส่งแบบสอบถามให้สมาชิก 110 ชุด ได้รับกลับคืนมา 104 ชุด นอกนั้นได้รับคืนครบ คือ คณะกรรมการ 7 ชุด ฝ่ายจัดการ 2 ชุด และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ 2 ชุด รวมได้รับกลับคืน 115 ชุด สำหรับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะไม่นำข้อมูลของฝ่ายจัดการและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์มาแสดง เนื่องจากประชาน้อย รวมทั้งการวิเคราะห์ความคิดเห็นของสมาชิก คณะกรรมการ ฝ่ายจัดการ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ เกี่ยวกับขบวนการจัดการทั่วไปของสหกรณ์ จะวิเคราะห์รวมกัน เพราะ

ต้องการทราบเพียงว่าการจัดการทั่วไปของร้านสหกรณ์มีประสิทธิภาพหรือไม่เพียงใด ทั้งนี้ เพราะบุคคลทั้ง 4 ฝ่าย เป็นผู้มีส่วนร่วมในการจัดการนั่นเอง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิก

ตาราง 18 จำนวนสมาชิกแยกประเภทตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	41	39.42
หญิง	63	60.58
รวม	104	100.00

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า สมาชิกของร้านสหกรณ์ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 104 คน เป็นเพศชายจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 39.42 และเป็นเพศหญิง จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 60.58

ตาราง 19 จำนวนสมาชิกแยกประเภทตามอายุ

ช่วงอายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
20-30 ปี	24	23.08
31-40 ปี	24	23.08
41-50 ปี	49	47.11
51 ปีขึ้นไป	7	6.73
รวม	104	100.00

$$\bar{X} = 38.82$$

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า สมาชิกของร้านสหกรณ์มีอายุอยู่ในเกณฑ์เฉลี่ย 38 ปี อายุอยู่ในช่วง 20-30 ปี 24 คน หรือร้อยละ 23.08 อยู่ในช่วง 31-40 ปี 24 คน หรือร้อยละ 23.08 อยู่ในช่วง 41-50 ปี 49 คน หรือร้อยละ 47.11 อายุ 51 ปีขึ้นไป 7 คน หรือร้อยละ 6.73

ตาราง 20 จำนวนสมาชิกแยกประเภทตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	7	6.73
มัธยมศึกษาตอนต้น	2	1.92
มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช.	4	3.85
อนุปริญญา หรือ ปวส.	2	1.92
ปริญญาตรี	45	43.27
สูงกว่าปริญญาตรี	44	42.31
รวม	104	100.00

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า สมาชิกของร้านสหกรณ์มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา 7 คน หรือร้อยละ 6.73 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 2 คน หรือร้อยละ 1.92 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช. 4 คน หรือร้อยละ 3.85 มีการศึกษาในระดับอนุปริญญาหรือ ปวส. 2 คน หรือร้อยละ 1.92 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี 45 คน หรือร้อยละ 43.27 และมีการศึกษาระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี 44 คน หรือร้อยละ 42.31

ตาราง 21 จำนวนสมาชิกแยกประเภทตามอาชีพ

ตำแหน่ง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นักศึกษา	21	20.19
ลูกจ้างประจำ	14	13.46
ข้าราชการพลเรือน	3	2.89
ข้าราชการครู (อาจารย์)	66	63.46
รวม	104	100.00

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า สมาชิกของร้านสหกรณ์ เป็นนักศึกษา 21 คน หรือร้อยละ 20.19 เป็นลูกจ้างประจำ 14 คน หรือร้อยละ 13.46 เป็นข้าราชการพลเรือน 3 คนหรือร้อยละ 2.89 และเป็นข้าราชการครู (อาจารย์) 66 คน หรือร้อยละ 63.46

ตาราง 22 จำนวนสมาชิกแยกประเภทตามปริมาณธุรกิจที่ทำกับสหกรณ์

ปริมาณซื้อสินค้า/เดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1-500 บาท	96	92.31
501-1,000 บาท	7	6.73
1,001-1,500 บาท	1	0.96
รวม	104	100.00

$$\bar{X} = 254.90$$

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า สมาชิกของร้านสหกรณ์ได้มาทำธุรกิจหรือซื้อสินค้าจากร้านสหกรณ์ต่อเดือนประมาณ 254.90 บาท สมาชิกที่ทำธุรกิจกับสหกรณ์เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 1-500 บาท จำนวน 96 คน หรือร้อยละ 92.31 อยู่ระหว่าง 501-1,000 บาท จำนวน 7 คน หรือร้อยละ 6.73 อยู่ระหว่าง 1,001-1,500 บาท จำนวน 1 คน หรือร้อยละ 0.96

ตาราง 23 จำนวนสมาชิกแยกประเภทตามจำนวนถือหุ้น

จำนวนหุ้นที่ถือ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1-3 หุ้น	86	82.69
4-6 หุ้น	12	11.54
7-10 หุ้น	6	5.77
รวม	104	100.00

$$\bar{X} = 2.11$$

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า สมาชิกของร้านสหกรณ์ถือหุ้นโดยเฉลี่ยประมาณ 2 หุ้นต่อคน สมาชิกที่ถือหุ้นอยู่ระหว่าง 1-3 หุ้น จำนวน 86 คน หรือร้อยละ 82.69 อยู่ระหว่าง 4-6 หุ้น จำนวน 12 คน หรือร้อยละ 11.54 และอยู่ระหว่าง 7-10 หุ้น จำนวน 6 คน หรือร้อยละ 5.77

1.2 ข้อมูลทั่วไปของคณะกรรมการดำเนินการ

ตาราง 24 จำนวนคณะกรรมการแยกประเภทตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	0	00.00
หญิง	7	100.00
รวม	7	100.00

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 7 คน เป็นหญิง หรือร้อยละ 100

ตาราง 25 จำนวนคณะกรรมการแยกประเภทตามอายุ

ช่วงอายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
20-30 ปี	0	0.00
31-40 ปี	1	14.29
41-50 ปี	6	85.71
51 ปีขึ้นไป	0	0.00
รวม	7	100.00

$$\bar{X} = 45.86$$

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์มีอายุอยู่ใน
เกณฑ์เฉลี่ย 45 ปี คณะกรรมการที่มีอายุต่ำสุด 40 ปี และอายุสูงสุด 50 ปี

ตาราง 26 จำนวนคณะกรรมการแยกประเภทตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	0	0.00
มัธยมศึกษาตอนต้น	0	0.00
มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช.	0	0.00
อนุปริญญา หรือ ปวส.	0	0.00
ปริญญาตรี	2	28.57
สูงกว่าปริญญาตรี	5	71.43
รวม	7	100.00

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า คณะกรรมการดำเนินการของร้านสหกรณ์มีการ
ศึกษาในระดับปริญญาตรี 2 คน หรือร้อยละ 28.57 ระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี 5 คน หรือ
ร้อยละ 71.43

ตาราง 27 จำนวนคณะกรรมการแยกประเภทตามอาชีพ

ตำแหน่ง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นักศึกษา	0	0.00
ลูกจ้างประจำ	0	0.00
ข้าราชการพลเรือน	0	0.00
ข้าราชการครู (อาจารย์)	7	100.00
รวม	7	100.00

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า คณะกรรมการดำเนินการของร้านสหกรณ์ เป็น
ข้าราชการครู (อาจารย์) ทั้งหมด 7 คน หรือร้อยละ 100

ตาราง 28 จำนวนคณะกรรมการแยกประเภทตามปริมาณธุรกิจที่ทำกับสหกรณ์

ปริมาณซื้อสินค้า/เดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1-500 บาท	5	71.43
501-1,000 บาท	2	28.57
1,001-1,500 บาท	0	0.00
รวม	7	100.00

$$\bar{X} = 428.57$$

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า คณะกรรมการดำเนินการของร้านสหกรณ์ได้มาทำธุรกิจหรือซื้อสินค้าจากร้านสหกรณ์ต่อเดือนประมาณ 428.57 บาท คณะกรรมการที่ทำธุรกิจกับสหกรณ์เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 1-500 บาทจำนวน 5 คน หรือร้อยละ 71.43 อยู่ระหว่าง 501-1,000 บาท จำนวน 2 คน หรือร้อยละ 28.57

ตาราง 29 จำนวนคณะกรรมการดำเนินการแยกประเภทตามจำนวนถือหุ้น

จำนวนหุ้นที่ถือ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1-3 หุ้น	4	57.14
4-6 หุ้น	2	28.57
7-10 หุ้น	1	14.29
รวม	7	100.00

$$\bar{X} = 3.57$$

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า คณะกรรมการดำเนินการของร้านสหกรณ์ถือหุ้นโดยเฉลี่ยประมาณ 3-4 หุ้นต่อคน คณะกรรมการที่ถือหุ้นอยู่ระหว่าง 1-3 หุ้น จำนวน 4 คน หรือร้อยละ 57.14 อยู่ระหว่าง 4-6 หุ้น จำนวน 2 คน หรือร้อยละ 28.57 และถือหุ้น 10 หุ้น มีเพียงคนเดียว หรือร้อยละ 14.29

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของสมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ ผู้จัดการและพนักงาน และ
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ที่มีต่อขบวนการจัดการด้านทั่วไปของสหกรณ์

ตาราง 30 ความคิดเห็นที่มีต่อขบวนการจัดการทั่วไปของสหกรณ์

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	จำนวน
1. คณะกรรมการส่วนใหญ่มีความรู้ด้านสหกรณ์ดี	3.03	0.79	115
2. ผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์มีความรู้ด้านสหกรณ์ดี	3.36	0.66	115
3. สมาชิกส่วนใหญ่มีความรู้ด้านสหกรณ์ดี	2.75	0.76	115
4. คณะกรรมการ ผู้จัดการ ให้ความรู้ด้านสหกรณ์แก่สมาชิกเป็นอย่างดี	2.53	0.81	115
5. คณะกรรมการ ผู้จัดการ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ได้พยายามเผยแพร่ความรู้ด้านสหกรณ์แก่สมาชิกและบุคคลทั่วไปในชุมชนเสมอ	2.23	0.87	115
6. สมาชิกได้รับความรู้อย่างมากจากสหกรณ์	2.27	0.68	115
7. สหกรณ์เผยแพร่ข่าวสารกิจการสหกรณ์ให้สมาชิกทราบอยู่เป็นประจำ	2.12	0.76	115
8. การดำเนินงานของสหกรณ์ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้การสอนด้านสหกรณ์เป็นอย่างดี	2.33	0.87	115
9. สมาชิกส่วนใหญ่สมัคร เป็นสมาชิกของร้านสหกรณ์ด้วยความสมัครใจ	3.96	0.96	115
10. สมาชิกส่วนใหญ่เข้าร่วมประชุมใหญ่ทุกครั้งที่มีการประชุม	2.68	0.94	115

ตาราง 30 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	จำนวน
11. คณะกรรมการส่วนใหญ่เข้าร่วมประชุมใหญ่ทุกครั้งที่มีการประชุม	3.40	0.93	115
12. คณะกรรมการได้มีการประชุมปรึกษาหารือกันอย่างเพียงพอต่อความจำเป็นเสมอมา	3.33	0.73	115
13. คณะกรรมการส่วนใหญ่เข้าร่วมประชุมประจำเดือนทุกครั้ง	3.23	0.78	115
14. การตัดสินใจในการดำเนินงานของสภกรรมจากมติของคณะกรรมการ มีไข่มมาจากความเห็นของคณะกรรมการบางคน	3.55	0.91	115
15. คณะกรรมการเลือกสรรวิธีการดำเนินงานที่เป็นผลดีแก่สมาชิก	3.43	0.71	115
16. คณะกรรมการได้ทำแผนปฏิบัติงานล่วงหน้าก่อนลงมือปฏิบัติจริงทุกครั้ง	3.05	0.80	115
17. คณะกรรมการสามารถปฏิบัติงานได้ตรงตามแผนที่วางไว้	3.07	0.77	115
18. คณะกรรมการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์	3.87	0.73	115
19. คณะกรรมการและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้พยายามแก้ไขปัญหาและปรับปรุงการดำเนินงานของสภกรรมเป็นประจำ	3.34	0.77	115

ตาราง 30 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	จำนวน
20. คณะกรรมการได้มีการติดตามและประเมินผล การดำเนินงานของสหกรณ์เพื่อค้นหาข้อบกพร่อง และความคุ้มค่าให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ เสมอ	3.12	0.80	115
21. คณะกรรมการยอมรับความคิดเห็นของสมาชิก เพื่อนำมาปรับปรุงการดำเนินงานของสหกรณ์ เพียงใด	3.20	0.87	115
22. คณะกรรมการยอมรับคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ ส่งเสริมสหกรณ์เพื่อนำมาปรับปรุงและเป็นแนว ทางการดำเนินงานของสหกรณ์เพียงใด	3.28	0.89	115
23. คณะกรรมการเปิดโอกาสและยอมรับความ คิดเห็นของผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์เพื่อนำไป เป็นแนวทางในการดำเนินงานเพียงใด	3.37	0.71	115
24. สมาชิกให้ข้อเสนอแนะต่อร้านสหกรณ์เสมอ	2.63	0.88	115
25. สถานที่ตั้งของร้านสหกรณ์อยู่ในทำเลเหมาะสม แล้ว	3.37	1.00	115
26. สหกรณ์มีความร่วมมือกับสหกรณ์อื่น ๆ เพื่อช่วย เหลือซึ่งกันและกันอยู่เสมอ	2.65	0.81	115
27. การเลือกตั้งคณะกรรมการเป็นไปด้วยความ เรียบร้อย สุจริตและยุติธรรม	3.87	0.81	115

ตาราง 30 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	จำนวน
28. คณะกรรมการอุทิศตนและ เวลา เพื่อพัฒนาสหกรณ์ ให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกเป็นอย่างดี	3.26	0.81	115
29. สมาชิก คณะกรรมการ ผู้จัดการและพนักงานให้ การปกป้องสหกรณ์ เมื่อมีผู้ตีเตินสหกรณ์ไปใน ในทางไม่ดีเพียงใด	3.10	0.76	115
30. ผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์มีความรู้ความ สามารถในการจัดการสหกรณ์เป็นอย่างดี	3.24	0.71	115
31. ผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์อุทิศตนและ เวลา เพื่องานสหกรณ์อย่างเต็มที่	3.57	0.83	115
32. ผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์ให้การต้อนรับ สมาชิกผู้มาติดต่ออย่างเป็นกันเอง	3.86	0.83	115
33. ผู้จัดการเป็นผู้มีความรู้ในเชิงธุรกิจเป็นอย่างดี	3.43	0.75	115
34. ผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความ รอบคอบและซื่อสัตย์และสุจริต	3.83	0.70	115
35. สหกรณ์ดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับ ของสหกรณ์อยู่เสมอ	3.74	0.75	115
36. สหกรณ์ได้จัดหาสินค้ามาจำหน่ายตามความ ต้องการของสมาชิก	3.28	0.77	115
37. คณะกรรมการและผู้จัดการเสนอรายงานผล การปฏิบัติงานให้สมาชิกทราบเป็นระยะ ๆ อยู่ เสมอ	2.91	0.80	115

ตาราง 30 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	จำนวน
38. ผู้จัดการได้มีการแนะนำสินค้าใหม่ ๆ อยู่เสมอ	2.61	0.83	115
39. สินค้ามีปริมาณมากพอกับความต้องการของสมาชิก	2.86	0.80	115
40. สินค้ามีคุณภาพดีตรงตามมาตรฐานและระบบซึ่ง ดวง วัด เพียงตรง	3.39	0.78	115
41. สินค้ามีราคาไม่สูงกว่าราคาท้องตลาด	3.11	0.89	115
42. สินค้ามีหลายประเภทและแยกเป็นหมวดหมู่ อย่างแน่นอน	2.81	0.85	115
43. สินค้ามีราคาบอกทุกชิ้น	2.88	0.94	115
44. สหกรณ์จัดระบบซื้อขายเป็นที่น่าพอใจ	2.97	0.64	115
45. สมาชิกมาซื้อสินค้าของสหกรณ์เป็นประจำ	3.15	0.79	115
46. สหกรณ์ได้มีการควบคุมภายในเป็นอย่างดี	3.15	0.72	115
47. สมาชิกส่วนใหญ่พอใจบริการของสหกรณ์	2.78	0.80	115
48. สมาชิกได้มีส่วนควบคุมสหกรณ์ของตนเอง จึงทำให้สหกรณ์มีกำไรมาก	2.60	0.78	115
49. กำไรที่เกิดขึ้นเพราะความสามารถของผู้จัดการ	3.24	0.70	115
50. สหกรณ์มีส่วนช่วยสร้างสาธารณประโยชน์แก่ชุมชน อย่างสม่ำเสมอ	3.00	0.85	115
51. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ได้เข้าร่วมประชุม ประจำเดือนทุกครั้งและได้ให้ข้อเสนอแนะและ ช่วยเหลือให้สหกรณ์ดำเนินการเพื่อเป็นประโยชน์ แก่สมาชิกเสมอ	3.02	0.77	115

ตาราง 30 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	จำนวน
52. สมาชิกพอใจในผลการดำเนินงานของสหกรณ์	2.11	0.73	115
53. ตั้งแต่สหกรณ์ได้ดำเนินงานมา สหกรณ์ช่วย ส่งเสริมให้สมาชิกมีฐานะทางเศรษฐกิจและ สังคมดีขึ้น	2.73	0.72	115
54. ปัจจุบันสมาชิกยังมีความต้องการและจำเป็นที่จะ ใช้วิธีการสหกรณ์เพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจอยู่	2.97	0.93	115
55. สหกรณ์จ่ายเงินเฉลี่ยคืนและ เงินปันผลตามหุ้น อย่างเป็นธรรม	3.64	0.79	115
56. สหกรณ์ได้จัดสรรเงินสาธารณประโยชน์อย่าง เหมาะสมแล้ว	3.36	0.86	115
57. สมาชิกมีส่วนในการจัดสรรกำไรของสหกรณ์ อย่างเต็มที่	2.90	0.88	115
รวม	3.17	0.41	115

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของสมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ ผู้จัดการ
และพนักงาน และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ปรากฏผลดังนี้

ความรู้ การส่งเสริมความรู้ และการเผยแพร่สหกรณ์

ข้อความ 1 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 3.03
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.79) แสดงว่าคณะกรรมการส่วนใหญ่มีความรู้ด้านสหกรณ์พอใช้

ข้อคำถาม 2 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 3.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66) แสดงว่าผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์มีความรู้ด้านสหกรณ์พอใช้

ข้อคำถาม 3 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.76) แสดงว่าสมาชิกส่วนใหญ่มีความรู้ด้านสหกรณ์พอใช้

ข้อคำถาม 4 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับไม่ดี (คะแนนเฉลี่ย 2.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.81) แสดงว่าคณะกรรมการ ผู้จัดการให้ความรู้ด้านสหกรณ์แก่สมาชิกน้อย

ข้อคำถาม 5 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับไม่ดี (คะแนนเฉลี่ย 2.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.87) แสดงว่าคณะกรรมการ ผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์มีการเผยแพร่ความรู้ด้านสหกรณ์แก่สมาชิกและบุคคลทั่วไปในชุมชนได้น้อย

ข้อคำถาม 6 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับไม่ดี (คะแนนเฉลี่ย 2.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.68) แสดงว่าสมาชิกได้รับความรู้จากสหกรณ์น้อย

ข้อคำถาม 7 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับไม่ดี (คะแนนเฉลี่ย 2.12 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.76) แสดงว่าร้านสหกรณ์เผยแพร่ข่าวสารกิจการสหกรณ์ให้สมาชิกทราบน้อย

ข้อคำถาม 8 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับไม่ดี (คะแนนเฉลี่ย 2.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.87) แสดงว่าการดำเนินงานของสหกรณ์ช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนด้านสหกรณ์ได้น้อย

ผลการวิเคราะห์ข้อความข้างต้น เกี่ยวกับความรู้ของสมาชิก คณะกรรมการผู้จัดการและพนักงานของสหกรณ์ ผู้ตอบส่วนใหญ่มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่าบุคคลดังกล่าวมีความรู้ความเข้าใจงานด้านสหกรณ์พอใช้ ส่วนการให้ความรู้ทางสหกรณ์ การเผยแพร่ส่งเสริมความรู้และข่าวสารกิจการสหกรณ์ ของคณะกรรมการ ผู้จัดการ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ที่มีต่อสมาชิกและชุมชน ผู้ตอบส่วนใหญ่มีความเห็นอยู่ในระดับที่ไม่ดี แสดงว่าในเรื่องที่เกี่ยวกับการให้การศึกษาและการส่งเสริมการศึกษาของสหกรณ์อยู่ในระดับที่ใช้ไม่ได้ ซึ่งอาจจะทำให้สมาชิกขาดความรู้เพิ่มเติม รวมทั้งไม่สามารถที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษาและบุคคลทั่วไปได้

การดำเนินงานทั่วไป และการบริการของสหกรณ์

ข้อคำถาม 9 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับที่ดี (คะแนนเฉลี่ย 3.96 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.96) แสดงว่าสมาชิกมีความสนใจที่จะใช้วิธีการสหกรณ์แก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ จึงเข้ามาสมัครเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจ

ข้อคำถาม 10 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.93) แสดงว่าสมาชิกส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจและมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนพอใช้ได้ จึงได้เข้าร่วมประชุมใหญ่พอประมาณ

ข้อคำถาม 11 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 3.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.93) แสดงว่าคณะกรรมการบางท่านที่มีทั้งสิ้น 7 คน ได้เข้าร่วมประชุมใหญ่ไม่ครบ ขาดไปบางท่าน

ข้อคำถาม 12 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 3.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73) แสดงว่าคณะกรรมการร่วมระดมความคิดเห็นเพื่อทำงานของร้านสหกรณ์พอสมควร

ข้อคำถาม 13 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 3.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.78) แสดงว่าในการประชุมประจำเดือน มีกรรมการบางท่านที่มีได้เข้าร่วมประชุม

ข้อคำถาม 14 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับที่ดี (คะแนนเฉลี่ย 3.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.91) แสดงว่าการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ในด้านต่าง ๆ ใช้เกณฑ์การตัดสินใจจากความเห็นของคณะกรรมการหลาย ๆ ท่าน

ข้อคำถาม 15 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับที่ดี (คะแนนเฉลี่ย 3.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71) แสดงว่าวิธีการดำเนินธุรกิจที่คณะกรรมการตัดสินใจนำมาใช้กับร้านสหกรณ์ จะทำให้สมาชิกได้รับประโยชน์มากพอสมควร

ข้อคำถาม 16 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 3.05 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.80) แสดงว่าคณะกรรมการได้มีการวางแผนก่อนที่จะปฏิบัติงานจริงทุกครั้งพอสมควร

ข้อคำถาม 17 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 3.07 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.77) แสดงว่าแผนงานที่คณะกรรมการได้คิดเอาไว้สามารถปฏิบัติได้ตรงตามแผนพอสมควร

ข้อคำถาม 18 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับที่ดี (คะแนนเฉลี่ย 3.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73) แสดงว่าคณะกรรมการบริหารงานสหกรณ์ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เป็นอย่างดี

ข้อคำถาม 19 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 3.34 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.77) แสดงว่าคณะกรรมการได้มีการใช้ความพยายามแก้ไขและปรับปรุงการดำเนินงานของร้านสหกรณ์บ้างพอสมควร

ข้อคำถาม 20 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 3.12 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.80) แสดงว่าการดำเนินงานของร้านสหกรณ์ คณะกรรมการ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์ เพื่อค้นหาข้อบกพร่องและควบคุมให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้พอสมควร

ข้อคำถาม 21 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 3.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.87) แสดงว่าคณะกรรมการได้นำความคิดเห็นของสมาชิกมาปรับปรุงการดำเนินงานของร้านสหกรณ์พอสมควร

ข้อคำถาม 22 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 3.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.89) แสดงว่าคณะกรรมการได้นำคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์มาปรับปรุง และยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินงานของร้านสหกรณ์พอสมควร

ข้อคำถาม 23 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 3.37 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71) แสดงว่าคณะกรรมการเปิดโอกาสและยอมรับความคิดเห็นของผู้จัดการและพนักงานของสหกรณ์ เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานพอสมควร

ข้อคำถาม 24 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.88) แสดงว่าสมาชิกได้ให้ข้อเสนอแนะวิธีการดำเนินงานต่าง ๆ ต่อร้านสหกรณ์พอสมควร ทั้งนี้สมาชิกอาจเห็นว่าร้านสหกรณ์ยังมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง

ข้อคำถาม 25 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 3.37 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.00) แสดงว่าที่ตั้งของร้านสหกรณ์อยู่ในทำเลเหมาะสมพอสมควร คือ อยู่ระหว่างอาคารเรียน โรงอาหาร ห้องสมุดและมีสถานที่จอดรถพอสมควร

ข้อคำถาม 26 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.65 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.81) แสดงว่าร้านสหกรณ์มีความร่วมมือกับสหกรณ์อื่น ๆ เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันค่อนข้างน้อย ทั้งนี้ร้านสหกรณ์แห่งนี้ไม่ได้เป็นสมาชิกของชุมชนสหกรณ์ร้านค้าแห่งประเทศไทย และไม่ได้ทำธุรกิจกับร้านสหกรณ์จังหวัดภูเก็ตด้วย

ข้อคำถาม 27 ผู้ตอบเห็นด้วยในระดับที่ดี (คะแนนเฉลี่ย 3.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.81) แสดงว่าการเลือกตั้งคณะกรรมการเพื่อบริหารร้านสหกรณ์มีความเรียบร้อย สุจริต ยุติธรรม เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นตามหลักประชาธิปไตย

ข้อคำถาม 28 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 3.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.81) แสดงว่าคณะกรรมการได้เสียสละเวลาเพื่อพัฒนาสหกรณ์เพื่อประโยชน์แก่สมาชิกพอประมาณ

ข้อคำถาม 29 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 3.10 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.76) แสดงว่าสมาชิก คณะกรรมการ ผู้จัดการและพนักงานให้การปกป้องสหกรณ์ เมื่อมีการตีเตียบสหกรณ์ไปในทางไม่ดีพอสมควร ทั้งนี้เป็นเพราะบุคคลดังกล่าวยังมีความศรัทธาร้านสหกรณ์อยู่

ข้อคำถาม 30 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 3.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71) แสดงว่าผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์มีความรู้ความสามารถในการจัดการสหกรณ์พอสมควร

ข้อคำถาม 31 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับที่ดี (คะแนนเฉลี่ย 3.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.83) แสดงว่าผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์ได้เสียสละเวลาเพื่องานของสหกรณ์เป็นอย่างมาก

ข้อคำถาม 32 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับที่ดี (คะแนนเฉลี่ย 3.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.83) แสดงว่าผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์ให้การต้อนรับสมาชิกผู้มาติดต่ออย่างเป็นกันเอง หรือกล่าวได้ว่ามีมนุษยสัมพันธ์ดี

ข้อคำถาม 33 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับที่ดี (คะแนนเฉลี่ย 3.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.75) แสดงว่าผู้จัดการมีความรู้ในเชิงธุรกิจการค้าค่อนข้างดี

ข้อคำถาม 34 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับที่ดี (คะแนนเฉลี่ย 3.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.70) แสดงว่าผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรอบคอบ และซื่อสัตย์เป็นอย่างมาก ทำให้สมาชิกมีความพอใจ

ข้อคำถาม 35 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับที่ดี (คะแนนเฉลี่ย 3.74 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.75) แสดงว่าสหกรณ์ดำเนินงานตามระเบียบข้อบังคับของสหกรณ์เสมอ

ข้อคำถาม 36 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 3.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.77) แสดงว่าร้านสหกรณ์ได้จัดหาสินค้ามาจำหน่ายตรงตามความต้องการของสมาชิกพอสมควร

ข้อคำถาม 37 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.80) แสดงว่าคณะกรรมการและผู้จัดการเสนอรายงานผลการดำเนินงานบ้างเป็นครั้งคราว

ข้อคำถาม 38 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.83) แสดงว่าผู้จัดการได้แนะนำสินค้าใหม่ ๆ แก่สมาชิกค่อนข้างน้อย ทั้งนี้เนื่องจากร้านสหกรณ์มีขนาดเล็กจึงไม่ค่อยมีสินค้าใหม่ ๆ เข้ามา

ข้อคำถาม 40 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 3.39 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.78) แสดงว่าสินค้าที่ทางสหกรณ์จัดหาจำหน่าย มีคุณภาพและความเที่ยงตรงในระบบชั่ง ตวง วัด พอสมควร

ข้อคำถาม 41 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 3.11 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.89) แสดงว่าสินค้าที่ทางสหกรณ์จัดหาจำหน่ายมีทั้งราคาที่ไม่สูงกว่าท้องตลาด และมีราคาที่สูงกว่าท้องตลาด ปะปนกัน

ข้อคำถาม 42 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.85) แสดงว่าสินค้าที่ร้านสหกรณ์จัดหาจำหน่ายมีไม่มากนัก และการจัดให้เป็นระเบียบโดยแยกให้เป็นที่หมวดหมู่พอใช้ได้

ข้อคำถาม 43 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.94) แสดงว่าสินค้าที่ร้านสหกรณ์จัดจำหน่ายมีการติดป้ายบอกราคาพอสมควร

ข้อคำถาม 44 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.64) แสดงว่าร้านสหกรณ์มีการจัดระบบซื้อขายเป็นที่พอใจพอสมควร ถึงแม้ว่าในช่วงเช้าหรือช่วงพักกลางวัน จะมีนักศึกษาและสมาชิกเข้ามาทำธุรกรรมร่วมกัน ร้านสหกรณ์ก็ยังให้บริการได้ดีพอสมควร

ข้อคำถาม 45 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 3.15 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.79) แสดงว่าสมาชิกเข้ามาทำธุรกรรมหรือมาซื้อสินค้าจากสหกรณ์พอสมควร หรือกล่าวได้ว่าสมาชิกยังมีความภักดีต่อร้านสหกรณ์อยู่พอสมควร

ข้อคำถาม 46 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 3.15 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.72) แสดงว่าร้านสหกรณ์ได้มีการควบคุมภายในพอใช้ได้

ข้อคำถาม 47 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.78 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.80) แสดงว่าการให้บริการโดยเฉพาะผู้จัดการและพนักงานของร้านสหกรณ์ซึ่งปฏิบัติหน้าที่โดยตรง ให้ความสนใจเมื่อสมาชิกเข้ามาติดต่อเพื่อทำธุรกิจพอสมควร

ข้อคำถาม 48 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.78) แสดงว่ากำไรที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานเกิดจากส่วนอื่นมากกว่าที่สมาชิกได้มีส่วนควบคุมสหกรณ์

ข้อคำถาม 49 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 3.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.70) แสดงว่ากำไรที่เกิดขึ้นมากหรือน้อยมิได้เกิดขึ้นจากความสามารถของผู้จัดการโดยตรง

ข้อคำถาม 50 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 3.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.85) แสดงว่าทุนสะสมตามข้อบังคับและระเบียบอื่น ๆ ที่จัดสรรจากกำไร สหกรณ์ได้จ่ายไปเพื่อประโยชน์แก่ชุมชนพอสมควร

ข้อคำถาม 51 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 3.02 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.77) แสดงว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ได้สละเวลาเข้าร่วมประชุมประจำเดือน และให้ข้อเสนอแนะช่วยเหลือให้สหกรณ์ดำเนินการเพื่อประโยชน์แก่สมาชิกพอสมควร ทั้งนี้เนื่องจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมมีคณน้อย และอาจต้องมีการะกิจกับสหกรณ์อื่น ๆ ด้วย

ข้อคำถาม 52 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับที่ไม่ดี (คะแนนเฉลี่ย 2.11 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73) แสดงว่าผลการดำเนินงานของสหกรณ์เท่าที่ผ่านมามีอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่ดี จึงทำให้สมาชิกไม่พอใจ

ผลการวิเคราะห์ข้อคำถามข้างต้น เกี่ยวกับการดำเนินงานทั่วไป และการบริการของสหกรณ์ เช่น สมาชิกส่วนใหญ่มาสมัครเป็นสมาชิกร้านสหกรณ์ด้วยความเต็มใจ การตัดสินใจดำเนินธุรกิจต่าง ๆ มาจากความคิดเห็นของกรรมการหลายท่าน วิธีการดำเนินงานจะทำให้สมาชิกได้รับผลประโยชน์ คณะกรรมการมีความซื่อสัตย์สุจริต การเลือกตั้งคณะกรรมการเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม คณะกรรมการได้ปฏิบัติงานเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของสหกรณ์ ผู้จัดการและพนักงานของสหกรณ์ได้อุทิศตนและสละเวลาเพื่อสหกรณ์ มีมนุษยสัมพันธ์ มีความรอบคอบและซื่อสัตย์ และการมีความรู้ในเชิงธุรกิจการค้า ฯลฯ ผู้ตอบส่วนใหญ่มีความเห็นอยู่ในระดับที่ดี จึงพอสรุปได้ว่า ไม่มีการจำกัดหรือกีดกันในการสมัครเป็นสมาชิกของร้านสหกรณ์ ใครต้องการที่จะใช้วิธีการสหกรณ์แก้ไขปัญหาเศรษฐกิจก็สามารถเข้ามาสมัครได้ถ้ามีคุณสมบัติที่เหมาะสม รวมทั้งบุคคลดังกล่าว ได้แก่ คณะกรรมการ ผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์ที่ดีต่อสหกรณ์ ถึงแม้ว่าจะมีความรู้ด้านสหกรณ์ไม่มาก แต่ก็พยายามที่จะปฏิบัติงานเต็มความสามารถที่จะทำได้

สำหรับข้อคำถามอื่น ๆ เช่น การเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปี การวางแผนล่วงหน้าก่อนปฏิบัติงาน การติดตามประเมินผลงาน การยอมรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันของบุคคลทุกฝ่ายมาปรับปรุงแก้ไข ความร่วมมือกับสหกรณ์อื่น การสละเวลาของคณะกรรมการ การให้บริการ การจัดหาสินค้าให้ตรงตามความต้องการของสมาชิก การนำเสนอสินค้าใหม่ ๆ คุณภาพ ราคา ประเภท การติดป้ายบอกราคา การอุดหนุนหรือการทำธุรกิจกับร้านสหกรณ์ของสมาชิก การควบคุมภายใน ฯลฯ ผู้ตอบส่วนใหญ่มีความเห็นในระดับปานกลาง จึงพอสรุปได้ว่า คณะกรรมการ ผู้จัดการและพนักงาน สมาชิกของร้านสหกรณ์ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ได้มีการร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เอาใจใส่ต่อการจัดการสหกรณ์ในอันที่จะเป็นประโยชน์แก่สมาชิกและชุมชนพอสมควร แต่ผลการดำเนินงานเท่าที่ผ่านมา ผู้ตอบส่วนใหญ่มีความเห็นในระดับที่ไม่ดี แสดงว่าสมาชิกไม่พอใจในผลการดำเนินงานของสหกรณ์ ทั้งนี้อาจเกิดจากการดำเนินงานยังมีข้อบกพร่องอยู่มาก เช่น ความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการดำเนินงานของสหกรณ์ในตัวคณะกรรมการ ผู้จัดการและพนักงานยังไม่มีมากพอ การให้การอุดหนุนสหกรณ์ การสละเวลาให้แก่สหกรณ์ของคณะกรรมการ การควบคุมภายใน ยังไม่ดีพอ โดยเฉพาะการควบคุมภายในที่มีปัญหาในเรื่องสินค้าขาดบัญชี สหกรณ์ยังไม่จัดการให้เป็นระเบียบเรียบร้อยได้

การแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ และการจัดสรรกำไร

ข้อคำถาม 53 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.73 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.72) แสดงว่าตั้งแต่สหกรณ์ได้เริ่มดำเนินงานมา ไม่ได้มีส่วนทำให้สมาชิกประหยัดค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้า รวมทั้งไม่ได้มีการร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้มากเท่าที่ควร

ข้อคำถาม 54 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.93) แสดงว่าสมาชิกยังมีความต้องการและหวังพึ่งวิธีการสหกรณ์เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าพอสมควร

ข้อคำถาม 55 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับที่ดี (คะแนนเฉลี่ย 3.64 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.79) แสดงว่าสหกรณ์ได้จัดสรรกำไรโดยเฉลี่ยคืนเงิน ตามส่วนธุรกิจและปันผลตามหุ้น เป็นไปตามหลักเกณฑ์และสัดส่วนที่เหมาะสม ทำให้สมาชิกมีความพึงพอใจ

ข้อคำถาม 56 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 3.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.86) แสดงว่าร้านสหกรณ์ได้จัดสรรกำไรเพื่อใช้ประโยชน์แก่ชุมชนเหมาะสมพอประมาณ

ข้อคำถาม 57 ผู้ตอบคำถามเห็นด้วยในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.88) แสดงว่าการจัดสรรกำไรของร้านสหกรณ์ สมาชิกมีส่วนรวมไม่มาก ส่วนใหญ่คณะกรรมการเสนอมาอย่างไรก็ยอมรับอย่างนั้น

ผลการวิเคราะห์ข้อคำถามข้างต้น เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและการจัดสรรกำไร ในเรื่องการส่งเสริมให้สมาชิกมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความต้องการที่จะใช้วิธีการสหกรณ์เพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจ การจัดสรรเงินสาธารณประโยชน์เพื่อ

ชุมชน และการมีส่วนร่วมในการจัดสรรกำไร ผู้ตอบส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับปานกลาง ส่วนการจ่ายเงินเฉลี่ยคืนและเงินปันผลตามหุ้น ผู้ตอบส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับดี แสดงว่า สหกรณ์ไม่ได้มีส่วนช่วยให้สมาชิกเกิดการประหยัดค่าใช้จ่าย และให้สมาชิกมีความสามัคคีในการร่วมแก้ปัญหาได้มากเท่าที่ควร แต่สมาชิกก็ยังหวังพึ่งวิธีการสหกรณ์อยู่ และสมาชิกจะรู้สึกพอใจถ้าสหกรณ์มีการจ่ายเงินเฉลี่ยคืนและเงินปันผลในอัตราที่สูง

เพื่อต้องการทราบว่า การจัดการด้านทั่วไปของร้านสหกรณ์มีประสิทธิภาพหรือไม่ จึงต้องการพิสูจน์สมมติฐาน ดังปรากฏผลต่อไปนี้

การพิสูจน์สมมติฐาน : การจัดการด้านทั่วไปของร้านสหกรณ์มีประสิทธิภาพ

$$\begin{aligned} \bar{x} &= 3.17 & H_0 : \mu &= 3.40 \\ \text{S.D.} &= 0.41 & H_1 : \mu &< 3.40 \\ \mu &= 3.40 \\ n &= 115 \end{aligned}$$

พิสูจน์ความสัมพันธ์ทางสถิติใช้ Z - test

$$\begin{aligned} Z &= \frac{\bar{X} - \mu}{\frac{\text{S.D.}}{\sqrt{n}}} \\ &= \frac{(3.17 - 3.40) \sqrt{115}}{0.41} \\ &= -6.02 \\ Z_{\alpha} &= -2.33 \\ \alpha &= 0.01 \end{aligned}$$

ค่า Z (จากการคำนวณ) น้อยกว่า Z_{α} (จากตาราง) ที่นัยสำคัญ 0.01 ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการด้านทั่วไปของร้านสหกรณ์ไม่มีประสิทธิภาพที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.01

ปัญหา ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงร้านสหกรณ์

กลุ่มตัวอย่างมีเฉพาะผู้เป็นสมาชิกและคณะกรรมการดำเนินการเท่านั้น ที่ให้ ความคิดเห็นและเสนอแนะสหกรณ์ เพื่อปรับปรุงแก้ไข มีดังนี้

1. ควรเปลี่ยนทำเลที่ตั้ง มีพื้นที่กว้างขวางและทันสมัยให้สมกับเป็นร้านสหกรณ์ในสถาบันอุดมศึกษา
2. ควรมีจำนวนและประเภทของสินค้าให้มากกว่าเดิม เพื่อให้สนองตอบตรงความต้องการของสมาชิกและบุคคลทั่วไป รวมทั้งการยึดถือคุณภาพและราคาที่สุดคดียิ่งกันเป็นสำคัญ
3. ควรจัดวางสินค้าให้เป็นระเบียบ แยกเป็นหมวดหมู่ และติดป้ายบอกราคาทุกชิ้นเพื่อสะดวกในการที่สมาชิกจะเข้ามาทำธุรกิจ และง่ายต่อการตรวจสอบ
4. ควรขยายกิจการหรือธุรกิจของร้านสหกรณ์ให้ก้าวหน้าขึ้นกว่าที่เป็นอยู่
5. ควรเน้นการบริการและผลประโยชน์เพื่อสมาชิกเป็นสำคัญ มิใช่เพื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง
6. ควรรณรงค์ให้สมาชิกเข้ามาทำธุรกิจกับสหกรณ์มากขึ้นโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น จัดรายการพิเศษลดราคาสินค้าคงค้าง เพื่อจูงใจในเทศกาลสำคัญ ผู้จัดการและพนักงานของร้านสหกรณ์จะต้องตั้งใจปฏิบัติหน้าที่และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อสมาชิกมากกว่าที่เป็นอยู่ ฯลฯ

7. เครื่องใช้สำนักงานควรปรับปรุงให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพดีกว่าที่เป็นอยู่ เช่น เครื่องคำนวณ และเครื่องทำความเย็น ฯลฯ

8. ในเรื่องการจัดระบบงานโดยเฉพาะการควบคุมภายใน จะต้องมีความรัดกุมยิ่งขึ้น

9. ควรมีการรณรงค์หาสมาชิกให้มากยิ่งขึ้น เพื่อจะได้ทำให้สหกรณ์มีทุนและปริมาณธุรกิจมากขึ้น

10. ควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในการดำเนินงานของสหกรณ์ ให้สมาชิกและบุคคลทั่วไปทราบอย่างแพร่หลาย

11. นักศึกษาโดยเฉพาะสายวิชาชีพครู ควรที่จะเข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้น โดยให้มาฝึกประสบการณ์ในร้านสหกรณ์บ้าง เพื่อจะได้นำไปเป็นตัวอย่างทั้งดีและไม่ดีหลังจากจบการศึกษาไปแล้ว

12. ควรเลิกหรือเปลี่ยนระบบจากสหกรณ์ไปเป็นร้านค้าสวัสดิการ เนื่องจากร้านสหกรณ์เป็นร้านค้าขนาดเล็ก อยู่ใกล้ร้านค้าที่มีขนาดใหญ่กว่า เช่น 7-Eleven และ Big One ทำให้สมาชิกและบุคคลทั่วไปหันไปใช้บริการจากร้านค้าดังกล่าวเป็นส่วนใหญ่ อันมีผลทำให้ปริมาณธุรกิจที่สมาชิกทำกับร้านสหกรณ์ต่ำลง

ผลการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสาเหตุที่นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่มาสมัครเป็นสมาชิก

เพื่อต้องการทราบว่าเหตุใดนักศึกษา(ภาคปกติ) ของวิทยาลัย จึงเป็นสมาชิกของร้านสหกรณ์น้อยมากเมื่อเทียบกับอาจารย์ของวิทยาลัยเอง (ร้านสหกรณ์ในวิทยาลัยครูแห่งอื่นจะมีสมาชิกเป็นนักศึกษาในจำนวนที่มากกว่าอาจารย์) ซึ่งจุดประสงค์ของการจัดตั้งร้านสหกรณ์ ก็ได้เน้นทางด้านการศึกษาหลักและวิธีการสหกรณ์แก่นักศึกษารวมอยู่ด้วย และถ้ามีนักศึกษามาสมัครเป็นสมาชิกมากขึ้น ก็จะมีผลทำให้ทุนดำเนินการของสหกรณ์เพิ่มขึ้นทางหนึ่ง อันจะเป็นผลดีต่อการดำเนินงานของร้านสหกรณ์อีกด้วย

ตาราง 31 สาเหตุที่นักศึกษา (ภาคปกติ) ไม่สมัครเป็นสมาชิกร้านสหกรณ์

	นักศึกษาที่เรียนวิชาทางด้านสหกรณ์ (คน)		นักศึกษาที่ไม่เรียนวิชาทางด้านสหกรณ์ (คน)		รวม (คน)	รวม (ร้อยละ)
	(1)	ร้อยละ	(2)	ร้อยละ	(3)	
1. ทำเลที่ตั้งรวมทั้งพื้นที่ของร้านสหกรณ์ไม่ดีและคับแคบ	25	59.52	26	50.00	51	54.26
2. สินค้ามีน้อยทั้งจำนวนและประเภท	32	76.19	43	82.69	75	79.79
3. สินค้าไม่มีคุณภาพ	7	16.67	4	7.69	11	11.70
4. การจัดวางสินค้าไม่เป็นระเบียบ	20	47.62	19	36.54	39	41.49
5. การให้บริการของร้านสหกรณ์ไม่ดี	12	28.57	17	32.69	29	30.85
6. สินค้าโดยเฉลี่ยมีราคาไม่ต่ำกว่าท้องตลาด	25	59.52	32	61.54	57	60.64
7. สินค้าที่สหกรณ์ขายส่วนใหญ่ล้าสมัย	16	38.10	19	36.54	35	37.23
8. เพื่อนนักศึกษา สมาชิก คณาจารย์และผู้จัดการไม่เคยชักชวนให้สมัครเป็นสมาชิก	37	88.10	34	65.38	71	75.53

ตาราง 31 (ต่อ)

	นักศึกษาที่เรียนวิชาทางด้านสหกรณ์ (คน)		นักศึกษาที่ไม่เรียนวิชาทางด้านสหกรณ์ (คน)		รวม (คน)	รวม (ร้อยละ)
	(1)	ร้อยละ	(2)	ร้อยละ		
9. ไม่มีความรู้ในเรื่องวิธีการดำเนินงานของสหกรณ์	6	14.29	38	73.08	44	46.81
10. ปัจจุบันร้านค้าประเภทซูเปอร์มาเก็ตมาเปิดดำเนินการใกล้วิทยาลัย โดยมีจำนวนและประเภทสินค้าให้เลือกมากและมีบริการที่ดีกว่า	30	71.43	40	76.92	70	74.49
11. ไม่มีความเลื่อมใสและศรัทธาร้านสหกรณ์	8	19.05	2	3.85	10	10.64
12. ร้านสหกรณ์ขาดการประชาสัมพันธ์การเสนอข้อมูลข่าวสารตลอดจนการให้ความรู้ในการดำเนินงานของสหกรณ์	38	90.48	47	90.38	85	90.43
13. มีอายุไม่ครบ 20 ปีบริบูรณ์ตามกฎหมาย	13	30.95	16	30.77	29	30.85
14. ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยเพียง 2-4 ปี	6	14.29	5	9.62	11	11.70

หมายเหตุ (1) กลุ่มตัวอย่าง 42 คน (2) กลุ่มตัวอย่าง 52 คน (3) กลุ่มตัวอย่างรวม 94 คน

การวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่นักศึกษา (ภาคปกติ) ที่ไม่เป็นสมาชิกของร้านสหกรณ์ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 14 ข้อ โดยสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ ไปให้กลุ่มตัวอย่างซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ตอบแล้วขอรับคืน คือ 1. นักศึกษาที่เรียนวิชาทางด้านสหกรณ์ (ศึกษาในสาขาวิชาการศึกษาศึกษาหรือวิชาชีพครู ที่มีการเรียนวิชาด้านสหกรณ์) จำนวน 42 ชุด ได้รับกลับคืนครบ 2. นักศึกษาที่ไม่ได้เรียนทางด้านสหกรณ์ (ศึกษาในสาขาวิชาการศึกษาศึกษาหรือวิชาชีพครูและสาขาวิชาการอื่น ที่ไม่มีการเรียนวิชาด้านสหกรณ์) จำนวน 52 ชุด ได้รับกลับคืนครบ ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

เหตุผล 1 มีผู้ตอบทั้งสิ้น 51 คน หรือร้อยละ 54.26 เป็นนักศึกษาที่เรียนวิชาด้านสหกรณ์ 25 คน หรือร้อยละ 59.52 และไม่ได้เรียนวิชาด้านสหกรณ์ 26 คน หรือร้อยละ 50 แสดงว่าทำเลและที่ตั้งรวมทั้งพื้นที่ของร้านสหกรณ์ไม่ดีและคับแคบมีส่วนทำให้นักศึกษาไม่สมัครเป็นสมาชิกค่อนข้างมาก ซึ่งอาจจะไม่สะดวกเวลามาซื้อสินค้า

เหตุผล 2 มีผู้ตอบทั้งสิ้น 75 คน หรือร้อยละ 79.79 เป็นนักศึกษาที่เรียนวิชาด้านสหกรณ์ 32 คน หรือร้อยละ 76.19 และไม่ได้เรียนวิชาด้านสหกรณ์ 43 คน หรือร้อยละ 82.69 แสดงว่าสินค้ามีน้อยทั้งจำนวนและประเภท มีส่วนทำให้นักศึกษาไม่สมัครเป็นสมาชิกเป็นอย่างมาก ซึ่งอาจจะไม่ตรงตามความต้องการและสามารถเลือกสรรได้

เหตุผล 3 มีผู้ตอบทั้งสิ้น 11 คน หรือ ร้อยละ 11.70 เป็นนักศึกษาที่เรียนวิชาด้านสหกรณ์ 7 คน หรือร้อยละ 16.67 และไม่ได้เรียนวิชาด้านสหกรณ์ 4 คน หรือร้อยละ 7.69 แสดงว่าสินค้าไม่มีคุณภาพ มีส่วนทำให้นักศึกษาไม่สมัครเป็นสมาชิกเพียงเล็กน้อย

เหตุผล 4 มีผู้ตอบทั้งสิ้น 39 คน หรือร้อยละ 41.49 เป็นนักศึกษาที่เรียนวิชาด้านสหกรณ์ 20 คน หรือร้อยละ 47.62 และไม่ได้เรียนวิชาด้านสหกรณ์ 19 คน หรือร้อยละ 36.54 แสดงว่าการจัดวางสินค้าไม่เป็นระเบียบมีส่วนทำให้นักศึกษาไม่สมัครเป็นสมาชิกค่อนข้างมาก ซึ่งอาจจะไม่สะดวกเวลาค้นหาสินค้าที่ต้องการ

เหตุผล 5 มีผู้ตอบทั้งสิ้น 29 คน หรือร้อยละ 30.80 เป็นนักศึกษาที่เรียนวิชาด้านสหกรณ์ 12 คน หรือร้อยละ 28.57 และไม่ได้เรียนวิชาด้านสหกรณ์ 17 คน หรือร้อยละ 32.69 แสดงว่าการให้บริการของร้านสหกรณ์ไม่ดีมีส่วนทำให้นักศึกษาไม่สมัครเป็นสมาชิกพอสมควร

เหตุผล 6 มีผู้ตอบทั้งสิ้น 57 คน หรือร้อยละ 60.64 เป็นนักศึกษาที่เรียนวิชาด้านสหกรณ์ 25 คน หรือร้อยละ 59.52 และไม่ได้เรียนวิชาด้านสหกรณ์ 32 คน หรือร้อยละ 61.54 แสดงว่าสินค้าโดยเฉลี่ยมีราคาไม่ต่ำกว่าท้องตลาดมีส่วนทำให้นักศึกษาไม่สมัครเป็นสมาชิกเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ศึกษาอาจต้องการให้ร้านสหกรณ์ลดราคาสินค้าที่จำเป็นลงบ้าง

เหตุผล 7 มีผู้ตอบทั้งสิ้น 35 คน หรือร้อยละ 37.23 เป็นนักศึกษาที่เรียนวิชาด้านสหกรณ์ 16 คน หรือร้อยละ 38.10 และไม่ได้เรียนวิชาด้านสหกรณ์ 19 คน หรือร้อยละ 36.54 แสดงว่าสินค้าที่ร้านสหกรณ์ขายส่วนใหญ่แล้วสมาชิกมีส่วนทำให้นักศึกษาไม่สมัครเป็นสมาชิกค่อนข้างมาก ทั้งนี้อาจจะจะมีสินค้าบางอย่างที่มีรูปลักษณ์ที่ไม่น่าใช้เมื่อเปรียบเทียบกับร้านค้าอื่น ๆ

เหตุผล 8 มีผู้ตอบทั้งสิ้น 71 คน หรือร้อยละ 75.53 เป็นนักศึกษาที่เรียนวิชาด้านสหกรณ์ 37 คน หรือร้อยละ 88.10 และไม่ได้เรียนวิชาด้านสหกรณ์ 34 คน หรือร้อยละ 65.38 แสดงว่าเพื่อนนักศึกษา สมาชิก คณาจารย์และผู้จัดการไม่เคยชักชวนให้สมัครเป็นสมาชิกมีส่วนทำให้นักศึกษาไม่สมัครเป็นสมาชิกเป็นอย่างมาก

เหตุผล 9 มีผู้ตอบทั้งสิ้น 44 คน หรือร้อยละ 46.81 เป็นนักศึกษาที่เรียนวิชาด้านสหกรณ์ 6 คน หรือร้อยละ 14.29 และไม่ได้เรียนวิชาด้านสหกรณ์ 38 คน หรือร้อยละ 73.08 แสดงว่าการไม่มีความรู้ในเรื่องวิธีการดำเนินงานของสหกรณ์มีส่วนทำให้นักศึกษาที่ไม่ได้เรียนวิชาทางด้านสหกรณ์ไม่สมัครเป็นสมาชิกเป็นอย่างมาก ส่วนนักศึกษาที่เรียนวิชาทางด้านสหกรณ์มีส่วนเพียงเล็กน้อย

เหตุผล 10 มีผู้ตอบทั้งสิ้น 70 คน หรือร้อยละ 74.49 เป็นนักศึกษาที่เรียนวิชาด้านสหกรณ์ 30 คน หรือร้อยละ 71.43 และไม่ได้เรียนวิชาด้านสหกรณ์ 40 คน หรือร้อยละ 76.92 แสดงว่าร้านค้าประเภทซูเปอร์มาเก็ตที่อยู่ใกล้วิทยาลัยมีส่วนทำให้นักศึกษาไม่สมัครเป็นสมาชิกเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะร้านค้าดังกล่าวมีสินค้าทั้งจำนวนและประเภทให้เลือกมาก มีป้ายบอกราคาทุกชิ้น ให้บริการตลอดหรือเกือบ 24 ชั่วโมง ทำให้สะดวกเวลาต้องการซื้อ

เหตุผล 11 มีผู้ตอบทั้งสิ้น 10 คน หรือร้อยละ 10.64 เป็นนักศึกษาที่เรียนวิชาด้านสหกรณ์ 8 คน หรือร้อยละ 19.05 และไม่ได้เรียนวิชาด้านสหกรณ์ 2 คน หรือร้อยละ 3.85 แสดงว่าการไม่มีความเลื่อมใสและศรัทธาร้านสหกรณ์มีส่วนทำให้นักศึกษาที่เรียนวิชาด้านสหกรณ์ไม่สมัครเป็นสมาชิกพอสมควร แต่สำหรับนักศึกษาที่ไม่ได้เรียนวิชาด้านสหกรณ์มีส่วนเพียงเล็กน้อยหรือเกือบจะไม่มีส่วนทำให้นักศึกษาไม่สมัครเป็นสมาชิกเลย

เหตุผล 12 มีผู้ตอบทั้งสิ้น 85 คน หรือร้อยละ 90.43 เป็นนักศึกษาที่เรียนวิชาด้านสหกรณ์ 38 คน หรือร้อยละ 90.48 และไม่ได้เรียนวิชาด้านสหกรณ์ 47 คน หรือร้อยละ 90.38 แสดงว่าการขาดการประชาสัมพันธ์ การเสนอข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนการให้ความรู้แก่บุคคลทั่วไปในการดำเนินงานของสหกรณ์มีส่วนทำให้นักศึกษาไม่สมัครเป็นสมาชิกมากที่สุด

เหตุผล 13 มีผู้ตอบทั้งสิ้น 29 คน หรือร้อยละ 30.85 เป็นนักศึกษาที่เรียนวิชาด้านสหกรณ์ 13 คน หรือร้อยละ 30.95 และไม่ได้เรียนวิชาด้านสหกรณ์ 16 คน หรือร้อยละ 30.77 แสดงว่ากฎหมายของสหกรณ์เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัครเป็นสมาชิกในเรื่องอายุ หรือความเป็นผู้บรรลุนิติภาวะมีส่วนทำให้นักศึกษาไม่สามารถสมัครเป็นสมาชิกได้พอสมควร ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาที่เรียนปี 1 และ 2 ส่วนใหญ่อายุยังไม่ครบ 20 ปี

เหตุผล 14 มีผู้ตอบทั้งสิ้น 11 คน หรือร้อยละ 11.70 เป็นนักศึกษาที่เรียนวิชาด้านสหกรณ์ 6 คน หรือร้อยละ 14.29 และไม่ได้เรียนวิชาด้านสหกรณ์ 5 คน หรือร้อยละ 9.62 แสดงว่าการศึกษาอยู่ในวิทยาลัยเพียง 2-4 ปี มีส่วนเพียงเล็กน้อยที่ทำให้นักศึกษาไม่สมัครเป็นสมาชิก

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ปัญหาและข้อเสนอแนะ (SUMMARY, IMPLICATION, PROBLEMS AND RECOMMENDATION)

การวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด ปีทางบัญชี 2532-2536" มีประเด็นปัญหาพื้นฐานที่สำคัญคือ ร้านสหกรณ์ได้ดำเนินงานมาตั้งแต่ปี 2521 จนถึงปัจจุบัน [2536] นับเป็นเวลา 16 ปี โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดหาสินค้ามาจำหน่ายให้แก่สมาชิกและเป็นประโยชน์ในด้านการศึกษาหลักและวิธีการสหกรณ์แก่นักศึกษาของวิทยาลัย แต่ยังไม่มีความรู้หรือข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยผลการดำเนินงานว่าบรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่ประการใด จึงเกิดแนวความคิดที่จะศึกษาว่าผลการดำเนินงานเป็นอย่างไร ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวอย่างไรในช่วงปี 2532-2536 มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง และด้วยเหตุใดนักศึกษาส่วนใหญ่จึงไม่สมัครเป็นสมาชิกร้านสหกรณ์เมื่อเทียบกับอาจารย์และบุคลากรของวิทยาลัยเอง

สรุปผลการวิจัย (Summary)

การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด ปีทางบัญชี 2532-2536 สามารถสรุปได้ว่า การดำเนินงานของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต ไม่ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดการทางการเงิน (การจัดการในฐานะองค์ การธุรกิจ) ไม่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ สภาพคล่องในการชำระหนี้ระยะสั้น การจัดหาเงินทุน และการใช้เงินทุน การดำเนินงานและการทำกำไรหรือผลการดำเนินงาน และการจัดการด้านทั่วไป (การจัดการในฐานะสหกรณ์) ก็ไม่มีประสิทธิภาพเช่นกัน ได้แก่ ความรู้ด้านสหกรณ์ของสมาชิก คณะกรรมการ ผู้จัดการและพนักงานของร้านสหกรณ์ การส่งเสริม

ความรู้และเผยแพร่งานสภรณ์ของคณะกรรมการ ผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสภรณ์ ให้แก่สมาชิกและชุมชน การมีส่วนร่วมในการจัดการของบุคคลทุกฝ่าย การอดทน (ซื้อสินค้าหรือทำธุรกิจ) ร้านสภรณ์ รวมทั้งการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจของสมาชิก จากการที่ไม่ประสบความสำเร็จดังกล่าว ร้านสภรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จึงไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก และการให้การศึกษาแก่นักศึกษาทางวิชาการสภรณ์ในภาคปฏิบัติ ดังนั้นร้านสภรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ตไม่สามารถเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษาและชุมชนได้

อภิปรายผล (Implication)

ผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานของร้านสภรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ตในช่วงปี 2532-2536 ปรากฏว่า การดำเนินงานของร้านสภรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ตไม่ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้เพราะการจัดการทางการเงิน และการจัดการด้านทั่วไปเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพทั้ง 2 ด้าน นอกจากนี้ก็มีสาเหตุหลาย ๆ อย่างที่ทำให้นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่สมัครเป็นสมาชิก เช่น ขาดการประชาสัมพันธ์ สินค้ามีจำนวนน้อย และเพื่อนนักศึกษา สมาชิก คณาจารย์ และผู้จัดการไม่เคยชักชวนให้มาสมัครเป็นสมาชิก ฯลฯ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การวิเคราะห์งบการเงิน

การวิเคราะห์งบการเงิน เป็นการวิเคราะห์เพื่อต้องการทราบประสิทธิภาพของการจัดการทางการเงินว่ามีประสิทธิภาพหรือไม่ อาศัยข้อมูลทางบัญชีเป็นหลัก โดยใช้การวัดผลจากอัตราร้อยละของแนวโน้ม (ใช้วิธีอัตราร้อยละของปีฐานเคลื่อนที่) การวิเคราะห์การย่อส่วนตามแนวดิ่ง และใช้การวัดผลจากอัตราส่วนทางการเงินเปรียบเทียบกันเองปีต่อปี และเปรียบเทียบกับมาตรฐาน ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า

1. สภาพคล่องในการชำระหนี้ จากการวิเคราะห์อัตราร้อยละของแนวโน้มสินทรัพย์หมุนเวียนและหนี้สินหมุนเวียนมีการเพิ่มขึ้นทุกปีในอัตราที่ใกล้เคียงกัน ยกเว้นเพียงปี 2534 สินทรัพย์หมุนเวียนเพิ่มขึ้นในอัตราที่น้อยกว่าการเพิ่มขึ้นของหนี้สินหมุนเวียนมากคือร้อยละ 40.61 กับ 53.30 ทำให้สภาพคล่องต่ำกว่าทุกปี และจากการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ประกอบด้วย อัตราส่วนหนี้สินหมุนเวียน มีอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกันเกือบทุกปี ยกเว้นปี 2534 มีอัตราต่ำกว่าทุกปี คือเท่ากับ 1.86 ดังนั้นสภาพคล่องจึงต่ำกว่าทุกปีเช่นกัน อีกทั้งอัตราส่วนของทุกปียังต่ำกว่ามาตรฐานด้วย สำหรับอัตราส่วนหนี้สินหมุนเวียนอย่างรวดเร็วไม่มีมาตรฐานที่จะใช้วัด แต่โดยทั่วไปไม่ควรต่ำกว่า 1:1 อัตราส่วนของร้านสหกรณ์จะสูงกว่าทุกปี และอัตราแต่ละปีก็ไม่ต่างกันมาก แต่เมื่อย้อนกลับไปพิจารณาคุณภาพของสินทรัพย์หมุนเวียนอย่างรวดเร็วจากการวิเคราะห์การย่อด้านตามแนวดิ่ง มีอยู่ 2 รายการ คือ ลูกหนี้สินค้าขาดบัญชี ในช่วงปี 2532-2536 ประมาณร้อยละ 30.24-15.26 เป็นสินทรัพย์ที่มีคุณภาพไม่ดี เพราะไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าจะได้รับชำระคืนครบเมื่อใด และอีกรายการคือ เงินสดและเงินฝากธนาคาร จะมีเงินฝากธนาคารจำนวนหนึ่งประมาณร้อยละ 60 ของรายการนี้เอง เป็นเงินค้ำประกันของผู้จัดการ (ประมาณร้อยละ 5.01-3.83 ของหนี้สินอื่น ในปี 2532-2536) ซึ่งไม่สามารถนำมาหมุนเวียนได้ จึงสรุปได้ว่าสภาพคล่องในการชำระหนี้ระยะสั้นอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ไม่ได้

2. ความสามารถในการจัดหาและการใช้เงินทุน จากการวิเคราะห์อัตราร้อยละของแนวโน้ม โครงสร้างของเงินทุนอันประกอบด้วยทุนของสหกรณ์เอง และทุนที่มาจากการก่อหนี้ มีการเพิ่มขึ้นทุกปี ถึงแม้จะมีบางปีที่อัตราการเพิ่มจะต่างกันมาก ได้แก่ปี 2534 หนี้สินเพิ่มร้อยละ 52.13 ในขณะที่ทุนของสหกรณ์เพิ่มร้อยละ 27.74 ซึ่งหนี้สินจะเพิ่มมากกว่าถึงร้อยละ 24.39 (52.13-27.74) ในทางกลับกันปี 2535 หนี้สินลดลงร้อยละ 32.33 ในขณะที่ทุนของสหกรณ์เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.91 ทุนของสหกรณ์จึงเพิ่มมากกว่าถึงร้อยละ 36.24 (32.33+3.91) ดังนั้นอัตราการเพิ่มโดยเฉลี่ยของทุกปีจะใกล้เคียงกัน เพราะฉะนั้น สัดส่วนของโครงสร้างของเงินทุนจึงไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนักและจากการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ประกอบด้วย อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้น โดยเฉลี่ยทุกปีจะมีอัตราที่ใกล้เคียงกันอยู่ในช่วง 0.49-0.57 : 1 อัตราส่วนโดยทั่วไปเท่ากับ

0.33 : 1 อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้เจ้าของ อยู่ในช่วง 0.77-1.09 : 1 มาตรฐาน เท่ากับ 0.74 : 1 ทั้งสองอัตราส่วนดังกล่าวเมื่อเทียบกับมาตรฐานแล้วจะด้อยกว่า มาตรฐานทุกปี ถึงแม้ว่าการวิเคราะห์การย่อส่วนจะทำให้เห็นสัดส่วนของหนี้สินลดลงจาก ร้อยละ 52.19 เป็นร้อยละ 49.41 ในช่วงปี 2532-2536 ขณะที่ทุนของสหกรณ์กลับเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 47.81 เป็นร้อยละ 50.59 ในช่วงปี 2532-2536 ก็ตาม แต่ก็ไม่ทำให้ โครงสร้างของเงินทุนมีสัดส่วนที่ดีขึ้นเท่าที่ควร จึงสรุปได้ว่าการจัดหาเงินทุนของร้าน สหกรณ์อยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ไม่ได้ เนื่องจากมีหนี้สินอยู่มากทำให้เกิดความเสี่ยงทางการเงินสูง

พิจารณาถึงการใช้จ่ายเงินทุน จากการวิเคราะห์อัตราร้อยละของแนวโน้ม ทุน ของสหกรณ์เองเพิ่มขึ้นทุกปี แต่กำไรสุทธิประจำปีจะมีเพียงปี 2533 และ 2534 ที่เพิ่ม ขึ้น และมีสัดส่วนโดยเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกับการเพิ่มของทุนของสหกรณ์คือร้อยละ 40.43 และ 22.35 ส่วนในปี 2535 และ 2536 กำไรสุทธิประจำปีกลับลดลงถึงร้อยละ 36.96 และ 14.24 ในขณะที่ทุนของสหกรณ์ในปี 2535 และ 2536 เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.91 และ 6.65 ทุนของสหกรณ์จึงเพิ่มมากกว่าถึงร้อยละ 40.87(3.91+36.96) และ 20.89 (6.65+14.24) ตามลำดับ อีกทั้งการวิเคราะห์การย่อส่วนตามแนวดิ่ง ทุนของสหกรณ์ใน ช่วงปี 2535 และ 2536 มีอัตราการเพิ่มเป็นร้อยละ 53.67 และ 50.59 ในขณะที่กำไร สุทธิประจำปี ปี 2535 เพิ่มเป็นร้อยละ 6.67 แต่ปี 2536 กลับลดลงเป็นร้อยละ 3.66 ซึ่งเมื่อเทียบเป็นสัดส่วนกำไรสุทธิประจำปีต่อทุนของสหกรณ์ จะเห็นว่าใน 2 ปี ที่กล่าวมา จะต่ำกว่า 2 ปีก่อน และจากการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ซึ่งวัดจากอัตราผล ตอบแทนต่อส่วนของผู้เจ้าของ ในระหว่างปี 2532-2534 อยู่ในช่วงร้อยละ 42.87-45.51 แต่ในระหว่างปี 2535-2536 จะลดลงอย่างมากจนเหลืออยู่ในช่วงร้อยละ 19.30-23.70 มาตรฐานเท่ากับร้อยละ 37.59 ในช่วง 3 ปีแรก การใช้จ่ายเงินทุนเป็นไปอย่างเหมาะสม แต่ในช่วง 2 ปีหลังการใช้จ่ายเงินทุนไม่เหมาะสมเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีการใช้จ่ายเงินไป อย่างสูญเปล่า ซึ่งกระทบต่อผลประโยชน์ของผู้เจ้าของหรือสมาชิกของร้านสหกรณ์ จึงพอสรุป ได้ว่าการใช้จ่ายเงินลงทุนที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ไม่ได้

3. ความสามารถในการดำเนินงาน จากการวิเคราะห์อัตราร้อยละของ แนวน้ำมัน ระหว่างยอดขายกับสินทรัพย์รวม ในปี 2533 มีอัตราการเพิ่มร้อยละ 21.73 สำหรับยอดขาย และร้อยละ 38.11 สำหรับสินทรัพย์รวม แต่ในระหว่างปี 2534-2536 อัตราการเพิ่มแตกต่างกันมาก (ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงลดลง) คือยอดขายมีอัตราเพิ่มร้อยละ 25.12, 34.90 และ 56.44 ส่วนสินทรัพย์รวมมีอัตราเพิ่มร้อยละ 40.59, (16.75) และ 13.15 ซึ่งชี้ให้เห็นว่าแนวน้ำมันในการใช้สินทรัพย์ให้ก่อเกิด รายได้ยังคงดีกว่าปี 2532 ถึงแม้ในปี 2536 อัตราการเพิ่มของยอดขายจะสูงกว่าอัตราการเพิ่มของสินทรัพย์รวมมากก็ตาม สำหรับต้นทุนขายกับสินค้าคงเหลือปี 2533-2534 จะมีอัตราการเพิ่มในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ยกเว้นปี 2535-2536 ต้นทุนขายมีอัตราลดลง ร้อยละ 37.21 ในขณะที่สินค้าคงเหลือกลับลดเพียงร้อยละ 0.74 สำหรับปี 2535 และปี 2536 ต้นทุนขายมีอัตราเพิ่มร้อยละ 63.32 และสินค้าคงเหลือเพิ่มเพียงร้อยละ 12.28 บ่งชี้ว่าต้นทุนขายมีแนวโน้มสูงขึ้นเมื่อเทียบกับยอดขาย และจากการวิเคราะห์ อัตราส่วนทางการเงิน ประกอบด้วย อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งสิ้นอยู่ในช่วง 1.70-3.54 : 1 อัตรามาตรฐานเท่ากับ 3.01 : 1 ในช่วง 2 ปีแรกจะดีกว่ามาตรฐาน เล็กน้อย แต่ในช่วง 3 ปีหลัง จะมีอัตราที่ต่ำกว่าเล็กน้อยจนถึงต่ำมาก และอัตราการหมุน ของสินค้าคงเหลืออยู่ในช่วง 4.70-8.45 ครั้ง/ปี ปี 2535 มีอัตราต่ำสุดเท่ากับ 4.70 แต่เมื่อเทียบกับมาตรฐานเท่ากับ 4.68 อัตราของร้านสหกรณ์จะดีกว่าทุกปี ทั้งนี้เพราะร้าน สหกรณ์ทำธุรกิจกับวิทยาลัยอย่างต่อเนื่องมากเป็นอันดับแรก ซึ่งไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ตามที่ ได้ระบุไว้ตอนก่อตั้งร้านสหกรณ์ จึงพอสรุปได้ว่าความสามารถในการดำเนินงานอยู่ในขั้นที่ ใช้ไม่ได้ เนื่องจากการใช้สินทรัพย์ในการดำเนินงานไม่สามารถกระทำได้ดีเต็มที่

4. ความสามารถในการทำกำไรหรือผลการดำเนินงาน จากการวิเคราะห์ อัตราร้อยละของแนวน้ำมัน ระหว่างกำไรสุทธิจากการดำเนินงานกับสินทรัพย์รวม ในปี 2533 มีอัตราการเพิ่มร้อยละ 40.43 และร้อยละ 33.11 ตามลำดับ แต่ในระหว่างปี 2534-2536 อัตราการเพิ่มจะแตกต่างกันมาก (ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงลดลง) คือกำไร สุทธิจากการดำเนินงานมีอัตราเพิ่มร้อยละ 22.35, (36.96) และ 14.24 สินทรัพย์

รวมเพิ่ม (ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึงลดลง) ร้อยละ 40.59, (16.75) และ 13.15 สำหรับกำไรสุทธิประจำปีกับยอดขายจะมีอัตราที่เพิ่มหรือลดใกล้เคียงกันเกือบทุกปี มีเพียงปี 2536 เท่านั้น ที่ส่วนทางกัน กล่าวคือ ยอดขายมีอัตราการเพิ่มร้อยละ 56.44 ตรงกันข้าม กำไรสุทธิประจำปีกลับลดลงร้อยละ 14.28 ส่วนกำไรสุทธิประจำปีกับส่วนของผู้ถือหุ้น จะมีเพียงปี 2533 และ 2534 ที่เพิ่มขึ้น และมีสัดส่วนโดยเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกับการเพิ่มของทุนของสหกรณ์ คือร้อยละ 40.43 และ 22.35 ส่วนในปี 2535 และ 2536 กลับลดลงถึงร้อยละ 36.96 และ 14.24 ในขณะที่เดียวกันทุนของสหกรณ์ในปี 2535 และ 2536 เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.91 และ 6.65 ทุนของสหกรณ์จึงมีอัตราเพิ่มมากกว่า อีกทั้งการวิเคราะห์การย่อดำเนินการตามแนวคิด ทุนของสหกรณ์ในช่วงปี 2535 และ 2536 มีอัตราการเพิ่มเป็นร้อยละ 53.67 และ 50.59 ขณะที่กำไรสุทธิประจำปี 2535 เพิ่มเป็นร้อยละ 6.67 แต่ปี 2536 กลับลดลงเป็นร้อยละ 3.66 เมื่อเทียบเป็นสัดส่วนกำไรสุทธิประจำปีต่อทุนของสหกรณ์ จะเห็นว่าใน 2 ปีที่กล่าวมา จะต่ำกว่า 2 ปีก่อน และจากการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ประกอบด้วย อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้น อยู่ในช่วงร้อยละ 9.94–21.45 ปี 2536 มีอัตราต่ำสุด อัตรามาตรฐานเท่ากับ ร้อยละ 22.92 อัตราผลตอบแทนของร้านสหกรณ์จะต่ำกว่าทุกปี สำหรับอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย อยู่ในช่วงร้อยละ 3.66–7.05 อัตรามาตรฐานเท่ากับร้อยละ 7.58 ซึ่งอัตราส่วนจากร้านสหกรณ์จะต่ำกว่ามาตรฐานทุกปี ปี 2536 ต่ำมากจนน่าเป็นห่วง ส่วนอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นในระหว่างปี 2532–2534 อยู่ในช่วงร้อยละ 42.87–45.51 แต่ในระหว่างปี 2535–2536 ลดลงอย่างมากจนเหลือร้อยละ 19.30–23.70 มาตรฐานเท่ากับร้อยละ 37.59 ใน 3 ปีแรกจะสูงกว่ามาตรฐาน แต่ 2 ปีหลัง กลับต่ำกว่ามาตรฐาน จึงพอสรุปได้ว่า ความสามารถในการทำกำไรหรือผลการดำเนินงานของสหกรณ์อยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ไม่ได้ เนื่องจากมีการใช้สินทรัพย์ไปในทางสูญเปล่าค่อนข้างมาก รวมทั้งการนำเงินทุนของสหกรณ์ไปใช้มีแนวโน้มที่จะทำให้สมาชิกไม่ได้รับผลประโยชน์กลับคืนอย่างเหมาะสม

การวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อขบวนการจัดการทั่วไปของร้านสหกรณ์

การวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อขบวนการจัดการทั่วไปของร้านสหกรณ์ เป็นการวิเคราะห์เพื่อต้องการทราบประสิทธิภาพของการจัดการทั่วไปของร้านสหกรณ์ โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้มีส่วนร่วมในการจัดการด้านนี้ ได้แก่ สมาชิก คณะกรรมการ ฝ่ายจัดการและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ตอบแล้วขอรับกลับคืนมา ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจะวิเคราะห์เฉพาะสมาชิก และคณะกรรมการเท่านั้น ส่วนฝ่ายจัดการและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ไม่วิเคราะห์เพราะประชากรน้อยเกินไป สำหรับความคิดเห็นต่อขบวนการจัดการทั่วไปวิเคราะห์โดยรวมทั้ง 4 ฝ่าย ที่มีส่วนร่วมในการจัดการทั่วไป ไม่ได้แยกความคิดเห็นออกเป็นแต่ละฝ่าย ทั้งนี้เพราะต้องการทราบเฉพาะความคิดเห็นรวมกันของบุคคลที่มีส่วนร่วมดังกล่าว เพื่อนำมาทดสอบสมมุติฐานที่ได้ตั้งเอาไว้ว่าการจัดการทั่วไปมีประสิทธิภาพหรือไม่ผลสรุปมีดังนี้

1. สมาชิกส่วนใหญ่ของร้านสหกรณ์เป็นหญิงร้อยละ 60.58 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 47.11 ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 43.27 สูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 42.31 อาชีพข้าราชการครูร้อยละ 63.46 ปริมาณธุรกิจที่ทำกับสหกรณ์เฉลี่ยต่อเดือน 1-500 บาท ร้อยละ 92.31 การถือหุ้นในร้านสหกรณ์ 1-3 หุ้น ร้อยละ 82.69

2. คณะกรรมการของร้านสหกรณ์ทั้งหมดเป็นหญิงหรือร้อยละ 100 อายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 85.71 ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 71.43 อาชีพข้าราชการครู ร้อยละ 100 ปริมาณธุรกิจที่ทำกับร้านสหกรณ์เฉลี่ยต่อเดือน 1-500 บาท ร้อยละ 71.43 การถือหุ้นในร้านสหกรณ์ 1-3 หุ้น ร้อยละ 57.14

3. ความคิดเห็นของสมาชิก คณะกรรมการ ฝ่ายจัดการ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ที่มีต่อขบวนการจัดการทั่วไปของร้านสหกรณ์ แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

3.1 ความรู้ การส่งเสริมความรู้ และการเผยแพร่สหกรณ์

ความรู้ในด้านสหกรณ์ของสมาชิก คณะกรรมการ ผู้จัดการและพนักงานของร้านสหกรณ์ ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ส่วนการให้ความรู้ทางสหกรณ์ การเผยแพร่ส่งเสริมความรู้และข่าวสารกิจการสหกรณ์ ของคณะกรรมการ ผู้จัดการ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ที่มีต่อสมาชิกและชุมชนอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่ดี

3.2 การดำเนินงานทั่วไป และการบริการของสหกรณ์

การเป็นสมาชิกของร้านสหกรณ์เป็นไปตามความสมัครใจ การดำเนินธุรกิจต่าง ๆ เป็นความเห็นของกรรมการหลายท่าน วิธีการดำเนินธุรกิจทำให้สมาชิกได้รับผลประโยชน์ คณะกรรมการมีความซื่อสัตย์ การเลือกตั้งคณะกรรมการเป็นไปด้วยความยุติธรรม การปฏิบัติงานเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของสหกรณ์ ผู้จัดการและพนักงานของสหกรณ์เสียสละเวลาเพื่อสหกรณ์ มีมนุษยสัมพันธ์ รอบคอบ ซื่อสัตย์ มีความรู้ในเชิงธุรกิจการค้า ฯลฯ อยู่ในเกณฑ์ดี แสดงว่าการจัดการได้ยึดหลักประชาธิปไตยเป็นเกณฑ์ อีกทั้งยังได้คนที่มีคุณสมบัติค่อนข้างดีมาปฏิบัติงาน

3.3 การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ และการจัดสรรกำไร

การส่งเสริมให้สมาชิกมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดี ความต้องการที่จะให้ร้านสหกรณ์ดำรงอยู่ต่อไปเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ การจัดสรรเงินเพื่อประโยชน์แก่ชุมชน การมีส่วนร่วมในการจัดสรรกำไรอยู่ในเกณฑ์พอใช้ แต่สำหรับการจ่ายเงินเฉลี่ยคืนและเงินปันผลตามหุ้น อยู่ในเกณฑ์ดี

ผลของการทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าสถิติ Z-test ปรากฏว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการด้านทั่วไปของร้านสหกรณ์ไม่มีประสิทธิภาพ

การวิเคราะห์สาเหตุที่นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่มาสมัครเป็นสมาชิก

การวิเคราะห์สาเหตุที่นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่มาสมัครเป็นสมาชิกของร้านสหกรณ์ เพื่อต้องการทราบว่ามีสาเหตุมาจากอะไร และจะได้นำเอาสาเหตุที่สำคัญ ๆ มาพิจารณาปรับปรุงร้านสหกรณ์ให้ดีขึ้น เพื่อจะได้เป็นแรงจูงใจให้นักศึกษาดังกล่าวสมัครเป็นสมาชิกร้านสหกรณ์มากยิ่งขึ้นต่อไป การวิเคราะห์ปรากฏผลดังนี้

สาเหตุส่วนใหญ่ที่ทำให้นักศึกษาไม่สมัครเป็นสมาชิกร้านสหกรณ์ ได้แก่

1. ร้านสหกรณ์ขาดการประชาสัมพันธ์ การเสนอข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนการให้ความรู้แก่บุคคลทั่วไปในการดำเนินงานของสหกรณ์ ร้อยละ 90.43
2. สินค้ามีน้อยทั้งจำนวนและประเภท ร้อยละ 79.79
3. เพื่อนนักศึกษา สมาชิก คณาจารย์ และผู้จัดการ ไม่เคยชักชวนให้สมัครเป็นสมาชิก ร้อยละ 75.53 และมีร้านค้าประเภทซูปเปอร์มาเก็ต มาเปิดดำเนินการใกล้วิทยาลัย โดยมีจำนวนและประเภทสินค้าให้เลือกมาก และมีบริการที่ดีกว่า ร้อยละ 74.49
4. สินค้าโดยเฉลี่ยมีราคาไม่ต่ำกว่าท้องตลาด ร้อยละ 60.64 และทำเลที่ตั้งรวมทั้งพื้นที่ของร้านสหกรณ์ไม่ดีและคับแคบ ร้อยละ 54.26
5. ไม่มีความรู้ในเรื่องวิธีการดำเนินงานของสหกรณ์ ร้อยละ 46.81 การจัดวางสินค้าไม่เป็นระเบียบ ร้อยละ 41.49 และสินค้าที่ขายส่วนใหญ่ล้าสมัย ร้อยละ 37.23
6. การให้บริการของร้านสหกรณ์ไม่ดี ร้อยละ 30.85 และมีอายุไม่ครบยี่สิบปีบริบูรณ์ตามกฎหมาย ร้อยละ 30.85

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

(Problem and Recommendation)

จากผลการวิจัยในเรื่อง การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของร้านสหกรณ์ วิทยาลัยครูภูเก็ต ทำให้ทราบว่าร้านสหกรณ์ไม่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน อันเนื่องมาจากการจัดการด้านการเงิน และการจัดการด้านทั่วไป เป็นไปโดยไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วยปัญหาและอุปสรรคหลาย ๆ ประการ ที่ร้านสหกรณ์ควรปรับปรุงแก้ไขเพื่อการพัฒนากิจการให้มีความเจริญก้าวหน้า สามารถสนองความต้องการของสมาชิกได้อย่างแท้จริง อันเป็นผลทำให้สมาชิกเกิดความภาคภูมิใจ ศรัทธา และให้ความร่วมมือแก่สหกรณ์มากยิ่งขึ้นสืบไป รวมทั้งจะได้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษาและชุมชน ปัญหา และอุปสรรคตลอดจนข้อเสนอแนะสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การขาดแคลนเงินทุน ทุนดำเนินงานประกอบด้วย ทุนของสหกรณ์และทุนที่เกิดจากหนี้สิน หรือกล่าวได้ว่าทุนดำเนินงานก็คือสินทรัพย์ทั้งสิ้นนั่นเอง ทุนของสหกรณ์ได้มาจาก เงินค่าหุ้น เงินสำรอง และเงินสะสมตามข้อบังคับของสหกรณ์ ทุนของสหกรณ์ที่ได้มาจากเงินดังกล่าว จะมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับจำนวนสมาชิกและจำนวนหุ้นที่สมาชิกถือ และขึ้นอยู่กับผลกำไรและการจัดสรรกำไรตามลำดับ ทุนที่ได้มาจากหนี้สิน ประกอบด้วย หนี้สินระยะสั้น หนี้สินระยะยาว (สำหรับร้านสหกรณ์แห่งนี้ไม่มี) และหนี้สินอื่น จากผลการวิจัยปรากฏว่าทุนของร้านสหกรณ์เพิ่มขึ้นทุกปี ส่วนทุนที่ได้มาจากหนี้สินมีเพียงปี 2535 เท่านั้นที่ลดลง แต่เมื่อมาประกอบเข้าด้วยกัน ทุนดำเนินการของร้านสหกรณ์ก็จะเพิ่มขึ้นเกือบทุกปียกเว้นปี 2535 เท่านั้นที่ลดลง แต่ทุนดำเนินการของสหกรณ์ที่มีอยู่ส่วนใหญ่จะไปจมอยู่กับลูกหนี้ ได้แก่ ลูกหนี้การค้า ทั้งนี้เพราะสหกรณ์ได้ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อให้กับทางวิทยาลัย และจะได้รับชำระเงินคืนช้า และที่สำคัญคือ ลูกหนี้สินค้าขาดบัญชี และอีก 2 รายการที่ทุนไปจมอยู่ก็คือ เงินฝากธนาคารที่เป็นเงินค้ำประกันผู้จัดการ สหกรณ์ไม่สามารถนำมาใช้จ่ายได้ และการนำเงินสดไปลงทุนซื้อหุ้นบริษัท สหประกันชีวิต ทำให้ขาดแคลนเงินทุนที่จะนำมาใช้หมุนเวียนซื้อสินค้าเป็นเงินสดมาจำหน่ายและนำไปใช้ในด้านอื่นที่จำเป็น

ผลสุดท้ายสหกรณ์จึงจำเป็นต้องสั่งซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อมาขาย ซึ่งแน่นอนว่าต้นทุนของสินค้าก็ย่อมสูงตามไปด้วย

ข้อเสนอแนะ

1.1 สหกรณ์ควรจะระดมทุนจากสมาชิกให้มากยิ่งขึ้น โดยมีการประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาและคณาจารย์ มาเป็นสมาชิกหรือถือหุ้นมากยิ่งขึ้น เงินทุนก็จะเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ควรจะหาแหล่งเงินกู้ที่เสียดอกเบี้ยต่ำ เมื่อเทียบกับผลต่างระหว่างการซื้อเชื่อกับการซื้อด้วยเงินสด เช่น การขอกองเงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร การกู้ยืมระยะยาวและการรับฝากเงินจากสมาชิก ฯลฯ แต่จะต้องคำนึงถึงโครงสร้างของเงินทุนด้วยว่า จะต้องไม่มีเงินทุนที่ประกอบไปด้วยหนี้สินเกินกว่าความสามารถที่จะชำระคืนหรือเกินกว่าอัตรามาตรฐานที่ได้กำหนดอันจะทำให้เกิดความเสียหายทางการเงิน เพราะฉะนั้นในขั้นแรกสหกรณ์ควรที่จะระดมทุนจากค่าหุ้นของสมาชิกให้ได้มาก่อน เนื่องจากผลการวิจัยโครงสร้างของเงินทุนมีส่วนประกอบเป็นหนี้สินมากเกินไป หลังจากนั้นเมื่อร้านสหกรณ์มีผลกำไรซึ่งจะทำให้มีทุนของสหกรณ์เพิ่มขึ้น โครงสร้างของเงินทุนมีสัดส่วนที่พอเหมาะ รวมทั้งมีแนวโน้มว่าธุรกิจของสหกรณ์จะเจริญก้าวหน้า จึงค่อยมาพิจารณาหาแหล่งเงินกู้เพื่อมาใช้เป็นทุนหมุนเวียนต่อไป

1.2 ร้านสหกรณ์ควรที่จะถอนหุ้นที่ซื้อจาก บริษัท สหประกันชีวิต ออกมาหาทางเร่งรัดให้ทางวิทยาลัยชำระหนี้คืนเร็วขึ้น รวมทั้งมีการติดตามลูกหนี้สินค้าขาดบัญชีให้นำเงินมาชำระคืนจนครบโดยเร็ว เพื่อจะได้นำเงินมาหมุนเวียนทำธุรกิจได้คล่อง

2. ปริมาณธุรกิจไม่เพียงพอ ปริมาณธุรกิจหรือยอดขาย วัดจากอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งสิ้น (ดูตาราง 13) ในช่วงปี 2534-2536 มีปริมาณค่อนข้างต่ำจนถึงต่ำมาก อันเป็นผลมาจากการขาดแคลนเงินทุนที่จะนำมาใช้ประกอบธุรกิจ สมาชิกมาทำธุรกิจกับสหกรณ์น้อย และที่สำคัญสหกรณ์ยึดติดกับการทำธุรกิจกับวิทยาลัยมานาน ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ปริมาณธุรกิจของสหกรณ์แห่งนี้จะมากหรือน้อยเป็นผลมาจากการสั่งซื้อสินค้าของวิทยาลัยโดยตรง

ข้อเสนอแนะ

2.1 ร้านสหกรณ์ควรที่จะหันมาสนใจสมาชิกและทบทวนนโยบายเสียใหม่และเร่งประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกหันกลับมาทำธุรกิจกับสหกรณ์มากขึ้น แต่ทั้งนี้สหกรณ์จะต้องมีวิธีการที่จะจูงใจให้สมาชิกและบุคคลทั่วไปเต็มใจที่จะมาทำธุรกิจด้วย ได้แก่ การขายสินค้าให้ไม่มีราคาไม่สูงกว่าท้องตลาด สาเหตุที่สมาชิกมาทำธุรกิจน้อยก็เพราะราคาสูงกว่าท้องตลาดประการหนึ่ง แต่ในสภาพการณ์ปัจจุบัน ค่อนข้างจะทำได้ลำบาก เนื่องจากสหกรณ์ขาดแคลนเงินทุน และผลกระทบจากภาษีมูลค่าเพิ่ม จึงจำต้องซื้อเชื่อและเป็นการซื้อจากพ่อค้าที่ตลาดในตัวเมือง (ในจังหวัดภูเก็ต ราคาสินค้าโดยเฉลี่ยจะมีราคาสูงกว่าที่อื่นโดยทั่วไป) ทำให้ต้นทุนของสินค้ามีราคาสูง วิธีการแก้ไขก็คือ จะต้องมีการสำรวจว่าความต้องการของสมาชิกและบุคคลทั่วไปมีความต้องการสินค้าประเภทใด จำนวนมากน้อยเท่าไรต่อเดือน ต้องการให้ร้านสหกรณ์ขายเชื่อแล้วยอมมาให้หักจากเงินเดือนหรือไม่ แล้วจึงหาทางติดต่อกับตัวแทนจำหน่ายโดยตรงและขอเครดิตที่เป็นระยะเวลาที่แน่นอน และถ้าจะมีการขายเชื่อให้กับสมาชิก และบุคคลทั่วไปถึงแม้จะขัดกับหลักสหกรณ์บ้างก็ควรที่จะปรับตัว แต่จะต้องมีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนและควบคุมอย่างใกล้ชิดและขายไม่สูงกว่าท้องตลาด กล่าวคือ จะต้องมีการกำหนดวงเงินที่จะขายเชื่อว่ามีสมาชิกและบุคคลทั่วไปแต่ละรายจะสามารถกระทำได้สูงสุดเท่าไรและยอมให้สหกรณ์หักเงินเดือนเป็นการชำระค่าซื้อสินค้า วิธีการดังกล่าวควรกระทำควบคู่ไปกับการขายเงินสด ถ้าหากว่าสหกรณ์มีทุนมากขึ้นจนไม่ขาดแคลน ก็ควรที่จะหันกลับมาซื้อสินค้าเป็นเงินสดมาขายให้มากยิ่งขึ้น เพราะจะทำให้ต้นทุนต่ำลง ราคาขายก็จะต่ำลงไปด้วย สมาชิกและบุคคลทั่วไปก็จะเต็มใจมาทำธุรกิจกับสหกรณ์มากขึ้น

2.2 มีวิธีการจูงใจต่าง ๆ อีกเช่น การจัดวางสินค้าให้เป็นหมวดหมู่ มีระเบียบ เพื่อความสะดวกในการซื้อขาย จัดหาสินค้านำมาจำหน่ายในเทศกาลที่สำคัญ และให้บริการส่งสินค้าถึงบ้านในกรณีที่มีการซื้อคราวละมาก ๆ ฯลฯ

จากหลักและวิธีการที่กล่าวมา เป็นหนทางที่จะทำให้ปริมาณธุรกิจเพิ่มขึ้น และจะประสบผลตามวัตถุประสงค์หรือไม่จะต้องมีเครื่องมือสำหรับวัดและควบคุม คือการจัดทำแผนหรืองบประมาณขาย แล้วคอยติดตามประเมินผลว่าจะเป็นไปตามความคาดหมายหรือไม่ เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงแก้ไขได้ทันการณ์

3. การควบคุมภายในไม่รัดกุม จากระยะเวลาที่ผ่านมา ได้มีสินค้าขาดบัญชี เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นผลมาจากการขาดการบันทึกบัญชี ไม่มีหลักฐานประกอบการบันทึกบัญชี การบันทึกบัญชีไม่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ในช่วงปัจจุบันปรากฏว่าค่าใช้จ่ายต่าง ๆ มีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นโดยขาดการควบคุมเท่าที่ควร และที่สำคัญก็คือ ร้านสหกรณ์ได้จ้างบุคคลภายนอกมาทำบัญชีให้ โดยบุคคลดังกล่าวได้มาบันทึกบัญชีที่ร้านสหกรณ์เป็นครั้งคราว และในบางครั้งก็ได้นำเอาเอกสารต่าง ๆ กลับไปทำแล้วมาส่งคืนให้ร้านสหกรณ์เมื่อบันทึกบัญชีเสร็จ ซึ่งถือว่าเป็นการควบคุมภายในที่หละหลวม เพราะอาจจะทำให้การบันทึกรายการผิดพลาดถ้าเอกสารสูญหาย และการบันทึกบัญชีไม่เป็นปัจจุบันด้วยลักษณะดังกล่าวมาทำให้สินทรัพย์เกิดการรั่วไหลเป็นผลเสียแก่สหกรณ์

ข้อเสนอแนะ

3.1 เกี่ยวกับการควบคุมภายในของสินค้า การซื้อ การรับของ การจ่ายเงิน และการบันทึกบัญชีรายละเอียดสินค้า จะต้องมีการแบ่งแยกหน้าที่ให้แต่ละคนรับผิดชอบโดยเฉพาะ รวมทั้งเอกสารหลักฐานต่าง ๆ จะต้องมีการตรวจสอบ สำหรับบัญชีรายละเอียดสินค้าถือว่าเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของการควบคุมภายในของสินค้า เพราะสามารถทราบปริมาณสินค้าคงเหลือได้ทุกขณะ ช่วยให้ผู้บริหารงานสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการสั่งซื้อ การขาย ช่วยให้ทราบปริมาณสินค้าที่สูญหาย บัญชีรายละเอียดสินค้าหรืออาจเรียกว่า ทะเบียนคุมสินค้า โดยทั่วไปถือใช้อยู่แบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ

3.1.1 ทะเบียนคุมสินค้าเป็นหน่วย จะแสดงรายละเอียดสินค้าทุกประเภททุกชนิดที่อยู่ในครอบครองว่ามีความเป็นมาอย่างไร เช่น ขนาด น้ำหนัก ราคาทุน ราคาขายของสินค้าแต่ละหน่วย ซื้อจากไหน เมื่อใด ขายไปที่หน่วย และคงเหลือกี่หน่วย ฯลฯ เหมาะสำหรับสินค้าที่มีราคาสูง เช่น เสื้อผ้าสำเร็จรูป ข้าวสารน้ำตาลทราย ฯลฯ

3.1.2 ทะเบียนคุมสินค้าเป็นจำนวนเงิน เป็นการควบคุมการเคลื่อนไหวของสินค้าที่มีอยู่ทั้งหมดด้วยการแสดง แต่ยอดเงินโดยไม่บอกรายละเอียดใด ๆ เหมาะสำหรับสหกรณ์ที่มีปริมาณขายสินค้าจำนวนมากและราคาไม่เปลี่ยนแปลงบ่อย ๆ หรือสหกรณ์ทั่วไปที่ไม่สะดวกในการคุมสินค้าเป็นหน่วย

นอกจากนี้จะต้องมีการบันทึกรายการ เป็นปัจจุบันและมีการตรวจนับสินค้าคงเหลือเป็นครั้งคราว เพื่อตรวจสอบว่ายอดคงเหลือในทะเบียนกับผลการตรวจนับตรงกันหรือไม่

3.2 สำหรับการควบคุมเกี่ยวกับค่าใช้จ่าย ร้านสหกรณ์ควรจัดทำงบประมาณโดยมีการวางแผนและกำหนดค่าใช้จ่ายไว้ล่วงหน้า และมีการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงกับงบประมาณเป็นประจำทุกเดือน รวมทั้งติดตามผลต่างระหว่างค่าใช้จ่ายจริงกับงบประมาณด้วย การใช้งบประมาณ จะทำให้การบันทึกบัญชีผิดประเภท สิ้นลงรายการหรือเบิกจ่ายโดยทุจริตเกิดขึ้นได้ยาก แต่ถ้าในกรณีที่ไม่ได้จัดทำงบประมาณ ควรมีการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายประจำเดือนปัจจุบันกับปีก่อน เพื่อสังเกตการเปลี่ยนแปลงที่ควรติดตามสอบสวน

3.3 ส่วนตัวบุคคลที่มีหน้าที่บันทึกบัญชี ถ้าหากว่าจะจ้างให้มาเป็นพนักงานบัญชีของสหกรณ์คงจะหาบุคคลที่สนใจที่จะสมัครได้ยาก เพราะเงินเดือนคงไม่ต่ำกว่า 5,000 บาท ถ้าคิดเป็นมีก็จะเท่ากับ 60,000 บาท ซึ่งสหกรณ์ยังไม่มีกำลังพอที่จะจ้างได้ และจะไม่คุ้มเพราะต้องมีผลทำให้กำไรของสหกรณ์ลดลงอย่างมาก ซึ่งการจ้างคนนอกทำบัญชีให้ร้านสหกรณ์ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพียงเดือนละ 1,000 บาท ดังนั้น น่าจะใช้นักศึกษาของทางวิทยาลัยซึ่งได้เรียนวิชาบัญชีมาทำบัญชี และให้ผลตอบแทนบ้างเล็กน้อย โดยติดต่อให้อาจารย์ที่มีความรู้ทางด้านบัญชีเป็นผู้คอยควบคุมดูแล เพื่อจะได้ช่วยลดการผิดพลาดและทำให้มีการบันทึกบัญชีได้อย่างถูกต้องเป็นปัจจุบัน ทั้งยังมีส่วนช่วยให้นักศึกษาได้ฝึกงานทั้งทางด้านบัญชีและด้านสหกรณ์ไปพร้อมกันด้วย

3.4 ต้องมีผู้ตรวจสอบภายใน ทั้งนี้จะได้คอยทำหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ผู้จัดการ และพนักงานของสหกรณ์ ว่าการปฏิบัติงานมีจุดบกพร่องอย่างไร ขัดกับระเบียบและกฎหมายหรือไม่ เพื่อจะได้แนะนำให้ทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องนำไปพิจารณาแก้ไขปรับปรุงได้ทันการณ์

4. สมาชิกไม่มีน้ำใจทางสหกรณ์ ร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ตเป็นร้านสหกรณ์แบบปิด สมาชิกประกอบด้วย อาจารย์ ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และนักศึกษาของวิทยาลัย

ดังนั้นสมาชิกส่วนใหญ่จะมีความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ให้ประโยชน์ ให้บริการแก่สมาชิก ได้ รับความสะดวกสบายในการซื้อสินค้า รู้ว่าจะได้รับเงินปันผล เงินเฉลี่ยคืนจากสหกรณ์ใน ภายหลังเมื่อมีบัญชีมีกำไรเกิดขึ้นอย่างไร แม้สมาชิกจะรู้เรื่องดังกล่าวดี แต่ยังคงขาดน้ำใจ และอุดมการณ์ทางสหกรณ์ โดยเฉพาะที่หน้าที่ที่สมาชิกจะพึงมีต่อสหกรณ์ จึงทำให้สหกรณ์ ไม่ได้รับความร่วมมือจากสมาชิกเท่าที่ควร และส่วนใหญ่คอยแต่จะรับประโยชน์จากสหกรณ์ ในฐานะสมาชิกฝ่ายเดียว และต้องการให้สหกรณ์ทำทุกอย่างตามความต้องการโดยไม่คำนึง ถึงฐานะของสหกรณ์ ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งได้แก่ การที่สมาชิกไม่สนใจเข้าร่วม ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ ซึ่งอาจเป็นเพราะไม่สนใจกิจการสหกรณ์ หรือไม่ทราบสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบของตน หรืออาจเป็นเพราะมีความสำคัญผิด คิดว่าตนเป็นข้าราชการชั้น ผู้น้อย ลูกจ้างประจำ หรือเป็นนักศึกษา การประชุมใหญ่สหกรณ์ควรเป็นหน้าที่ของอาจารย์ จึงไม่ร่วมประชุมด้วย ซึ่งเป็นการเข้าใจผิด เพราะสหกรณ์ถือว่าสมาชิกทุกคนมีสิทธิและ หน้าที่เสมอเหมือนกันหมดทุกคน โดยไม่คำนึงถึงขั้นที่ถือ วัย และฐานะใด ๆ ของสมาชิก ทั้งสิ้น สมาชิกทุกคนจะมีสิทธิได้รับเลือกเป็นคณะกรรมการดำเนินการ และมีอำนาจหน้าที่ ในการควบคุมดูแลกิจการทั้งหลายทั้งปวงของสหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินการก็อยู่ภายใต้ การควบคุมของสมาชิก แต่ปรากฏว่าสมาชิกของร้านสหกรณ์ไม่สนใจที่จะควบคุมดูแลการ ดำเนินงานของสหกรณ์ ในการประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสหกรณ์แต่ละปี ซึ่งมีการเลือก ตั้งคณะกรรมการดำเนินการของร้านสหกรณ์ด้วยจะมีสมาชิกเข้าประชุมน้อยมาก บางที่จะ ต้องเรียกประชุมครั้งที่ 2 เพราะครั้งแรกมีสมาชิกมาไม่ครบองค์ประชุม ดังนั้นการพิจารณา ตัดสินใจของที่ประชุมจึงอาจไม่รอบคอบพอ โดยเฉพาะการพิจารณาเลือกคณะกรรมการ ดำเนินการของสหกรณ์ อาจเลือกได้คนที่ไม่เหมาะสมหรือไม่มีคุณภาพพอ เนื่องจากมีผู้เข้า ร่วมประชุมน้อยไป สหกรณ์ที่มีสมาชิกเป็นคนที่มีการศึกษาน่าจะให้ความสนใจเข้าร่วม ประชุมมากกว่านี้ จะได้ช่วยกันพิจารณาเลือกคนที่มีความเหมาะสมมาเป็นคณะกรรมการ ดำเนินการได้

ข้อเสนอแนะ

4.1 ร้านสหกรณ์ควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักและวิธีการสหกรณ์ให้แก่ สมาชิก คณะกรรมการ ฝ่ายจัดการ และบุคคลที่สนใจได้ทราบ เพื่อจะทำให้บุคคลทุก

ฝ่ายให้ความร่วมมือช่วยเหลือสหกรณ์ให้เจริญก้าวหน้า มีใช้หวังแสวงหาผลประโยชน์จากสหกรณ์แต่เพียงอย่างเดียว

4.2 คณะกรรมการควรถ่ายส่งและส่งเสริมให้ร้านสหกรณ์ได้มีบทบาทในการเรียนการสอนด้วย เช่น เป็นสถานที่เผยแพร่ความรู้เบื้องต้นทางด้านสหกรณ์ เป็นสถานที่ฝึกงานของนักศึกษา หรือเป็นสถานที่ให้นักศึกษาได้มาสังเกตการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และคณะกรรมการดำเนินการเพื่อให้ให้นักศึกษามีความรู้และสามารถนำไปใช้ในวิถีชีวิตประจำวันได้

4.3 กำหนดสัดส่วนของคณะกรรมการดำเนินการว่า ควรจะเป็นอาจารย์ลูกจ้างประจำ และนักศึกษาเป็นจำนวนเท่าใด การบริหารงานของสหกรณ์จะได้กระจายไปสู่บุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งนี้เพื่อต้องการให้สมาชิกทุกตำแหน่ง อาชีพได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการตัดสินใจและควบคุมการดำเนินงานอย่างใกล้ชิด เพราะถ้าหากปล่อยให้อาจารย์เป็นคณะกรรมการทั้งหมด การตัดสินใจดำเนินงานอาจจะคำนึงถึงแต่เพียงกลุ่มอาจารย์ที่เป็นพวกพ้องและทางวิทยาลัยเพียงอย่างเดียว หากนักศึกษาเข้ามาเป็นคณะกรรมการบ้างก็จะเป็นการดี เพราะเท่ากับเป็นการฝึกประสบการณ์ทางด้านสหกรณ์ได้โดยตรง

4.4 ควรมีการพิจารณาเปลี่ยนแปลงวาระการประชุมใหญ่สามัญประจำปีกันใหม่ ซึ่งควรจะอยู่ในช่วงเวลาที่เหมาะสมและไม่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาในระยะแรก ๆ หลังการเปลี่ยนแปลง (อาจจะต้องมีการเปลี่ยนรอบบัญชีจากเดิมสิ้นสุด 31 ธันวาคม) โดยการทำแบบสอบถามแล้วส่งให้สมาชิกทุกคนตอบ แล้วรวบรวมสรุปผลออกมา และนำมาพิจารณากลับเปลี่ยนแปลงกันใหม่ในที่ประชุม (ไม่ควรพิจารณาเปลี่ยนแปลงวาระการประชุมใหญ่ในที่ประชุมใหญ่ก่อนที่จะส่งแบบสอบถาม เพราะการประชุมใหญ่เท่าที่ผ่านมาเกือบทุกครั้งมีสมาชิกไม่ครบองค์ประชุม)

5. คณะกรรมการมีเวลาที่จะอุทิศให้แก่สหกรณ์น้อย คณะกรรมการทั้งหมดเป็นอาจารย์ของวิทยาลัย ซึ่งต้องรับผิดชอบงานตามหน้าที่อยู่มากแล้ว ได้แก่ การสอนนักศึกษาทั้งภาคปกติและ กศ.บป. การอบรมครูและบุคลากรทางด้านอื่น การศึกษาค้นคว้าวิจัย การทำนุบำรุงส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น และการให้บริการแก่ชุมชนทางด้านวิชาการต่าง ๆ จึงทำให้ไม่ค่อยมีเวลาที่จะอุทิศให้แก่สหกรณ์มากนัก เช่น การเข้าร่วมประชุม

ประจำเดือนเพื่อปรึกษาหารือในการวางแผนการปฏิบัติงาน ให้การศึกษาอบรมแก่สมาชิกให้มีความเข้าใจหลักและวิธีการสหกรณ์ ฯลฯ อีกทั้งในการเลือกตั้งคณะกรรมการในแต่ละครั้ง ไม่ค่อยมีสมาชิกสนใจและเต็มใจที่จะรับตำแหน่งนี้ จึงต้องมีการขอร้องให้รับตำแหน่งดังกล่าวเกือบจะทุกท่าน ดังนั้น จึงส่งผลให้การดำเนินงานไม่เป็นที่น่าพอใจของสมาชิก โอกาสที่จะทำให้สมาชิกมีความเข้าใจหลักและวิธีการสหกรณ์ มีอุดมการณ์สหกรณ์ และหน้าที่ความรับผิดชอบของตนก็มีน้อยตามไปด้วย

ข้อเสนอแนะ

ทางวิทยาลัยควรที่จะเข้ามามีบทบาทในการพิจารณาความดีความชอบ สำหรับตัวบุคคลที่จะเข้ามารับตำแหน่งคณะกรรมการ โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของงานราชการและการศึกษาด้วย เพื่อจะได้เป็นแรงจูงใจให้สมาชิกเต็มใจและพร้อมที่จะสละเวลามารับปฏิบัติงานในตำแหน่งดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นอาจารย์ บุคลากร และนักศึกษา อาทิเช่น ถ้าเป็นอาจารย์และบุคลากร ควรจะเป็นบุคคลที่มีเวลามากพอที่จะสละเวลาเพื่องานของสหกรณ์อย่างเต็มที่ โดยไม่กระทบต่องานประจำปี แล้วมีการตั้งเกณฑ์คุณภาพของงานเพื่อนำมาพิจารณาความดีความชอบต่อไป (โดยเฉพาะเรื่องขั้นเงินเดือน) ส่วนนักศึกษาก็ควรที่จะตั้งเกณฑ์คุณภาพของงานแล้วนำมาพิจารณาออกใบรับรอง เพื่อแสดงว่านักศึกษาดังกล่าวได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมของชุมชน ซึ่งย่อมจะส่งผลดีต่อตัวนักศึกษาเองในภาคหน้าด้วย

6. อาคารสถานที่ไม่เหมาะสม ถึงแม้ว่าร้านสหกรณ์จะได้รับการอนุเคราะห์จากทางวิทยาลัยในการให้ใช้อาคารสถานที่ในการดำเนินงาน โดยไม่คิดค่าเช่า ค่าน้ำ ค่าไฟ ก็ตาม แต่สภาพของร้านก็มีความไม่เหมาะสมอยู่หลายประการ เช่น ตัวอาคารเป็นไม้ที่เก่ามาก ซึ่งสหกรณ์ได้เริ่มใช้ดำเนินงานมาตั้งแต่ตั้งสหกรณ์ ถึงแม้ว่าจะมีการซ่อมแซมแล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่ปลอดภัย มีปลวกมาก และเมื่อถึงฤดูฝนจะทำให้มีความชื้นสูง ถึงเวลานี้จะนำความเสียหายมาสู่สินค้าของร้านสหกรณ์ได้ อีกทั้งร้านค้าปัจจุบันก็คับแคบเป็นอย่างมาก ไม่สะดวกเวลาที่เข้ามาเลือกซื้อสินค้า หากร้านสหกรณ์มีอาคารที่เหมาะสมกว่านี้ คาดว่าร้านสหกรณ์จะมีรายได้เพิ่มมากขึ้นและสามารถขยายธุรกิจได้เพียงพอ โดย

จัดสินค้าให้เป็นระเบียบแยกเป็นหมวดหมู่ จัดร้านให้สวยงาม ซึ่งจะ เป็นสิ่งจูงใจให้สมาชิก และบุคคลทั่วไปมาอุดหนุนสภกรณ่มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

สภกรณควรที่จะปรับปรุงร้านค้าเสียใหม่ โดยคณะกรรมการจะต้องขอความ อนุเคราะห์ทางวิทยาลัยขอขยายร้านให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพราะยังมีห้องว่างอยู่อีก 1 ห้อง ที่ติดกัน มีการตกแต่งภายในร้านเสียใหม่ เช่น การทาสีร้านให้ดูสวยงาม จัดชั้นและ ลีอกวางสินค้าให้เป็นระเบียบเรียบร้อย หรืออาจจะขอใช้ชั้นล่างของอาคารอเนกประสงค์ ซึ่งจะมั่นคงกว่าเพราะเป็นตึก และก็อยู่ในทำเลที่ไม่ไกลจากอาคารเรียนและหอพักนักศึกษา รวมทั้งอาคารอเนกประสงค์ยังเป็นสถานที่ที่ใช้ฝึกอบรมบุคลากรต่าง ๆ และมีผู้มาพักผ่อน ในปีหนึ่ง ๆ บ่อยครั้ง ซึ่งจะทำให้สะดวกเวลาที่มีผู้ต้องการซื้อสินค้า ถ้าหากว่าร้านสภกรณ ได้ปรับปรุงตามวิธีการที่กล่าวมา ก็จะมีโอกาสที่จะขายสินค้าให้กับสมาชิกและบุคคลทั่วไปได้ มากขึ้น

7. สมาชิกที่มาจากนักศึกษามีจำนวนน้อย ทั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากขาด การประชาสัมพันธ์ สินค้ามีจำนวนน้อยทั้งจำนวนและประเภท ไม่มีใครในวิทยาลัยเคย ชักชวนให้สมัครเป็นสมาชิก และมีร้านค้าประเภทซูเปอร์มาเก็ตอยู่ใกล้ โดยมีจำนวนและ ประเภทสินค้าให้เลือกมาก ตลอดจนมีบริการที่ดีกว่า

ข้อเสนอแนะ

7.1 ควรที่จะเร่งการประชาสัมพันธ์เพื่อให้สมาชิกและบุคคลทั่วไปได้ทราบถึง หลักเกณฑ์การดำเนินงานของร้านสภกรณ และเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ร้านสภกรณ จัดตั้งขึ้นมาต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือสมาชิก ดังนั้นการที่สภกรณจะดำรงอยู่ได้และ ดำเนินงานได้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง ตัวสมาชิกเป็นบุคคลที่สำคัญ มากที่สุดที่จะต้องให้การอุดหนุนช่วยเหลือและให้ความร่วมมือด้านต่าง ๆ กับร้านสภกรณด้วย เช่นกัน ได้มีส่วนร่วมและส่งเสริมกิจกรรมที่มีประโยชน์แก่ชุมชนอะไรบ้าง และในระยะ

เดียวกันร้านสหกรณ์มีสินค้าประเภทใหม่ ๆ อะไรบ้างที่จะมาบริการสมาชิกและบุคคลทั่วไป ฯลฯ โดยการจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ การเสนอข่าวสารทางวิทยุกระจายเสียง

7.2 ขอความร่วมมือจากคณาจารย์ให้ช่วยแนะนำให้นักศึกษาและอาจารย์มาสมัครเป็นสมาชิกมากขึ้น

7.3 ร้านสหกรณ์จะต้องมีการจัดหาสินค้าทั้งจำนวน และประเภทให้มากพอ ราคาและคุณภาพ ให้เป็นไปตามความต้องการของผู้บริโภค จัดวางสินค้าและมีป้ายบอกราคาสินค้าทุกชิ้น สินค้าล้าสมัยที่มีอยู่ก็ควรจะเร่งระบายออกไปโดยมีการลดราคาขายลงบ้าง

7.4 ผู้จัดการและพนักงานควรจะให้การต้อนรับอย่างเป็นกันเองต่อสมาชิก และบุคคลทั่วไปที่มาทำธุรกิจกับร้านสหกรณ์มากกว่าเดิม

หากร้านสหกรณ์สามารถดำเนินการดังกล่าวได้ก็จะทำให้สมาชิกและบุคคลทั่วไปทำธุรกิจและให้ความร่วมมือกับสหกรณ์ และที่สำคัญจะมีผู้มาสมัครเป็นสมาชิกกับสหกรณ์มากขึ้น โดยเฉพาะนักศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการวิจัยเรื่อง "ร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต ยังมีความจำเป็นต่อสมาชิกและชุมชนอยู่หรือไม่" เพราะปัจจุบันมีร้านค้าเกิดขึ้นในบริเวณใกล้เคียงมากขึ้น โดยมีบริการดีกว่า จำนวน ประเภทสินค้า มีมากกว่า ราคาโดยเฉลี่ยก็ต่ำกว่า
2. เกี่ยวกับข้อมูล หากใช้วิธีการสัมภาษณ์ควบคู่กับแบบสอบถามจะทำให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนขึ้น เพราะสามารถสังเกตท่าทีและความรู้สึกที่แท้จริงของผู้ตอบได้ และมีรายละเอียดครบเฉพาะด้านที่ต้องการทราบ

จากผลการวิจัยพอสรุปได้ว่า ร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด เป็นร้านสหกรณ์ที่ดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากการจัดการทางการเงินและ

การจัดการทั่วไปเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ไม่สามารถช่วยแก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกได้พอสมควร การดำเนินธุรกิจโดยรวมต่ำกว่า เกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ อาจกล่าวได้ว่า การดำเนินงานอยู่ในขั้นธุรกิจที่ไม่ดี และการดำเนินงานไม่อยู่บนพื้นฐานของหลักสภรณ์อย่างถูกต้อง ถือได้ว่าเป็นสภรณ์ที่ไม่ดี ที่เป็นเช่นนี้เพราะ สมาชิกไม่ให้การอุดหนุนและให้ความร่วมมือกับสภรณ์เท่าที่ควร การส่งเสริมให้สมาชิกและบุคคลทั่วไปมีความรู้ทางด้านสภรณ์ไม่ดี คณะกรรมการดำเนินการและฝ่ายจัดการมีความเสียสละเอาใจใส่ดูแลสภรณ์ไม่เต็มที่ การดำเนินธุรกิจส่วนใหญ่จะกระทำกับวิทยาลัยมากเกินไป การดำเนินงานจึงมีปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ทั้ถมอยู่เป็นเวลานาน ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว ดังนั้นร้านสภรณ์ควรที่จะ เร่งดำเนินการแก้ไขปรับปรุงดั่งข้อที่ได้เสนอแนะไว้จึงจะทำให้ร้านสภรณ์สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสบผลสำเร็จต่อไป สามารถจะเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษาและบุคคลทั่วไป และเป็นแนวทางสำหรับร้านสภรณ์อื่น ๆ นำไปเป็นแบบอย่างในการพัฒนาร้านสภรณ์ของตนเอง ซึ่งจะส่งผลไปสู่การพัฒนา ขบวนการร้านสภรณ์ของประเทศไทยได้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2519. รายงานผลการวิจัยเรื่อง " แนวทางการปรับปรุงของสหกรณ์ร้านค้า". กรุงเทพฯ ฯ : กองวิชาการ, กรมส่งเสริมสหกรณ์.
- กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2524. ร้านสหกรณ์. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ ฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2532. คู่มือการสอนวิชาการสหกรณ์ในโรงเรียน. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2536. อุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กาญจนา สงวนวงศ์วาน. 2531. เศรษฐศาสตร์สหกรณ์ 1 (คู่มือ). กรุงเทพฯ ฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- กานดา พูนลาภทวี. 2530. สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ ฯ : ฟิสิกซ์เซ็นเตอร์การพิมพ์.
- ไชศรี คนจริง. 2534. การจัดและดำเนินงานการสหกรณ์. กรุงเทพฯ ฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- จำลอง คิริเพ็ญพงศ์. 2523. วิเคราะห์ปัจจัยแห่งความสำเร็จของสหกรณ์การเกษตรส่วนลุ่มบางมด จำกัด. กรุงเทพฯ ฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เชิญ บำรุงวงศ์. 2538. แดงการณเรื่อง เอกลักษณ์สหกรณ์. กรุงเทพฯ ฯ : (โรเนียว)

ถวิล เลิศประเสริฐ. 2523. วิสาหกิจสหกรณ์. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

เทพ ไสยานนท์. 2518. การแก้ปัญหาเศรษฐกิจโดยวิธีสหกรณ์ : บางเรื่องเกี่ยวกับการ
สหกรณ์. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธิ. 2535. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ ฯ :
โรงพิมพ์สามเจริญพานิชย์ จำกัด.

ประทุมวรรณ อุดมสุวรรณกุล, นิภา รุ่งเรืองวุฒิไกร และศรีวัฒนา สวนมาลี. 2536.

การบัญชีวิเคราะห์งบการเงิน. กรุงเทพฯ ฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด กิ่งจันทร์การพิมพ์.

พันธุ์ม ดิษยมณฑล. 2530. หลักเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ 2 (คู่มือ). กรุงเทพฯ ฯ : ห้างหุ้น
ส่วนจำกัด นำงการพิมพ์.

พิศวาท มาตยาบุญ. 2535. การวิเคราะห์การบริหารการเงินของสหกรณ์โคนม เชียงใหม่
จำกัด. เชียงใหม่ : วิทยาลัยนอร์ทปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

เพชรี จุมทรัพย์. 2532. วิเคราะห์งบการเงิน. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.

เพชรี จุมทรัพย์. 2532. หลักการบริหารการเงิน. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2532. ธนกิจและบัญชีสหกรณ์เพื่อการจัดการ.

กรุงเทพฯ ฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.

รจิต กิตติวัฒน์พงศ์. 2533. **หลักและวิธีการสหกรณ์**. กรุงเทพฯ ฯ : (โรเนียว).

ร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด. 2532. **รายงานกิจการประจำปี 2532**. ภูเก็ต : (โรเนียว).

ร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด. 2533. **รายงานกิจการประจำปี 2533**. ภูเก็ต : (โรเนียว).

ร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด. 2534. **รายงานกิจการประจำปี 2534**. ภูเก็ต : (โรเนียว).

ร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด. 2535. **รายงานกิจการประจำปี 2535**. ภูเก็ต : (โรเนียว).

ร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด. 2536. **รายงานกิจการประจำปี 2536**. ภูเก็ต : (โรเนียว).

ศักดิ์สยาม ทูมมานนท์. 2511. **หลักสำคัญของสหกรณ์**. กรุงเทพฯ ฯ : (โรเนียว).

สนทนา สุวรรณนิตย์. 2532. **การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด**. เชียงใหม่ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

สมพร เล็กกลาง. 2527. **ปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครู**. กรุงเทพฯ ฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมาน ทองลิมา. 2528. **การจัดการสหกรณ์**. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. 2530. อัตราส่วนมาตรฐานของสหกรณ์ร้านค้า. กรุงเทพฯ :
กองวิชาการ, กรมตรวจบัญชีสหกรณ์.

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดภูเก็ต. 2535. การสหกรณ์จังหวัดภูเก็ต. ภูเก็ต : ฝ่ายวิชาการ,
สำนักงานสหกรณ์จังหวัดภูเก็ต.

อภิชาติ รัตน์โกเมศ. 2528. การประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครู
อุดรธานี จำกัด จ.อุดรธานี. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่.

Cronbach, Lee Joseph. 1961. *Essentials of Psychological Testing*.
2nd ed, New York : Harper and Row.

Yamane, T. 1973. *Statistics : An Introductory Analysis*. 3rd ed,
Tokyo : Harper International Edition.

แบบสอบถามความคิดเห็น

เรื่อง การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด

ปีทางบัญชี 2532 - 2536

คำชี้แจง : แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบวัดความคิดเห็นที่มีต่อขบวนการจัดการทั่วไปของร้านสหกรณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : ให้ท่านกาเครื่องหมาย / ลงใน () หรือตอบคำถามลงในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

() 1. ชาย

() 2. หญิง

2. อายุ ปี

3. ระดับการศึกษา

() 1. ประถมศึกษา

() 2. มัธยมศึกษาตอนต้น

() 3. มัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช.

() 4. อนุปริญญาหรือ ปวส.

() 5. ปริญญาตรี

() 6. สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ/ตำแหน่งหน้าที่ () 1. นักศึกษา
 () 2. ลูกจ้างประจำ
 () 3. ข้าราชการพลเรือน
 () 4. ข้าราชการครู (อาจารย์)

5. ซื้อสินค้าจากร้านสหกรณ์ (เฉพาะผู้เป็นสมาชิก).....บาท/เดือน

6. ถือหุ้นในร้านสหกรณ์.....หุ้น (เฉพาะผู้เป็นสมาชิก)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อขบวนการจัดการทั่วไปของร้านสหกรณ์

คำชี้แจง : ให้ท่านกาเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ท่านเห็นด้วย

ช่องที่ 1 หมายถึง ระดับความเห็นด้วยน้อยที่สุด

ช่องที่ 2 หมายถึง ระดับความเห็นด้วยน้อย

ช่องที่ 3 หมายถึง ระดับความเห็นด้วยปานกลาง

ช่องที่ 4 หมายถึง ระดับความเห็นด้วยมาก

ช่องที่ 5 หมายถึง ระดับความเห็นด้วยมากที่สุด

ข้อคำถาม	(5) มาก ที่สุด	(4) มาก	(3) ปาน กลาง	(2) น้อย	(1) น้อย ที่สุด
ส่วนที่ 1 ความรู้ การส่งเสริมความรู้ และการเผยแพร่สหกรณ์					
1. คณะกรรมการส่วนใหญ่มีความรู้ด้านสหกรณ์ดี					
2. ผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์มีความรู้ด้านสหกรณ์ดี					
3. สมาชิกส่วนใหญ่มีความรู้ด้านสหกรณ์ดี					
4. คณะกรรมการ ผู้จัดการให้ความรู้ด้านสหกรณ์แก่ สมาชิกเป็นอย่างดี					
5. คณะกรรมการ ผู้จัดการ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริม สหกรณ์ ได้พยายามเผยแพร่ความรู้ด้านสหกรณ์ แก่สมาชิกและบุคคลทั่วไปในชุมชนเสมอ					
6. สมาชิกได้รับความรู้อย่างมากจากสหกรณ์					
7. สหกรณ์เผยแพร่ข่าวสารกิจการสหกรณ์ให้สมาชิก ทราบอยู่เป็นประจำ					
8. การดำเนินงานของสหกรณ์ช่วยส่งเสริมการ เรียนการสอนด้านสหกรณ์เป็นอย่างดี					

ข้อความ	(5) มาก ที่สุด	(4) มาก	(3) ปาน กลาง	(2) น้อย	(1) น้อย ที่สุด
<p>ส่วนที่ 2 การดำเนินงานทั่วไปและการ บริการของสหกรณ์</p> <p>9. สมาชิกส่วนใหญ่สมัครเป็นสมาชิกของร้านสหกรณ์ ด้วยความสมัครใจ</p>					
<p>10. สมาชิกส่วนใหญ่เข้าร่วมประชุมใหญ่ทุกครั้งที่มีการ ประชุม</p>					
<p>11. คณะกรรมการส่วนใหญ่เข้าร่วมประชุมใหญ่ทุก ครั้งที่มีการประชุม</p>					
<p>12. คณะกรรมการได้มีการประชุมปรึกษาหารือกัน อย่างเพียงพอต่อความจำเป็นเสมอมา</p>					
<p>13. คณะกรรมการส่วนใหญ่เข้าร่วมประชุมประจำ เดือนทุกครั้ง</p>					
<p>14. การตัดสินใจในการดำเนินงานของสหกรณ์จากมติ ของคณะกรรมการ มิใช่มาจากความเห็นของ คณะกรรมการบางคน</p>					

ข้อคำถาม	(5) มาก ที่สุด	(4) มาก	(3) ปาน กลาง	(2) น้อย	(1) น้อย ที่สุด
15. คณะกรรมการเลือกวิธีการดำเนินงานที่เป็นผลดีแก่สมาชิก					
16. คณะกรรมการได้ทำแผนปฏิบัติงานล่วงหน้าก่อนลงมือปฏิบัติจริงทุกครั้ง					
17. คณะกรรมการสามารถปฏิบัติงานได้ตรงตามแผนที่วางไว้					
18. คณะกรรมการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์					
19. คณะกรรมการและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้พยายามแก้ไขปัญหาและปรับปรุงการดำเนินงานของสหกรณ์เป็นประจำ					
20. คณะกรรมการได้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์เพื่อค้นหาข้อบกพร่องและควบคุมให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้เสมอ					

ข้อความ	(5) มาก ที่สุด	(4) มาก	(3) ปาน กลาง	(2) น้อย	(1) น้อย ที่สุด
21. คณะกรรมการยอมรับความคิดเห็นของสมาชิก เพื่อนำมาปรับปรุงการดำเนินงานของสหกรณ์ เพียงใด					
22. คณะกรรมการยอมรับคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ ส่งเสริมสหกรณ์เพื่อนำมาปรับปรุงและเป็นแนวทางในการดำเนินงานของสหกรณ์เพียงใด					
23. คณะกรรมการเปิดโอกาสและยอมรับความคิดเห็นของผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพียงใด					
24. สมาชิกให้ข้อเสนอแนะต่อร้านสหกรณ์เสมอ					
25. สถานที่ตั้งของร้านสหกรณ์อยู่ในทำเลเหมาะสมแล้ว					
26. สหกรณ์มีความร่วมมือกับสหกรณ์อื่น ๆ เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันอยู่เสมอ					
27. การเลือกตั้งคณะกรรมการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย สุจริตและยุติธรรม					

ข้อคำถาม	(5) มาก ที่สุด	(4) มาก	(3) ปาน กลาง	(2) น้อย	(1) น้อย ที่สุด
28. คณะกรรมการอุทิศตนและ เวลาเพื่อพัฒนาสหกรณ์ ให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกเป็นอย่างดี					
29. สมาชิก คณะกรรมการ ผู้จัดการและพนักงานให้ การปกป้องสหกรณ์ เมื่อมีผู้ตีเตียนสหกรณ์ไปใน ในทางไม่ดีเพียงใด					
30. ผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์มีความรู้ความ สามารถในการจัดการสหกรณ์เป็นอย่างดี					
31. ผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์อุทิศตนและ เวลา เพื่องานสหกรณ์อย่างเต็มที่					
32. ผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์ให้การต้อนรับ สมาชิกผู้มาติดต่ออย่างเป็นกันเอง					
33. ผู้จัดการเป็นผู้มีความรู้ในเชิงธุรกิจเป็นอย่างดี					
34. ผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความ รอบคอบและซื่อสัตย์และสุจริต					

ข้อความ	(5) มาก ที่สุด	(4) มาก	(3) ปาน กลาง	(2) น้อย	(1) น้อย ที่สุด
35. สหกรณ์ดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับ ของสหกรณ์อยู่เสมอ					
36. สหกรณ์ได้จัดหาสินค้ามาจำหน่ายตามความ ต้องการของสมาชิก					
37. คณะกรรมการและผู้จัดการเสนอรายงานผล การปฏิบัติงานให้สมาชิกทราบเป็นระยะ ๆ อยู่ เสมอ ๆ					
38. ผู้จัดการได้มีการแนะนำสินค้าใหม่ ๆ อยู่เสมอ					
39. สินค้ามีปริมาณมากพอกับความต้องการของสมาชิก					
40. สินค้ามีคุณภาพดีตรงตามมาตรฐานและระบบชั่ง ตวง วัด เพียงตรง					
41. สินค้ามีราคาไม่สูงกว่าราคาท้องตลาด					
42. สินค้ามีหลายประ เภทและแยกเป็นหมวดหมู่ อย่างแน่นอน					

ข้อความ	(5) มาก ที่สุด	(4) มาก	(3) ปาน กลาง	(2) น้อย	(1) น้อย ที่สุด
43. สินค้ามีราคาแพงทุกชิ้น					
44. สหกรณ์จัดระบบซื้อขายเป็นที่น่าสนใจ					
45. สมาชิกมาซื้อสินค้าของสหกรณ์เป็นประจำ					
46. สหกรณ์ได้มีการควบคุมภายในเป็นอย่างดี					
47. สมาชิกส่วนใหญ่พอใจบริการของสหกรณ์					
48. สมาชิกได้มีส่วนควบคุมสหกรณ์ของตนเอง จึงทำให้สหกรณ์มีกำไรมาก					
49. กำไรที่เกิดขึ้นเพราะความสามารถของผู้จัดการ					
50. สหกรณ์มีส่วนช่วยสร้างสาธารณประโยชน์แก่ชุมชน อย่างสม่ำเสมอ					
51. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ได้เข้าร่วมประชุม ประจำเดือนทุกครั้งและได้ให้ข้อเสนอแนะและ ช่วยเหลือให้สหกรณ์ดำเนินการเพื่อเป็นประโยชน์ แก่สมาชิกเสมอ					

ข้อความ	(5) มาก ที่สุด	(4) มาก	(3) ปาน กลาง	(2) น้อย	(1) น้อย ที่สุด
52. สมาชิกพอใจในผลการดำเนินงานของสหกรณ์					
<p>ส่วนที่ 3 การแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและ การจัดสรรเงินกำไร</p> <p>53. ตั้งแต่สหกรณ์ได้ดำเนินงานมา สหกรณ์ช่วย ส่งเสริมให้สมาชิกมีฐานะทางเศรษฐกิจและ สังคมดีขึ้น</p>					
54. ปัจจุบันสมาชิกยังมีความต้องการและจำเป็นที่จะ ใช้วิธีการสหกรณ์เพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจอยู่					
55. สหกรณ์จ่ายเงินเฉลี่ยคืนและ เงินปันผลตามหุ้น อย่างเป็นธรรม					
56. สหกรณ์ได้จัดสรรเงินสาธารณประโยชน์อย่าง เหมาะสมแล้ว					
57. สมาชิกมีส่วนในการจัดสรรกำไรของสหกรณ์ อย่างเต็มที่					

ปัญหา ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงร้านสหกรณ์.....

.....
.....

แบบสอบถาม

สาเหตุที่ท่านไม่ เป็นสมาชิกร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด

แบบสอบถามเลขที่.....

คำชี้แจง : ให้ท่านกาเครื่องหมาย / ลงใน () ที่ท่านเลือก
โดยสามารถเลือกได้มากกว่าหนึ่งคำตอบ

สาเหตุที่ท่านไม่สมัคร เป็นสมาชิกร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด
เพราะเหตุใด

- () 1. ทำเลที่ตั้งรวมทั้งพื้นที่ของร้านสหกรณ์ไม่ดีและคับแคบ
- () 2. สินค้ามีน้อยทั้งจำนวนและประเภท
- () 3. สินค้าไม่มีคุณภาพ
- () 4. การจัดวางสินค้าไม่เป็นระเบียบ
- () 5. การให้บริการของร้านสหกรณ์ไม่ดี
- () 6. สินค้าโดยเฉลี่ยมีราคาไม่ต่ำกว่าท้องตลาด
- () 7. สินค้าที่สหกรณ์ขายส่วนใหญ่ล้าสมัย
- () 8. เพื่อนนักศึกษา สมาชิก คณาจารย์และผู้จัดการไม่เคยชักชวนให้สมัครเป็นสมาชิก
- () 9. ไม่มีความรู้ในเรื่องวิธีการดำเนินงานของสหกรณ์
- () 10. ปัจจุบันร้านค้าประเภทซูเปอร์มาเก็ต มาเปิดดำเนินการใกล้วิทยาลัย โดยมีจำนวนและประเภทสินค้าให้เลือกมากและมีบริการที่ดีกว่า
- () 11. ไม่มีความสะดวกและคร่ำคร่าร้านสหกรณ์
- () 12. ร้านสหกรณ์ขาดการประชาสัมพันธ์ การเสนอข้อมูลข่าวสารตลอดจนการให้ความรู้ในการดำเนินงานของสหกรณ์
- () 13. มีอายุไม่ครบ 20 ปีบริบูรณ์ตามกฎหมาย
- () 14. ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยเพียง 2-4 ปี

ภาคผนวก ข

ประวัติความเป็นมาของร้านสหกรณ์วิทยาลัยเกษตร กำกัด

ประวัติความเป็นมาของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด

ร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด เกิดขึ้นจากการริเริ่มและรวมตัวของบรรดาอาจารย์ นักศึกษา คณาจารย์ของวิทยาลัยครูภูเก็ต เนื่องจากมีความเดือดร้อนในการซื้อเครื่องอุปโภคบริโภค เพราะวิทยาลัยตั้งอยู่ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 3 กิโลเมตร และร้านค้าในบริเวณใกล้เคียงวิทยาลัยมีอยู่น้อยซึ่งขายสินค้าในราคาสูง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก ช่วยเหลือให้สมาชิกได้รับบริการในด้านสินค้า เครื่องอุปโภคบริโภคในราคาขายถูกลง ถือหลักการเฉลี่ยคืนผลกำไรที่ได้จากสมาชิกตามที่ซื้อสินค้าจากร้านสหกรณ์ ตลอดจนส่งเสริมให้นักศึกษาได้ศึกษาวิชาการสหกรณ์ในภาคปฏิบัติด้วย บรรดาผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกได้จัดให้มีการประชุมใหญ่เพื่อจัดตั้งร้านสหกรณ์เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2521 โดยได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์มาเป็นผู้ชี้แนะแนวทางและวิธีการจัดตั้งให้ ในการประชุมครั้งนี้ได้ทำการตกลงเรื่องต่าง ๆ หลายเรื่อง เช่น ตกลงให้ดำเนินการขออนุญาตทะเบียนสหกรณ์ การกำหนดชื่อและที่ตั้งสำนักงานสหกรณ์ พิจารณาร่างข้อบังคับของสหกรณ์ เลือกตั้งคณะกรรมการผู้จัดตั้งสหกรณ์ และได้รับการจดทะเบียนร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด เมื่อวันที่ 17 เมษายน 2521 หมายเลขทะเบียนสหกรณ์ที่ กพธ.11/2521 มีสมาชิกเมื่อแรกตั้ง 69 คน ทุนเรือนหุ้น 20,200 บาท ได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา โดยมีวันสิ้นสุดของปีทางบัญชีวันที่ 31 ธันวาคม ของทุกปี จนถึงปัจจุบัน (31 ธันวาคม 2536) ร้านสหกรณ์มีสมาชิก 150 คน (ประกอบด้วย อาจารย์ของวิทยาลัยเป็นส่วนใหญ่) ทุนเรือนหุ้น 33,300 บาท สำหรับสำนักงานของร้านสหกรณ์ที่ใช้ดำเนินการอยู่ได้รับความอนุเคราะห์จากทางวิทยาลัย ตลอดจนค่าน้ำ ค่าไฟ

โครงสร้างของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด มีลักษณะเหมือนกับโครงสร้างของร้านสหกรณ์โดยทั่วไป กล่าวคือ ประกอบด้วยสมาชิกทั้งหมด มีการประชุมใหญ่แล้วคัดเลือกตัวแทนสมาชิกเพื่อเข้ามาเป็นคณะกรรมการดำเนินการ หลังจากนั้นคณะกรรมการดำเนินการจะประชุมกันเพื่อคัดเลือกผู้ทำหน้าที่ผู้จัดการ มีคณะกรรมการ 7 คน ผู้จัดการ 1 คน (เป็นคณะกรรมการและอาจารย์ของวิทยาลัย) มีพนักงานบัญชีและพนักงาน

งานขายอย่างละ 1 คน โดยจ้างจากบุคคลภายนอก แต่ต่อมาพนักงานบัญชีได้ลาออกจึงได้จ้างให้บุคคลภายนอกมารับงานบัญชีกลับไปทำตลอดมา ปัจจุบัน (31 ธันวาคม 2536) มีคณะกรรมการดำเนินการ 7 คน (เป็นอาจารย์ทั้งหมด) ผู้จัดการและพนักงานขายอย่างละ 1 คน ซึ่งจ้างจากบุคคลภายนอก

อำนาจหน้าที่ของที่ประชุมใหญ่

ที่ประชุมใหญ่มีอำนาจที่พิจารณาวินิจฉัยปัญหาทุกอย่างที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับกิจการของสหกรณ์ และข้อบังคับไม่ได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งรวมทั้งในข้อต่อไปนี้

1. รับทราบเรื่องการรับสมาชิก เข้าใหม่และวินิจฉัยข้ออุทธรณ์ของผู้สมัคร ซึ่งไม่ได้เลือกเข้าเป็นสมาชิก และรับทราบเรื่องสมาชิกลาออกจากสหกรณ์
2. รับทราบเรื่องการกู้ยืมเงินและการรับฝากเงินของสหกรณ์
3. กำหนดวงเงินกู้ยืมของสหกรณ์
4. เลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการ และถอดถอนกรรมการดำเนินการ
5. เลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์
6. พิจารณารายงานของผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์
7. กำหนดบำเหน็จ ค่าพาหนะ และค่าเบี้ยเลี้ยงของกรรมการดำเนินการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการดำเนินการ และผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ตามที่เห็นสมควร
8. พิจารณางบดุลและรายงานประจำปีแสดงผลการดำเนินงานของสหกรณ์
9. พิจารณาจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี
10. พิจารณาคำร้องของสมาชิกที่กล่าวหากรรมการดำเนินการ
11. พิจารณาข้ออุทธรณ์ของสมาชิกเกี่ยวกับมติคณะกรรมการดำเนินการ
12. พิจารณาและปฏิบัติตามข้อบังคับของนายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ ผู้ตรวจราชการสหกรณ์ ผู้สอบบัญชีหรือผู้ตรวจการสหกรณ์ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์แต่งตั้ง

13. กำหนดรูปการซึ่งสหกรณ์จะพึงกระทำเพื่อเป็นเครื่องเกื้อหนุนสมาชิกตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการ

คณะกรรมการดำเนินการมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการทั้งปวงของสหกรณ์เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ และมติของที่ประชุมใหญ่ ตลอดจนในทางอันสมควร เพื่อให้เกิดผลดีแก่สหกรณ์ซึ่งรวมทั้งข้อต่อไปนี้

1. ดำเนินการในเรื่องรับสมาชิก ตลอดจนทำให้สมาชิกชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า และลงลายมือชื่อในทะเบียนสมาชิก กับดำเนินการในเรื่องสมาชิกออก
2. พิจารณาให้สมาชิกถือหุ้น ชำระค่าหุ้น ออกใบหุ้น โอนหุ้น ตลอดจนจ่ายคืนค่าหุ้น
3. พิจารณาดำเนินการในเรื่องกู้ยืมเงินและรับฝากเงินจากสมาชิก
4. ดำเนินการในเรื่องนัดเรียกประชุมใหญ่
5. พิจารณาดำเนินการในเรื่องการแต่งตั้งที่ปรึกษาคณะกรรมการดำเนินการ
6. พิจารณาดำเนินการในเรื่องจัดจ้างและเลิกจ้างผู้จัดการ และการจัดให้ผู้จัดการมีหลักประกัน
7. พิจารณาให้ความเห็นชอบในการบรรจุ กำหนดหน้าที่อื่น ๆ เรียกประกันและกำหนดอัตราเงินเดือนเจ้าหน้าที่ หรือให้เจ้าหน้าที่ออก
8. กำหนดระเบียบต่าง ๆ ของสหกรณ์
9. พิจารณาจัดให้มีสถานที่ สำนักงานและอุปกรณ์การดำเนินกิจการค้า ตลอดจนการตั้งสาขาสหกรณ์
10. ควบคุมดูแลการจัดการทั่วไปในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการค้าและการบริการ ตลอดจนการจัดหาการขายสินค้าและการบริการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์
11. ตรวจสอบสมุดบัญชี เอกสาร เงินสดของสหกรณ์ สินทรัพย์และเครื่องใช้สำนักงาน ตลอดจนสินค้าคงร้านให้เป็นการถูกต้อง

12. ความคุมดูแลในเรื่องการออกใบรับ เรียกใบรับ ใบสำคัญ ตลอดจนเก็บรักษา เอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของสหกรณ์ให้ครบถ้วนและสมบูรณ์ และดำเนินการค้าด้วยความเที่ยงตรงสุจริต

13. เสนองบดุลและรายงานประจำปีต่อที่ประชุมใหญ่

14. พิจารณาจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีให้เป็นไปโดยถูกต้อง

15. พิจารณาและจัดการฝากหรือลงทุนเงินของสหกรณ์

16. จัดให้มีและดูแลให้เรียบร้อยซึ่งบรรดาสมาชิกและทะเบียนต่าง ๆ ของสหกรณ์

17. จัดให้มีไว้ซึ่งกฎหมายสหกรณ์ ข้อบังคับ และระเบียบต่าง ๆ ของสหกรณ์

18. พิจารณาตั้งกรรมการดำเนินการเป็นผู้แทนเพื่อเข้าประชุมและออกเสียงในการประชุมใหญ่ของชุมนุมสหกรณ์หรือสถาบันอื่น ๆ

19. มอบอำนาจให้กรรมการดำเนินการคนใดคนหนึ่งหรือหลายคนให้ดำเนินการแทนสหกรณ์ได้เฉพาะ เรื่องใด เรื่องหนึ่ง

20. อำนาจความสะดวกแก่นายทะเบียนสหกรณ์หรือผู้มีอำนาจอื่น ๆ

21. พิจารณาให้ความเที่ยงธรรมแก่บรรดาสมาชิกและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์

22. พิจารณารายงานกิจการและความเห็นของผู้จัดการ ตลอดทั้งความเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์

23. ดูแลและสอดส่องโดยทั่วไปเพื่อให้กิจการของสหกรณ์ดำเนินไปด้วยดี

24. ฟ้อง ต่อสู้ หรือดำเนินคดีเกี่ยวกับสหกรณ์ ประนีประนอมยอมความหรือมอบข้อพิพาทให้อนุญาตตุลาการพิจารณา

25. จัดส่งรายงานหรือรายงานเกี่ยวกับกิจการของสหกรณ์ต่อนายทะเบียนสหกรณ์และกรมส่งเสริมสหกรณ์

26. พิจารณาและปฏิบัติตามข้อบังคับของนายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ ผู้ตรวจราชการสหกรณ์ ผู้สอบบัญชี หรือผู้ตรวจการสหกรณ์ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์แต่งตั้ง

27. ดำเนินกิจการอื่น ๆ ตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์และตามที่สมควรเพื่อให้เกิดความเจริญแก่สหกรณ์

อำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจสอบกิจการ

ผู้ตรวจสอบกิจการมีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบกิจการทั้งปวงของสหกรณ์ แล้ว
เสนอผลการตรวจสอบต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการในการประชุมประจำเดือน แล้ว
เสนอผลการตรวจสอบประจำปีต่อที่ประชุมใหญ่สามัญของสหกรณ์

ผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์อาจเข้าร่วมประชุมใหญ่และประชุมคณะกรรมการ
ดำเนินการได้เสมอไม่ว่าคราวใด ๆ ทั้งนี้ เพื่อชี้แจงเกี่ยวกับรายงานการตรวจสอบกิจ
การซึ่งเสนอต่อที่ประชุมนั้น ๆ

อำนาจหน้าที่ของผู้จัดการ

ผู้จัดการมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดการทั่วไปในส่วนที่เกี่ยว
กับบรรดากิจการค้าและการบริการของสหกรณ์ รวมทั้งในข้อต่อไปนี้

1. บรรลุและกำหนดหน้าที่เจ้าหน้าที่อื่น ๆ ตามความจำเป็นแก่กิจการ
ของสหกรณ์ เรียกหลักประกันเจ้าหน้าที่ กำหนดอัตราเงินเดือนตลอดจนให้เจ้าหน้าที่ออก
 ทั้งนี้ โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการดำเนินการ
2. เป็นผู้บังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ทั้งหลายของสหกรณ์ จัดวางระเบียบเกี่ยวกับ
การปกครอง และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ โดยได้รับความเห็น
ชอบจากคณะกรรมการดำเนินการ
3. จัดการทั่วไปในส่วนที่เกี่ยวกับการค้าและการบริการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ประ
สงค์ของสหกรณ์
4. เป็นธุระกวาดขันในเรื่องการออกใบรับ เรียกใบรับ หรือใบสำคัญตลอด
จนเก็บรักษา เอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของสหกรณ์ให้ครบถ้วนและสมบูรณ์ และดำเนินการ
ค้าและการบริการด้วยความเที่ยงตรงสุจริต
5. รับผิดชอบในการจัดทำบัญชีและทะเบียนต่าง ๆ ของสหกรณ์ให้ถูกต้องและ
เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

6. รับผิดชอบและตรวจตราการรับจ่ายเงินของสหกรณ์ให้เป็นการถูกต้อง
7. รักษาเงินสดภายในจำนวนที่คณะกรรมการดำเนินการกำหนดเพื่อสำรองไว้ใช้จ่ายในกิจการของสหกรณ์ และจัดการส่งเงินส่วนที่เกินจำนวนดังกล่าวนั้นฝากตามที่คณะกรรมการดำเนินการหรือระเบียบของสหกรณ์กำหนด
8. ตรวจตราดูแลสถานที่ สำนักงาน ทรัพย์สิน เครื่องใช้และอุปกรณ์ต่าง ๆ ตลอดจนสินค้าของสหกรณ์ให้อยู่ในสภาพอันดีและปลอดภัย
9. จัดทำรายงานกิจการและการบริการประจำเดือนเสนอต่อคณะกรรมการดำเนินการ
10. เข้าร่วมประชุมใหญ่และประชุมคณะกรรมการดำเนินการตามคราวที่คณะกรรมการดำเนินการขอร้อง
11. ทำการอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการดำเนินการหรือตามที่ควรทำเพื่อให้กิจการในหน้าที่ของตนลุล่วงไปด้วยดี

ในการปฏิบัติหน้าที่ผู้จัดการต้องกระทำตามข้อบังคับและระเบียบของสหกรณ์ ตลอดจนมติของคณะกรรมการดำเนินการโดยเคร่งครัด ถ้าไม่มีกำหนดไว้ในข้อบังคับ ระเบียบหรือมติดังกล่าวก็ต้องกระทำตามทางอันสมควร เพื่อให้บังเกิดผลดีต่อสหกรณ์

ภาคผนวก ค
ตารางแสดงเกณฑ์มาตรฐานอัตราส่วนการวิเคราะห์ทางการเงิน

ตารางภาคผนวก 4 ทะเบียนคุมสินค้าตามจำนวนเงิน

เดือน	รายการ	ราคาทุน	ราคาขาย	กำไรขั้นต้น		หมายเหตุ
				จำนวนเงิน	%	
สินค้าคงเหลือยกมา					
	บวก ซื้อสินค้า					
	ค่าใช้จ่ายในการซื้อ					
	สินค้ารับคืน					
	ได้รับสินค้าแถม					
	เพิ่มราคาขาย					
	รวม					
	หัก สินค้าส่งคืน					
	ตัดเป็นค่าใช้จ่าย					
	(เบิกไปใช้)					
	ลดราคาขาย					
	สินค้าที่อยู่ทั้งสิ้น					
	หัก ยอดขายสินค้า					
สินค้าคงเหลือยกไป					

ที่มา : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ศึกษานิเทศก์และนักวิชาการเพื่อการจัดการ 2532

ตารางภาคผนวก 5 เปรียบเทียบจำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี
กับจำนวนสมาชิกทั้งสิ้นของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด

ปี	จำนวนสมาชิก (คน)	การเข้าร่วมประชุม (คน)	ร้อยละ	หมายเหตุ
2532	123	46	37.40	นัดครั้งที่ 2
2533	132	79	59.85	
2534	159	85	53.46	
2535	148	39	26.35	นัดครั้งที่ 2
2536	150	57	38.00	นัดครั้งที่ 2

ที่มา : รายงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด
2532-2536

ภาคผนวก ง
ตารางแสดงงบการเงินของสหกรณ์

ตารางภาคผนวก 6 การเปรียบเทียบงบต้นทุนขาย ระหว่างปีทางบัญชี 2532-2536
 ของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด สิ้นสุด ณ วันที่
 31 ธันวาคม 2532-2536

หน่วย:บาท

	2532	2533	2534	2535	2536
สินค้าทั่วไป					
สินค้าคงเหลือยกมา	91,387.96	150,073.31	182,021.51	207,004.13	205,466.42
บวก ซื้อสินค้า	1,079,138.01	1,263,516.15	1,568,768.00	968,471.46	1,606,085.97
ค่าใช้จ่ายใน					
การซื้อ	1,939.00	696.00	1,414.00	150.00	3,572.63
รวม	1,172,464.97	1,414,285.46	1,752,203.51	1,175,625.69	1,815,125.02
หัก สินค้าคงเหลือ					
ยกไป					
สินค้าสภาพปกติ	150,073.31	182,021.51	207,004.13	205,466.42	230,689.04
สินค้าเสื่อม	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ต้นทุนขาย	1,022,391.66	1,232,263.95	1,545,199.38	970,159.27	1,584,435.98

ที่มา : รายงานกิจการประจำปี ร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด พ.ศ. 2532-2536

ตารางภาคผนวก 7 การเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร ระหว่างปีทางบัญชี
2532-2536

หน่วย : บาท

	ปี				
	2532	2533	2534	2535	2536
เงินเดือนและค่าจ้าง	43,685.00	52,210.00	64,165.00	72,790.00	80,410.00
ค่าเหินห่อ	2,048.50	1,958.00	2,583.00	2,092.00	2,224.00
ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ	1,150.00	3,698.00	4,008.00	2,400.00	5,160.00
ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์	486.50	35.00	2,359.50	2,585.00	720.00
ค่าซ่อมแซมบำรุงรักษาทรัพย์สิน	0.00	700.00	1,960.00	0.00	16,440.00
ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์	1,841.25	2,146.00	2,412.33	2,627.00	1,999.00
ค่าเบี้ยประชุม	3,550.00	4,100.00	4,500.00	4,300.00	11,700.00
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	2,512.00	1,271.00	1,034.00	2,890.00	4,431.75
ค่าสื่อสาร	1,017.00	110.00	284.00	8.00	696.00
ค่าเบี้ยประกันภัย	0.00	0.00	503.00	587.00	1,006.00
ค่าใช้จ่ายส่งเสริมการขาย	3,281.00	3,281.10	2,300.00	3,116.00	5,536.00
ค่ารับรอง	0.00	975.00	1,808.00	1,273.00	4,231.00
ค่าลงทะเบียนสัมมนา	0.00	1,020.00	0.00	0.00	0.00
ค่าของใช้สำนักงาน	0.00	0.00	665.00	0.00	0.00
ค่าวารสาร	0.00	0.00	940.00	1,470.00	1,780.00
ค่าธรรมเนียมธนาคาร	0.00	0.00	0.00	0.00	700.00
รวม	59,571.25	71,504.10	89,521.83	96,138.00	137,033.75

ที่มา : รายงานกิจการประจำปี ร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด พ.ศ. 2532-2536

ตารางภาคผนวก 8 การเปรียบเทียบงบแสดงการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงิน ระหว่างปี
ทางบัญชี 2532-2536 ของร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2532-2536

หน่วย : บาท

	ปี				
	2532	2533	2534	2535	2536
แหล่งที่มาของเงินทุน					
จากการดำเนินงาน					
กำไรสุทธิประจำปี	70,366.77	98,816.90	120,904.71	76,218.10	65,365.76
ค่าเสื่อมราคา	1,841.25	2,146.00	2,412.33	2,627.00	1,999.00
หนี้สินอื่นเพิ่ม	1,786.29	1,715.95	8,147.16	1,590.48	5,300.00
การเพิ่มหุ้น	3,400.00	5,600.00	9,800.00	4,900.00	1,491.76
รวมแหล่งที่มาของเงินทุน	77,394.31	108,278.85	141,264.20	85,335.58	74,156.55
แหล่งที่ใช้ไปของเงินทุน					
ซื้อสินทรัพย์ถาวร	3,480.00	580.00	5,000.00	0.00	0.00
สินทรัพย์อื่นเพิ่ม	402.00	42.00	253.00	320.00	10,006.00
ทุนเรือนหุ้นตลาดเคลื่อน	0.00	0.00	6,100.00	0.00	0.00
จ่ายคืนค่าหุ้น	700.00	900.00	2,400.00	4,400.00	2,400.00

ตารางภาคผนวก 8 (ต่อ)

หน่วย : บาท

	ปี				
	2532	2533	2534	2535	2536
จัดสรรกำไร					
ค่าบำรุงสันติภาคสหกรณ์	2,787.50	3,518.33	4,940.84	6,045.23	3,810.91
เงินปันผล	2,122.00	2,302.00	2,600.00	3,507.00	3,731.00
เงินเฉลี่ยคืน	15,266.00	25,535.00	32,538.00	41,488.00	29,150.00
เงินโบนัส	5,500.00	7,000.00	9,800.00	12,000.00	7,600.00
จ่ายทุนสาธารณประโยชน์	958.00	3,722.00	3,820.00	1,360.00	2,171.00
จ่ายทุนรับโอนหุ้น	0.00	1,900.00	0.00	0.00	0.00
รวมแหล่งใช้ไปของเงินทุน	31,215.50	45,499.33	67,451.84	69,120.23	58,868.91
เงินทุนหมุนเวียนเพิ่มขึ้น (ลดลง)	46,178.81	62,779.52	73,812.36	16,215.35	15,287.64

ที่มา : รายงานกิจการประจำปี ร้านสหกรณ์วิทยาลัยครูภูเก็ต จำกัด พ.ศ. 2532-2536

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล : นายสุชาติ พึ่งมั่น

วัน เดือน ปีเกิด : 25 สิงหาคม 2502

สถานที่เกิด : อำเภอบางบาล จังหวัดนครนายก

การศึกษา : - ปริญญาตรี บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการบัญชี มหาวิทยาลัย
รามคำแหง 2521-2525

- ปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
สหกรณ์ สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ 2535-2539

หน้าที่การงาน : - พนักงานตรวจเงินแผ่นดิน 3 (ลูกจ้างชั่วคราว) สำนักงาน
ตรวจเงินแผ่นดิน 1 มีนาคม 2527-31 ธันวาคม 2527

- พนักงานพิธีการสินเชื่อ 7 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
สาขาถนนสีพระยา 2 มกราคม 2528-2 เมษายน 2529

- นักวิชาการเงินและบัญชี 3 สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและ
ปราบปรามผู้ทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ 3 เมษายน
2529-20 พฤศจิกายน 2531

- อาจารย์ประจำภาควิชาการเงินและการบัญชี คณะวิทยาการ
จัดการ สถาบันราชภัฏภูเก็ต (เดิมคือวิทยาลัยครูภูเก็ต)
21 พฤศจิกายน 2531 จนถึงปัจจุบัน